

1933

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C3.

ASIA: _____

Köpenhaminassa oleva lähetystön rap. n:o 1.

Ministeri: Talas.

18/I 1933.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINSKA BESKICKNINGEN

Köpenhaminassa, 13 p:nä tammikuuta 1933.

N° 49.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
1/65 ae. 1933		
16/1.33		
RYHMÄ	LUKUNUMERO	ALUE
5	C3	

Herra Ministeri,

Saan täten kunnioittaen lähettää Köpenhaminan lähetystön raportin N° 1, jonka nimikkeenä on:

Maatalouden ehdotus pulan torjumiseksi.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvimmän kunnioitukseni vakuutus.

Herra Ulkoasiainministeri

A. Hackzell,

Helsinki.

Salainen.

KÖPENHAMINA-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 1.

Köpenhamina-ssa 13 p:nä tammi-kuuta 19 33.

165 he 33		
16/1.33	3	
5	C3	

Asia: Maatalouden ehdotus pulan
torjumiseksi.

Maatalouspulan kehittyessä yhä vaikeammaksi ryhtyivät Landboforeningerien (suurempain ja keskikokoisten maanviljelijäin yhdistykset) ja Husmandforeningerien (pienviljelijäin yhdistykset) johdot neuvottelemaan yhteisestä ohjelmasta pulan voittamiseksi. Ja vaikkakin nämä yhdistykset yleensä eivät ole varsin hyvässä sovussa keskenään ja katselevat taloudellisia kysymyksiä kokolaila eri kannalta, johtivat neuvottelut kuitenkin tällä kertaa tulokseen, joskin ehdotuksessa helposti havaitsee kompromissin jäljet. Mainittujen yhdistysten nimissä jätettiin eilen hallitukselle varsinainen ohjelma maatalouspulan torjumiseksi. Vaikkakaan tätä ohjelmaa todennäköisesti ei voidakaan kokonaisuudessaan toteuttaa, on se kuitenkin siksi kiintoisa, että katson olevan syytä selostaa ohjelman pääkohdat.

Hallitukselle jätetyssä kirjelmässä huomautetaan ensinnä, että kirjanpituvuonna 1931-32 on laskettu maanviljelyksen keskimäärin tuottaneen tappiota, joka on laskettava 1,2 %:ksi maanviljelykseen sijoitetusta pääomasta. Viljelyspinta-alan mukaan laskettuna tekee tappio 28 T.kr. hehtaarilta. Toimitettujen laskelmain mukaan tulee maanviljelyksen puhtaan tuoton kasvaa 300 miljoonaa.

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....
3) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:
2) Tavallinen ja lisäksi: .....
Valtiovarainministerille, Maatalousministerille,
Kululaitosministerille.

nalla kruunulla, jotta maanviljelys tuottaisi 3 % voittoa. Kun nyt kaikkien täytynee myöntää olevan aivan välttämätöntä, että Tanskan maatalous jälleen saadaan kannattavaksi, on välttämätöntä, esitetään kirjelmässä, että valtion huolenpidon kautta ryhdytään toimenpiteisiin maataloutta rasittavien menojen vähentämiseksi ja samoin maatalouden tulojen lisäämiseksi. Tämä tarkoitus voitaisiin saavuttaa seuraavien toimenpiteiden kautta:

1. Tanskan kruunun ostokyky on saatava normaaliksi. Tämän ei tulisi tapahtua inflation kautta, mutta nykyään vallitseva deflatio on saatava loppumaan. Tämä tarkoitusperä ei ole saavutettavissa määrämällä minimihintoja sianlihalle, voille, munille ja viljalle, koska kotimainen käyttö on ainoastaan viides osa koko maatalouden tuotosta ja koska aikana, jolloin maassa on noin 180,000 työtöntä, ei voine tulla kysymykseenkään, että elämän välttämättömyimpien tarpeitten hintoja tällä tavoin koroitetaan. Sitä vastoin lihatuotannosta käytetään kotimaan markkinoilla kaksi kolmatta osaa. Tähän nähden sekä katsoen myöskin siihen, että lihan myynti ulkomaille on osoittautunut erikoisen vaikeaksi, olisi toivottavaa, että Landbrugsraadet edelleen kehittäisi tähän asti noudattamaansa menettelyä lihan hinnan koroitukseksi.

2. On selvää, että maatalous ei jaksa maksaa nykyisten velkojensa korkoja, jos korkomäärät pysyvät muuttumattomina. Jos sitä vastoin korko alenee 2 %:lla, merkitsee se maatalouden korkorasituksen vähenemistä 80 miljoonalla kruunulla ja sentähden täytyy katsoa välttämättömäksi, että lainsäädännön kautta ottolainauksen korko alennetaan $2\frac{1}{2}$ à 3 %:iin ja että antolainaus vastaavassa määrin alennetaan. Tällaisen koron alentamisen kautta luotaisiin samalla mahdollisuus saada myöskin kiinnitettyjen lainain korot alennetuiksi. Kun tämä uudistus ehkä voisi tuottaa vaaroja rahoituslaitosten maksuvalmiudelle, olisi valtion toimenpiteen kautta ja Nationalbanken'in myötävaikutuksella perustettava erityinen likviditeetti-rahasto, josta rahalaitokset voisivat saada lainoja laissa

määrättyyn korkeimpaan korkoon.

3. Keventääksensä maatalouden verokuormaa olisi amteja ja kuntia rasittavia menoja 40 miljoonaan saakka siirrettävä valtion suoritettaviksi.

Varoja näitten uudistusten toimeenpanemiseksi olisi saatava osittain toimeenpanemalla säästöjä valtion menoissa osittain arvonousu- ja tulo- sekä omaisuusveron kohottamisella mikäli on kysymyksessä suuret tulot ja sellaiset omaisuudet, jotka tuottavat normaalia suuremman koron.

Näihin aikoihin L.S:n (Landbrugernes Sammenslutning eli Randersin liike) johtomiehet myöskin ovat kokoontuneet neuvotellakseen toimenpiteistä pula-ajan voittamiseksi. Niinkuin luonnollista on, ovat he vaatimuksissaa menneet pitemmälle kuin edellä selostetussa ehdotuksessa. Mutta kuvaavata nykyisen pulan ankaruudelle on, että L.S:n miesten ehdotukset eivät sittenkään oleellisesti niin aivan suuresti eroa edellä selostetusta ehdotuksesta. Korokäsännöstelyyn nähden vaativat L.S:n miehet, että ottolainaus-korko ei saisi nousta 2 %:ia korkeammalle ja että antolainaus-korko määrättäisiin suhteessa tähän. Kruunun arvon tahtovat L.S:n miehet alentaa Englannin shillinkiäkin alemmaksi, niin, että maataloustuotteet saavuttaisivat sen hintatason mikä sillä oli vuonna 1928.

Edellä mainittuja maanviljelijäin yhdistysten johdon tekemiä ehdotuksia arvosteltaessa on helppoa huomauttaa niitten suurista puutteellisuuksista ja myöskin epäselvyydestä. Ne tekevät verrattain avuttoman vaikutuksen. On ilmeistä, että todella huutava häätä on ollut ehdotuksen tekijöitä pakottamassa, mutta lopullista parannuskeinoa eivät he, enemmän kuin muutkaan ratkaisun etsijät, ole voineet löytää.

Jättäen nyt kokonaan syrjään yleisesti tunnetut väitteet, jotka voidaan esittää yritystä vastaan koettaa lainsäädännön avulla aikaansaada pakollista koron alennusta, tahdon vaan tarkastaa kysymystä erikoisesti Tanskan olojen kannalta. Tanskan maanviljelijäin velka on etupäässä kiinnitettyä ja saatu rahalaitok-

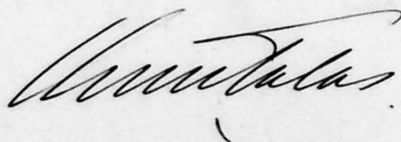
silta, jotka ovat hankkineet varoja obligatioita myymällä. Ehdotuksesta käy selville, että tarkoitus ei ole ollut, että koron alennus suoranaisesti koskisi näitä lainoja, mikä tuskin olisikaan mahdollista, vaan on ajateltu, että kun pankit saisivat suorittaa vain verrattain pienen koron, yleisö rupeaisi ostamaan obligatioita, joten voitaisiin myydä obligatioita, jotka tuottaisivat halvemman koron kuin nykyiset ja sitä tietä päästä myöskin kiinnitettyjen lainain koron alennukseen. Jonkun verran perää tässä katsantokannassa epäilemättä onkin. Heti eilen puheena olevain ehdotusten päästyä julkisuuteen nousivat obligatioitten hinnat pörssissä, mutta pitkä askel on kuitenkin otettava, ennenkuin nykyisetkään obligatiot pääsevät pari-arvoihinsa ja sitä ennen ei tietystikään voida toivoa saatavan myydyiksi obligatioita, joitten korko on alhaisempi. Tanskassa emittoittujen obligatioitten yhteisumma, joista saadut varat on sijoitettu maatalous- ja kaupunkikiinteistöihin, on noin 4,2 miljardia T.kr. Suurimman osan eli noin 3 miljardin korko on määrätty $4\frac{1}{2}\%$:ksi, noin 800 miljoonan korko on 4% ja jällellä olevain 400 miljoonan korko on osittain 5% osittain $3\frac{1}{2}\%$. Viiden prosentin obligatiot on kuitenkin pääasiallisesti annettu kiinnityksiä vastaan kaupunkitaloihin, joten niillä tässä yhteydessä ei ole suurtakaan merkitystä. Kun nyt kuitenkin 4% ja $3\frac{1}{2}\%$:n obligatioitten pörssikurssi on ollut noin 76 ja 71 %, niin huomaa miten vaikeata yksistään koronalennuksen avulla olisi saada niitä pari-arvoon ja silloinhan vasta voitaisiin ajatella $4\frac{1}{2}\%$:n obligatioitten konverttaamista. Kun korko on niin alhainen kuin Tanskassa, on luultavaa, että obligatiot, joitten korko olisi nykyistäkin alhaisempi tuskin kiinnostaisivat ostajia, jotka varsinkin nykyään jommoisellakin epäluulolla suhtautuvat obligatioihin. Sitä paitsi konverttaus tuottaisi ylivoimaisia vaikeuksia senkautta, että huomattava osa Tanskassa emittoiduista obligatioista on ulkomaalaisten käsissä. Kun nämä todennäköisesti eivät merkitsisi uusia halvempikorkoisia obligatioita, täytyisi ne lunastaa rahassa, mikä sitten suurimmaksi osaksi pyrkisi ulkomail-

le aiheuttaen Tanskan rahan arvolle arvaamattomia vaaroja. Sitä vastoin rahamarkkinoiden nykyinen tila näyttäisi kyllä puolustavan koron alentamista, sillä ainakin suurpankeilla on hyvin suuret kassavarat, nousten Landsmands-, Handels- ja Privatbankenin kassat viime vuoden viimeisenä päivänä 150 milj. T.kruunuun.

Mitä ehdotuksessa tarkoitetaan sanonnalla, että T.kruunun ostokyky on saatava normaaliksi inflatioon turvautumatta on varsin hämärää. Mutta vaatimus on tänään jo huomattavalla tavalla vaikuttanut kruunun arvoon. Punta, joka eilen noteerattiin 19,30, nousi tänään 19,85 ja yleisesti katsotaan tämän johtuneen maatalouden edustajain edellä selostetuista ehdotuksista. Muuten alkaakin käsitys, että maatalous-pula on ainakin osittain voitettavissa kruunun arvoa alentamalla, voittaa alaa. Niinpä kirjoittaa vanhoillinen Dagens Nyheder tänään, että jollei kruunun kurssin aleneminen vaikeuta kauppasuhteita Englannin kanssa "kan man ikke uden videre afvise Tanken om at hjælpe Landbruget gennem højere Kurser paa fremmed Valuta. Begejstring kan Fremgangsmaaden ikke vakke, det er sandt - men Meningen med en fri Valuta, løst fra Guldets, maa jo paa den anden Side vare, at man lader Valutakurserne - for en Tid - indstille sig paa det Niveau, som menes at tjene Samfundet som Helhed bedst".

Tehtyjen ehdotusten johdosta on pääministeri kutsunut kaikkien puolueitten edustajia neuvottelukokoukseen ja odotetaan, että hallitus siinä kokouksessa tekee selkoa omista ehdotuksista.

Köpenhaminassa, 13 päivänä tammikuuta 1933.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C.

ASIA:

Köpenhaminassa olevan lähetystön rap. n:o 2.

Ministeri Talas.

14/I 1933.

Köpenhaminassa, 15 p:nä tammikuuta 1933.

N:o 50.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

265 ae. : 33

10/1. 33. e

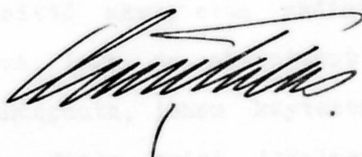
5 C3

Herra Ministeri,

Saan täten kunnioittaen lähettää
Köpenhaminan lähetystön raportin N:o 2, jonka
nimikkeenä on:

Kotimaisen puun käyttö Tanskassa.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, sy-
vimmän kunnioitukseni vakuutus.

Herra Ulkoasiainministeri

A. H a c k z e l l,

Helsinki.

Salainen.

KÖPENHAMINA-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 2.

Köpenhamina-ssa 14 p:nä tammi-kuuta 19 33.

265
18/1-33
5 C3

Asia: Kotimaisen puun käyttö

Tanskassa.

Tanskassa jatkuvat pyrkimykset saada mahdollisimman suuressa määrin kotimainen puutavara käytäntöön. Alkaapa nyt jo kuulua ääniä, jotka vaativat, että Tanskan tulee tulla toimeen omalla puutavarallaan. Hyvin merkillinen on tässä suhteessa kokous, jonka Keski-Jyllannin Sahanomistajayhdistys tämän kuun 7 p:nä piti Silkeborgissa. Kokouksen esimies ilmoitti näet, että yhdistyksen jäsenten kesken on muodostunut yhtymä, joka on sitoutunut hankuuttamaan 600,000 neliöjalkaa rakennuspuuta, johon käytettäisiin yksinomaan talvella kaadettuja puita. Täten voisi jokainen puutavarakauppia paikkakunnalla yhtymän kautta ostaa koko tarpeensa puutavaraa. Jotta hinnat voitaisiin saada niin pieniksi, että Tanskan puu hyvin voisi kilpailla ulkomaalaisen puun kanssa, on yhtymä saanut aikaan sopimuksen metsänomistajain kanssa, jonka mukaan puitten hinnat tuntuvasti on alennettu.

Tämä Keski-Jyllannin yhtymän toiminta on herättänyt huomiota muuallakin Tanskassa ja äsken pidetyssä kokouksessa, jossa oli saapuvilla m.m. kauppa- ja maatalousministerit päätettiin kauppaministerin kehoituksesta koettaa mahdollisimman pian saada syntymään samanlaisia yhtymiä Själlannin ja Fyn saarilla. Osoit-

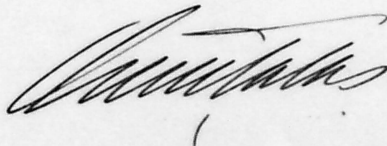
Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....
3) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:
2) Tavallinen ja lisäksi Maatalous- ja Kulkulaitos-
ministerille.

taakseni kuinka suuressa määrin kotimaisen puun käyttö Tanskassa on lisääntynyt, mainitsen, että kun havupuitten hakkuu vuonna 1894 oli noin 4,5 miljoonaa kuutiojalkaa ja vuonna 1922 18 miljoonaa kuutiojalkaa, se viimeksi kuluneena vuonna oli noussut jo 24 miljoonaan kuutiojalkaan. Näistä 24 miljoonasta kuutiojalasta lasketaan noin 40 % käytettävän rakennuspuuksi eli 9,6 miljoonaa kuutiojalkaa. Mutta nyt on tarkoitus saada nämä luvut vielä tuntuvasti nousemaan.

Äskettäin on Statsskovdirektør Krarup tehnyt selkoa hakkauksista, jotka tänä talvena on pantu ja pannaan toimeen sekä valtion että yksityisten metsissä ja siinä hän myöskin julisti, että Tanskan tulee tulla toimeen omalla puullaan ja vaati, että tuontilupaa ei myönnettäisi metsätuotteille, jotka Tanskan omista metsistä voidaan saada kohtuulliseen hintaan. Herra Krarup ilmoitti, että rakennusteollisuudessa ollaan oltu erittäin tyytyväisiä tanskalaiseen puuhun ja että valtion arkkitehdit ovat ruvenneet käyttämään miltei yksinomaan tanskalaista puuta.

Herra Krarup myönsi, että nykyisten hintain vallitessa metsän hinnaksi ei saada paljoakaan ja mitä polttopuuhun tulee, niin se myydään niin halpaan hintaan ainakin valtion metsistä, että hinta korvaa vain työpalkat. Mutta pääasia onkin, sanoo herra Krarup, että siten saadaan työttömäin lukumäärä ja hiilten tuonti pienenemään.

Köpenhaminassa, 14 päivänä tammikuuta 1933.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C₃.

ASIA: _____

Hörsenheminassa olevan lähetystön rap n:o 3.

Ministeri Talo.

15/1 1933.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINSKA BESKICKNINGEN

Köpenhaminassa, 15 p:nä tammikuuta 1933.

N:o 51.

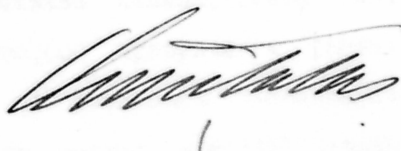
KÖPENHAMINASSA	
3 65 Re.	33
18/1.33	
5	03

Herra Ministeri,

Saan täten kunnioittaen lähettää Köpenhaminan lähetystön raportin n:o 3, jonka nimikkeenä on:

Työtaistelun uhka.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvimmän kunnioitukseni vakuutus.

Herra Ulkoasiainministeri

A. Hackzell,

Helsinki.

KÖPENHAMINA-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 3.

Köpenhamina-ssa 15 p:nä tammi-kuuta 1933.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
365/2.33.3		
1933/2.33.3	1933	1933
5	03	

Asia: Työtaistelun uhka.

Jälleen, kuten jo kahtena edellisellä vuonna, lepää raskaana painajaisena Tanskan yhteiskunnan yllä suuren työtaistelun uhka.

Tanskan Työnantajainyhdistys on irtisanonut kaikki työsopimukset sopimuksissa määrättyyn irtisanomispäivään. Tämän mukaan päättyvät työsopimukset helmikuun 1 p:nä, maaliskuun 1 p:nä ja huhtikuun 1 ja 15 p:nä. Työnantajat vaativat, että työpalkat ovat alennettavat 20 %, koska palkkatason korkeus Tanskassa tekee maan kilpailukyvyttömäksi muitten maitten kanssa, josta taasen suuri työttömyys - tällä haavaa 180,000 työstöntä - johtuu. Edellen väittävät työnantajat, että ne pienemmät työnantajat, jotka eivät ole yhtyneet työsopimuksiin, saavat ammattiliittoihin kuulumattomia työntekijöitä 30 - 40 % halvemmilla palkoilla kuin järjestyneet työnantajat nykyään maksavat.

Työntekijät vuorostaan viittaavat siihen, että kun Tanskan kruunun arvo on alentunut, työpalkat jo senkautta on alennettu, joten mikään muu palkkain alennus ei saa tulla kysymykseen. Työttömyyden vastustamiskeinona esittävät he puolestaan 40 tunnin työviikon toimeenpanemista, mikä siis tosiasiallisesti merkitsisi työpalkkain korotusta.

Kun näinä päivinä Tanskan kruunu on arvossa vielä erityi-

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....
 3) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:
 1) Tavallinen, ...

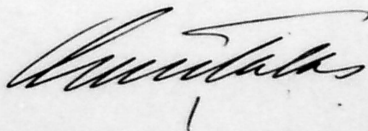
sesti alentunut, joten todellisuudessa shillinki-kruunu-ohjelma, s.o. että Tanskan kruunu arvoltaan vastaa yhtä shillinkiä, on toteutettu, niin käypi työpalkkain alentaminen vieläkin vaikeammaksi. Vaikeutta lisää se seikka, että kruunun viimeinen arvon aleneminen hyvin voimakkaasti on vaikuttanut elintarpeitten hintoihin. Sanotaankin, että hallitus myöskin mielisesti olisi suhtautunut kruunun arvon alenemiseen, voidaksensa estää työpalkkojen nimellistä alentamista.

Neuvottelut työnantajain ja työntekijäin luottamusmiesten välillä eivät ole johtaneet mihinkään tulokseen ja niin ollen näyttää tilanne tällä haavaa varsin uhkaavalta.

Mutta täytyy muistaa, että edellisinäkin vuosina työ sopimus saatiin aikaan vasta yhdennellätoista hetkellä, ja uskon niin käyvän tälläkin kertaa, joskin on myönnettävä, että asema nyt on vaarallisempi kuin aikaisemmin.

Joka tapauksessa ovat nyt työtaistelun alkumuodollisuudet alkaneet. Toissapäivänä päätti työnantajain keskusvaliokunta yksimielisesti antaa ensimmäisen työsulku-varoituksen, joka kohdistuu noin 150,000 työntekijään. Työntekijäin yleiskokous on kutsuttu kokoon t.k:n 20 p:ksi päättämään tästä keskusvaliokunnan toimenpiteestä. Varmana voitaneen pitää, että kokous hyväksyy toimenpiteen ja siinä tapauksessa annetaan heti toinen työsulkuvaroitus. Vasta tämän jälkeen ryhtyy valtion asettama sovintomies välittämään ja toivoo täytyy, että hän nyt, kuten aikaisemminkin, onnistuu.

Köpenhaminassa, 15 päivänä tammikuuta 1933.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C₃.

ASIA: _____

Käsitteilyssä olevan lähetystalon rap. n:o 4.

V. a. Asiamies. Numelin.

23/5 1938.

Köpenhaminassa, 23 p:nä tammikuuta 1933.

Nº 110.

ULKOASIA	STEN
4/65/ae	1.333
28/1.333	111
5	03

Herra Ministeri,

Saan täten kunnioittaen lähettää Köpenhaminan lähetystön raportin Nº 4, jonka nimikkeenä on:

Grönlannin kysymys Haagissa.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri,

syvimmän kunnioitukseni vakuutus.

Ragnar Niemelin

Herra Ulkoasiainministeri

A. Hackzell.

Salainen.

KÖPENHAMINA-SSA OLEVA LAHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 4.

Köpenhamina-ssa 23 p:nä tammi-kuuta 19 33.

ULKOASIAINMINISTERIÖN		
1165/ae. 33		
29/5.33.		III
FINLAND	RUUSU	ASIA
5	C3	

Asia: Grönlannin kysymys Haagissa.

Senjälkeen kun sekä Tanska että Norja viime vuoden loppupuolella asianajajainsa ja asiantuntijainsa kautta molemmat seikkaperäisesti esittivät kantansa Haagissa, annettiin noin viikkositten Tanskalle ensin tilaisuus esittää vastaväitteensä Norjan joulukuussa esitetyn puolustuksen johdosta. Tuomioistuimen presidentti lausui nyt heti alussa toivomuksen, että vastaväite olisi mahdollisimman lyhyt.

Tanskan vastaväite on nyt loppuunviety. Helmikuun 1 p:nä on Norjalla, Tanskan vastaväitteen johdosta, puheenvuoronsa, jonka jälkeen tuomioistuimen jännityksellä odotettu päätös vähitellen annetaan.

Tanskan vastaväite ei kärsinyt arpistuksesta. Epäilemättä voidaan sanoa sekä Tanskan että Norjan - mutta varsinkin Tanskan - esityksistä marras-joulukuussa, että ne olivat liian pitkiä ja seikkaperäisiä, varsinkin Grönlannin maantieteellisiä- ja luonnonsuhteita esitettäessä.

Eniten huomiota herättävä kohta Tanskan vastaväitteessä oli Tanskan belgialaisen asiantuntijan prof. Vischerin esittämä toteaminen Hollannin hallituksen esittämästä vastalauseesta Norjan anas-

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....
3) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:
1) Tavallinen. ....

tusilmoituksen johdosta ja josta Norja ei ollut huomauttanut. Tämä osoitti, selitti prof. Vischer, että ainakin **Hollannin** hallitus oli tunnustanut Tanskan suvereniteetin **Grönlannissa**.

Koska Norjan taholta joulukuussa oli jyrkästi väitetty Tanskan välinpitämättömästi käyttäneen työssään hyväkseen Grönlannin alkuasukkaita, pani tri Knud Rasmussen, Tanskan kuuluisa Grönlannintutkija (jonka äiti sitäpaitsi on eskimo-sukua) jyrkän vastalauseen tätä vastaan, esittäen grönlantilaisten (ainakin etelä- ja länsigrönlantilaisten) antamat tunnuslauseet Tanskan hallinnosta Grönlannissa.

Missä määrin nämä mielenosoitukset ovat Tanskan viranomaisten inspiroimia on toinen asia, mutta tri Rasmussenin lausunnolla pitäisi olla sananvaltaa; samassa yhteydessä hän huomautti, että esim. Kanadalla on yhtä suuria rakentamattomia alueita kuin Tanskalla on Grönlannissa, kieltämättömän brittiläisen suvereniteetin alla. Ja Kanadan viranomaiset koettavat nyt Pohjois-Kanadassa toteuttaa samanlaista monopolia kuin Tanska Grönlannissa. Tri Rasmussen huomautti myöskin Grönlannin elinkeino- maantieteellisistä yhteyksistä, sekä, ettei Itä-Grönlantikaan aikaisempina vuosisatoina-kaan ole ollut mitään tuntematonta maata.

Heikompia olivat sitävastoin tanskalaisten vastaväitteet Norjan Kielin sopimuksesta tekemien huomautusten johdosta. Tuntuu siltä kuin Tanska ei tälläkään kertaa oikein voinut todistaa Kielin sopimuksen "poikkeuspykälän" (Undtagelsesparagraf) myöskin koskevan Norjan anastamia alueita.

Tanska koetti vielä todistaa puolestaan, mitenkä kansainvälinen oikeus on tunnustanut Tanskan suvereniteetin koko Grönlannissa ja mitenkä Grönlantia koskevien sopimusten solmiaminen juuri tarkoittaa suvereniteetin täytäntöönpanoa. Antaessaan kalastusoikeudet Grönlannissa Englannille ja myöskin Norjalle on Tanska aina lähtenyt suvereniteettiperiaatteesta, jonka Norjan ulkoasiainministeri Ihlen myöskin tunnusti, vaikkakin Norjan hallitus myöhemmin peräytyi tunnustamasta Tanskan suvereniteettia.

Prof. Vischer on varmasti ollut hyödyllinen ja tarmokas asiantuntija Tanskalle, epäilemättä onnistuneempi kuin Norjan asiantuntija, Sorbonnen professori Gidel. Muuten tuntuu siltä kuin Tanskan ja Norjan pää-asianajat Steglich-Petersen ja Sunde olisivat olleet jotakuinkin tasaväkiset.

Mitä Norja tulee lopullisesti vastaamaan ~~xxxxx~~ ei tietenkään vielä tiedetä, yhtä vähän kuin Haagin päätöksestään. Kysymyksen ydinhän kohdistuu siihen, voidaanko vastoin Tanskan väitteitä katsoa, että Grönlannissa vielä kesällä 1931, jolloin Norjan ensimmäinen anastus tapahtui, oli "no mans land"-alueita. Tosiasiassa Norja ei ole anastanut aluetta, jossa olisi tai olisi ollut asutusta.

Tanska suhtautuu verrattain varovaisesti toivomuksiin; Ulkoasiainministeriössä on - tosin enemmän yksityisesti - viitattu siihen, että pelätään Saksan ja Italian ajavan Haagissa Norjan etuja; edellinen siirtomaa-intressiensä takia, jälkimäinen Tunis-Tripolis-kysymyksen johdosta. Ehkä myöskin Japani! Mutta juuri jos suurvaltojen yksityisedut voisivat vaikuttaa päätökseen, ei ainakaan Englannilla, Ranskalla, U.S.A:lla eikä Hollannilla olisi mitään intressejä asettua Tanskaa vastaan. Tuomioistuimeen kuuluvat: Japani (puheenjohtaja), Italia, Ranska, Espanja, Hollanti, Belgia, Saksa, Puola, Romania, U.S.A., Kiina, San Salvador, Kuuba ja Kolumbia.

Ainakin Tanskassa lasketaan, ettei Haagin päätös tulisi olemaan yksinomaan Tanskankaan eduksi. Ja tietysti Norjan toinen anastus viime kesänä juuri taktillisesti tarkoittikin, että tuomioistuimella olisi tinkimisen varaa. Tanskalle on kunniakysymys Tanskan suvereniteetin tunnustaminen Grönlannissa. Silloin Tanskan ^{menemään} ehkä olisi taipuvainen /lehdissäkin viime kesänä Norjan taholta(?) - ainakin ent. pääministeri Mowinckelin taholta - viitattuihin kompromisseihin, joitten mukaan Norja ja Tanskan keskenään sopisivat kysymyksen teknillisistä puolista tai että Norja -

kuten viime kesänä eräässä Times'in kirjoituksessa (jonka tanskalaiset väittävät lähteneen norjalaiselta taholta) ehdotettiin - saisi pysyväisellä vuokraoikeudella pienen alueen Itä-Grönlannissa tai pysyväisiä kalastus- ja metsästysoikeuksia. Jonkinlaisen välitysehdotuksen Haagin tuomioistuin löytäneeköhän sittenkin pääasiallisesti Tanskan eduksi.

Köpenhaminassa, 23 päivänä tammikuuta 1933.

Ragnar Nurmi

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C₃.

ASIA: _____

Köpenhaminassa olevan lähetystön rap. n:o 5.

V. a. Asiamies K. Nevalin.

27/I 1933.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINSKA BESKICKNINGEN

Köpenhaminassa, 27 p:nä tammikuuta 1933.

N° 122.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
5765 h.c.		D. 1383
80 p. 1.33		L.H.
5	C3	ACIA

Herra Ministeri,

Saan täten kunnioittaen lähettää Köpenhaminan lähetystön raportin N° 5, jonka nimikkeenä on:

Sovjetin kauppatoiminta Tanskassa.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvimmän kunnioitukseni vakuutus.

Ragnar Numeli

Herra Ulkoasiainministeri

A. Hackzell,

Helsinki.

KÖPENHAMINA-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 5.

Köpenhamina-ssa 27 p:nä tammi-kuuta 1933.

5165 ae. 1933		
20 p. 33	2	LIL
5	(3)	ADIA

Asia: Sovjetin kauppatoimintaTanskassa.

Köpenhaminassa puhutaan parhaillaan paljon Tanskan-Sovjetin kauppasopimuksen irtisanomisesta ja voimassa olevien sopimusten tarkistamisesta. Syynä tähän ovat Sovjetin tšekäläisen kauppavaltuuskunnan menettelytavat ja Tanskan tuottajien suuri tyytymättömyys Venäjän kilpailuun.

Tanskan-Sovjetin sopimuksessa vuodelta 1923 sanotaan II:ssa ja III:ssa pykälässä:

"Begge Parter er enige om paa enhver Maade at lette Handelen mellem de to Lande; denne Handel skal finde Sted i Overensstemmelse med den i hvert Land gældende Lovgivning. Handel mellem de to Lande skal ikke være underkastet andre Restriktioner eller andre eller højere Afgifter end de, der paalægges Handel med et hvilket som helst andet Land".

"Delegationerne skal have Adgang til at foretage alle Slags Transaktioner af kommerciel, kreditmæssig eller finansiell Natur i Forbindelse med Erhvervsvirksomhed i Medfør af denne Overenskomst, dog stedse i Overensstemmelse med den i det paagældende Land gældende almindelige Lovgivning."

Molemmissa näissä pykälissä sanotaan siis, että kauppatoi-

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....

3) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:

1) Tavallinen.

Salainen.

KÖPENHAMINA-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 5.

Köpenhamina-ssa 27 p:nä tammi-kuuta 1933.

5/65 h.e. 1933	
30/1.33	3
5	(63)

Asia: Sovjetin kauppatoiminta

Tanskassa.

Köpenhaminassa puhutaan parhaillaan paljon Tanskan-Sovjetin kauppasopimuksen irtisanomisesta ja voimassa olevien sopimusten tarkistamisesta. Syynä tähän ovat Sovjetin takäläisen kauppavaltuuskunnan menettelytavat ja Tanskan tuottajien suuri tyytymättömyys Venäjän kilpailuun.

Tanskan-Sovjetin sopimuksessa vuodelta 1923 sanotaan II:ssa ja III:ssa pykälässä:

"Begge Parter er enige om paa enhver Maade at lette Handelen mellem de to Lande; denne Handel skal finde Sted i Overensstemmelse med den i hvert Land gældende Lovgivning. Handel mellem de to Lande skal ikke være underkastet andre Restriktioner eller andre eller højere Afgifter end de, der paalægges Handel med et hvilket som helst andet Land".

"Delegationerne skal have Adgang til at foretage alle Slags Transaktioner af kommerciel, kreditmæssig eller finansiel Natur i Forbindelse med Erhvervsvirksomhed i Medfør af denne Overenskomst, dog stedse i Overensstemmelse med den i det paagældende Land gældende almindelige Lovgivning."

Molemmissa näissä pykälissä sanotaan siis, että kauppatoi-

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....

3) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin, mutta .....

1) Tavallinen.

mintaa on harjoitettava asianomaisen maan lakien mukaan. Mutta koska Sovjetin kauppa on monopolisoitu, on venäläisillä Tanskassa suuri etu, saaden siis vapaasti kilpailla tanskalaisten kanssa. Tanskan kaupan ollessa vapaa oli venäläisillä mahdollisuuksia harjoittaa toimintaansa siinä määrin kuin he itse tahtivat. Valuuttasäännöstelyn jälkeen muuttui tilanne - teoreettisesti, mutta Sovjetin eduksi; Venäjän kauppavaltuuskunnan saadessa, qvasi-diplomaattisen asemansa vuoksi, tarpeelliset valuuttalisenssit.

Tosin Sovjetin tuotanto on tullinalaista. Kaikkien, jotka aikovat harjoittaa kauppaa Tanskassa, on lunastettava elinkeinomyönnytys ("Næringsadkomst"), mutta sitä ei vaadita Venäjän kauppavaltuuskunnalta, joka yllämainitun sopimuksen mukaan (art. I, 4.) tietenkään ei, kuten muut kauppiat, maksa mitään veroa. Tosin valtuuskunnan exterritorialioikeus ei eo ipse edellytä valtuuskunnan kauppatulojen verovapautta, mutta Köpenhaminan kaupunki, yhtä vähän kuin Tanskan valtiokaan, ei ole koskaan vaatinut veroa Venäjän kauppavaltuuskunnalta ja joskin tällainen vaatimus toteutettaisiin, olisi se varmasti merkityksetön, koska kauppavaltuuskunnan kaksois-asema tuottajana ja vientikauppiana vaikeuksitta jättäisi huomioonottamatta kaikki tulot.

Sovjetin kauppatavarain piiri on Tanskassa yhä laajentunut, käsittäen: kalasäilykkeitä, kaviaaria, suklaata, tulitikkuja, hedelmiä, bensiiniä, soodaa, teollisuustuotteita y.m. Nykyoloissa, tuontirajoituksineen, on Venäjän kilpailu Tanskassa tietysti varsin häiritsevää Tanskan tuottajille, pienentäen paljon heidän mahdollisuuksiaan.

Sitä paitsi on Sovjet ainakin viime syksynä harjoittanut laajaa dumpingia tuoreilla hedelmillä, säilykkeillä ja bensiinillä.

Kaikki tämä on Tanskan laillisissa kauppapiireissä herättänyt kasvavaa mielipahaa ja vaatimuksia Venäjän erikoisoikeuksilla varustetun, veroistavapaan kaupan lakkauttamiseksi. Tähän

Børsen-lehti - koko Tanskan erikois-kauppalehti - julkisesti vaati sitä, lausuen, että "tämän ajan de ut des-politiikka, joka, valitettavasti kylläkin, nyt määrää koko ulkomaankaupan, on sovellettava myöskin venäläisiin". Jos tämä käy mahdottomaksi, sanoo Børsen-lehti, on Tanskalla keino kuuden kuukauden kuluessa irtisanoa Tanskan-Venäjän sopimus ja ryhtyä käytännössä olevien sopimusten tarkistamiseen.

Kauppamaailmassa kuuluu yhä enemmän tällaisia ääniä. Sovjetin kauppatoiminta on Tanskassa mennyt liian pitkälle, osaksi tanskalaisten omasta syystä, koska ei ajoissa ole tahdottu rajoittaa Venäjän kauppavaltuuskunnan toimintaa, vaan annettu sen jäsenille de facto exterritorialioikeudet.

Hallitukselle tämä tulee olemaan vaikea kysymys, varsinkin pääministerille, joka viime vuoden alussa, parissakin puheessa, kaunistelemattomalla tavalla kiitti Sovjetin yhteistoiminnallista systeemiä. Mutta Tanskan kauppamaailmalla on tässä kysymyksessä paljon sanottavaa.

Köpenhaminassa, 27 p:nä tammikuuta 1933.

Ragnar Nurminen

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C₃.

ASIA: _____

Hämeenlinnassa olevan lähetystön rap. n:o 6.

v. a. Asiamies. Nuvelin.

30/1 1933.

Köpenhaminassa, 30 p:nä tammikuuta 1933.

N° 131.

6/65 Re.	33
2/2.33	
5	C3

Herra Ministeri,

Saan täten kunnioittaen lähettää

Köpenhaminan lähetystön raportin N° 6, jonka
nimikkeenä on:

Tanskan ulkomaankaupasta ja kaup-
papolitiikasta vuonna 1932.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri,

syvimmän kunnioitukseni vakuutus.

Ragnar Munclé

Herra Ulkoasiainministeri

A. Hackzell.

Salainen.

KÖPENHAMINA-SSA OLEVA LAHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 6.

Köpenhamina-ssa 29 p:nä tammi-kuuta 1933.

ULKOASIAIN...	
6/65	33
2/2-33	
5	03

Asia: Tanskan ulkomaankaupasta ja
kauppapolitiikasta vuonna 1932.

Samalla kun Tanskan ulkomaankauppaan viime vuonna saatiin melkein viennin ja tuonnin tasapaino, on tämän maan ulkomaankaupan lasku silmäänpistävä. Tuonti oli viime vuonna kaksikymmentäkaksi prosenttia pienempi kuin edellisenä vuonna ja vienti viisitoista prosenttia pienempi. Tähän ovat epäilemättä vaikuttaneet Valuuttakonttori ja valuuttarajoitukset - tuskattomasti konttori ei ole työskennellyt - mutta pääasiallisesti maailman kauppaolet.

Maailmankaupan arvohan vuonna 1932 tuskin oli 40% vuoden 1929 arvosta ja kaupan laajuus kolmen viimeisen vuoden / on pienentynyt 25 %:lla. aikana

Tanskan kokonaistuonti viime vuonna nousi 1140,9 milj. kruunuun ja vienti 1132 milj. kruunuun. Tässä on siis 8,9 milj. kruunun tuontienemmys, mutta vuonna 1931, jolloin Tanskan koko-

- +)
- Kansainliiton yleiskatsauksen mukaan oli maailmankaupan laajuus v. 1930 7% pienempi kuin v.1929. Vuonna 1931 9% pienempi kuin v. 1930 ja v.1932 kuuden ens. kuukauden aikana 11-12 % pienempi kuin samaan aikaan v. 1931.

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....
3) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:
1) Tavallinen.

naistuonti oli 1464,8 milj. kruunua ja vienti 1328,9 milj. kruunua, oli tuontienemmyys 135,9 milj. kruunua. Syyskuussa ja lokakuussa näytti jo siltä kuin tämän vuoden kauppataase olisi tullut täysin positiiviseksi, mutta vuoden loppupuolella tuonti on nousut. Tosin kauppataaseesta puuttuu joitakuita momenteja; lasketaan esim., että Tanskan kalastajalaivat myyvät valtamerikalvoja suoraan ulkomaan markkinoille 3 à 4 milj. kruunun arvosta vuodessa. +)

Mutta Tanskan kaupassa on silmään pistävää, että, riippumatta kaupan laskusta, on tuonti Englannista kasvanut. Tanskan tuonnin Saksasta laskiessa 491 milj. kruunusta vuonna 1931 296 milj. kruunuu 1932 ja tuonnin U.S.A:sta laskiessa 154 milj. kruunusta v. 1931 87 $\frac{1}{2}$ milj. kruunuun v. 1932, nousi Tanskan tuonti Englannista 218 $\frac{1}{2}$ milj. kruunusta v. 1931 254,3 milj. kruunuun v. 1932. Nykyiset valuuttakurssit ovat tietysti jossain määrin antaneet Englannin tuotteille suuremman kilpailukyvyyn, mutta Tanskan kauppapolitiikka on sängen määrätietoisesti, varsinkin Valuuttakonttorin kautta, työskennellyt tähän suuntaan, syrjäyttäen sillä tavoin muitten (varsinkin pienempien) maitten etuja. Viime syksynä täällä pidetty brittiläinen näyttely ja Wales'in prinssin käynti Tanskassa sekä Tanskan kuningasparin käynti Englannissa juuri ennen joulua kuuluvat tähän kauppapolitiikkaan, josta lähitulevaisuudessa taas neuvotellaan. Lontoossa, mutta jonka tuloksista vielä ei tiedetä mitään. Toistaiseksi ainoastaan Tanska on asiallisestikin suhtautunut positiivisesti englantilais-tanskalaiseen kauppapoliittiseen lähentymiseen. Saako Tanska odotetun palkkansa tästä on vielä epävarmaa.

Tuo 22% lasku Tanskan tuonnissa ei jakaannu tasaisesti Tanskan eri tuottajamaiden osalle. Tanskan tuonti Saksasta oli/1931 491 milj. kruunua, viime vuonna ainoastaan 296 milj. kruunua, siis noin 40% lasku tuonnissa; Tanskan tuonti Pohjois-Amerikasta nousi v. 1931 154 milj. kruunuun, viime vuonna ainoastaan 87 $\frac{1}{2}$ milj. kruunuun;

+) Tanskan viime joulukuun ulkomaankaupasta lähettää lähetystä erikseen tavallisen kuukausikatsauksen.

eli 43 %:n lasku; Sovjetista 57 milj. kruunusta 46 milj. kruunuun; Ruotsista 91 milj. kruunusta 62 milj. kruunuun. Suomesta oli Tanskan tuonti vuonna 1931 15,3 milj. kruunua (Tanskan vienti Suomeen samaan aikaan 11,2 milj. kruunua), viime vuonna nousi Tanskan tuonti Suomesta ainoastaan 11,4 milj. kruunuun (Tanskan vienti Suomeen samaan aikaan 8,7 milj. kruunuun).

Mutta tuonti Englannista on siis kohonnut 14 %:lla, vaikkakin Tanskan vienti Englantiin on laskenut 812 milj. kruunusta 725 milj. kruunuun.

- - -

Tanskan viime vuoden en-gros-indeksi on laskettu 117:ksi, ~~mutta~~ edell. ~~vuonna~~ luku oli 114, mutta Tanskan vientitavarain indeksi oli keskimäärin 84; edellisenä vuonna 95; tuontitavarain indeksit vv. 1931 ja 1932: 112 ja 120.

Maatalouden kannattavuus osoittaa myöskin huonompia tuloja kuin edellisenä vuonna. Vajaus lasketaan 43 kruunuksi hehtaarilta; vuonna 1931: 28 kruunuksi; bruttotulo 509 kruunuksi hehtaarilta - menot nousevat 552 kruunuun. Ja työttömien lukumäärä on kohonnut kaksinkertaiseksi viime vuodesta.

Tanskan maatalouden tila ei ainakaan tällä hetkellä ole liian valoisa ja varsinkin Tanskassa on maatalouspula koko maan pula.

+ + +

Tanskan kruunun laskeminen kahtena viimeisenä viikkona jatkui melko äkillisesti viime perjantaina ja lauantaina (27/I ja 28/I), niin, että punta lauantaina noteerattiin tällä 20:50, vapaassa kaupassa 20,60:kin. Tähän vaikuttavat juuri nyt hallituksen taipuvaisuus suostua työnantajien vaatimuksiin 20 % palkanvähennyksistä, välttääkseen siten uhkaavan työsulun. Tämä käy ilmi siitä, että kruunun äkinäinen lasku tapahtui samana päivänä, jolloin hallitus

esitti ehdotuksensa työsulkujen ja lakkojen kieltämisestä vuodeksi. ("Forbud mod lockouter og strejker under et Aars tid".) Mutta tietystikin maatalouspula myöskin suurestikin vaikuttaa kruunun kurssiin; koko viime syksyn aikana on osa maataloutta lyhytnäköisesti melkein vaatinut inflatiota, jotta maataloustuotteiden hinnat nousisivat, ottamatta huomioon, että varsinkin sellaisessa ^amassa kuin Tanskassa, jossa hintataso niin helposti reagoi kurssiheilahdusten mukaan, kaikki muutkin hinnat nousevat. Vielä vaikuttaa kruunun laskemiseen se, että kaikki Tanskan tuottajat juuri näinä päivinä ovat saaneet valuuttalisenssinsä tämän vuoden ens. kuukausia varten, joten ulkolaisen valuutan osto on ollut tavallista vilkkaampaa.

Hallituksen asema on siksi paljon kärsinyt tästä epävarmasta valuutta-politiikasta, että vastustus sekä Eduskunnassa (varsinkin oikeisto) että muualla (varsinkin teollisuudessa) voi kasvaa siksi voimakkaaksi, ettei hallituspula lähiaikoina ole ollenkaan mahdoton.

Köpenhaminassa, 29 päivänä tammikuuta 1933.

Lagunas Skumeli

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C₃.

ASIA: _____

Köpenhaminassa olevan lähetystön rap. nro 7.

V.a. Asiamies. Nuutila.

31/I 1933.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINSKA BESKICKNINGEN

N:o 137

Köpenhaminassa, 31 p:nä tammikuuta 1933.

ULKOASIAINI	
7/66 ne.	33
1/2.33 Ne	
OSASTO	
5	C3.

Herra Ministeri,

Saan täten kunnioittaen lähettää Köpenhaminan

lähetyksen raportin n:o 7, jonka nimikkeenä on:

Tanskan uusi pulakausisovinto ja kruunun lasku .

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvimmän kunnioituk-

seni vakuutus.

Ragnar Nurmi

Herra Ulkoasiainministeri A. Hackzell.

Salainen.

KÖPENHAMINA-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 7.

Köpenhamina-ssa 31 p:nä tammi-kuuta 19 33.

ULKOASIA	
7/66 ne.	33
14/2.33	1
5	C3

Asia: Tanskan uusi pulakausisovinto
ja kruunun lasku.

Eilen oli vaiherikas päivä Tanskan politiikassa; suurpoliittinen sovinto, jota kauan on pohdittu, saatiin vasemmiston, sosialistien ja radikaalien yhteistoiminnan kautta lopullisesti aikaan. Kruunun kurssi laski; tänään puntakurssi määrättiin 22:50:ksi - kurssi on viime perjantaista alkaen (28/I) yhä laskenut: 20:50 - 21 - 21:50 ja sitten lopullisesti 22:50.

Koska ministeri Talas on seikkaperäisesti käsitellyt sovintoehdotusta lähetystön raportissa N:o 1 t.k:n 13 p:ltä, rajoitun tässä mainitsemaan ainoastaan seuraavaa sovinnosta. +)

Pankkien ja säästökassojen maksimitalletuskorko on määrätty $3 \frac{1}{2}$ prosentiksi; juoksevantilin maksimikorko tulee olemaan 3 prosenttia. Lasketaan, että tämä toimenpide tulee alentamaan lainauskorkoa ainakin yhdellä prosentilla. Samalla luodaan suoritusraha ("Likviditetsfond"), josta pankkilaitokset, joilla on vaikeuksia, voivat saada tukea. Rahaston suuruus ei ole vielä lopullisesti määrätty, mutta tulee se nähtävästi nousemaan 200 milj. kruunuun.

+) Sovintolait lähetetään heti niitten ilmestyttyä painosta.

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....

3) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:

1) Tavallinen.

Viimemainitun rahaston kautta tullaan myöskin antamaan apua rakennushankkeille, m.m. lyhytaikaisilla lainoilla; toivotaan tämän kautta voitavan saattaa rakennushankkeet yli nykyisen kuolleen pisteen. Rakennusrahaston osuus olisi noin 75 milj. kruunua. Maanlohkomista jatketaan. Maatalouden kiinteistöveroja huojaennetaan 20 miljoonalla kruunulla. Tulevaisuudessa nämä verot määrätään olosuhteiden mukaan, siten, että maatalous saa maksaa veroja silloin kuin olosuhteet määrätyn mittakaavan mukaan paranevat; tässä yhteydessä määrätään arvonnousumaksusta.

Toimeenpannaan liha-asetus (Kødordning), jonka mukaan Tanskan valtio kymmenen viikon aikana ostaa 1500 eläintä viikossa teurastusta varten ja 1500 eläintä (hyvää lajia), joista jaetaan lihaa työttömille lisä-avustuksena.

Annetaan tilanomistajille lykkäystä korkojen ensi-maksuista, jotka koskevat joulukuuta 1932. Ne osat maatilojen veloista, jotka nousevat yli taksoitusarvion irtaimistoinen ja karjoineen "jäähdytetään" ("indefryses") kahdeksi vuodeksi, jollei saamamies suostu akordiin. (10 milj. kruunua).

Yleisiin töihin ryhdytään heti; tätä momenttia varten on varattu 75 miljoonaa kruunua. Talviavustukseksi työttömille varataan 75 miljoonaa kruunua.

Voidakseen toteuttaa tässä mainitun ohjelman tulee valtio kantamaan lisä-valtionveroa, ainakin yhden neljännesvuoden aikana. Sitäpaitsi puhutaan suuresta kotimaisesta valtionlainasta.

Ja työsulut, jotka muuten olisivat alkaneet tänään, ovat nyt, kuten lakotkin, "laissa kielletyt" vuodeksi. Oheenliitän asiaa koskevat lait.

Mutta kruunun kurssi!

Hallitus on tänään antanut selityksen, jonka mukaan "on ollut mahdotonta ylläpitää Tanskan ja Englannin valuutan suhdetta toisiinsa kuten aikaisemmin oli aikomus." Tänään on kruunun kurssi siis ainakin toistaiseksi vahvistettu: punta = 22:50.

Oliko tämä välttämätöntä? Tanskan kauppatase on melkein po-

sitiivinen ja kruunun ostokyky on ainakin Tanskassa ollut hyvä.

L.S:n (Landbrugernes Sammenslutning) eli Randersin liikkeen aloitteesta ja Venstren avulla on vaatimus kruunun inflatiosta nyt lopultakin luonut sen pakokauhun tapaisen levottomuuden, jonka kautta kruunun aleneminen nyt saatiin aikaan. Ja varmasti kruunun lasku meni odottamattoman pitkälle hallituksenkin mielestä, päättäen nyt hallituksen lehden varovaisesta, ehkä hieman hämmästyneestäkin äänilajista.

Oikeistolehdet suhtautuvat tietysti hyvin negatiivisesti kruunun kurssin alenemiseen. Konservatiivisen puolueen puheenjohtaja Christmas Møller kirjoittaa jyrkästi sitä vastaan. Berlingske Tidende'n ja Dagens Nyheder'in äänilaji on melkein yhtä katkera kuin Børsen-lehden, jonka pääkirjoituksen otsikkona tänään on "Forræderiet mod Kronen", huomauttaen, että hallitus, s.o. varsinkin pää- ja ulkoministerit vaalipuheissaan, vielä loppusyksyllä oli luvannut pitää kiinni shillinki-kruunusta; teollisuuden johtomiehet, tukkukauppiaiden yhdistykset ja laivanvarustajat ovat asettaneet julkisen vastalauseen tätä heidän mielestään vaarallista ja heikkomielistä inflatio-politiikkaa vastaan.

Kuten edellisessä raportissani huomautin, johtuu kruunun aleneminen varsinkin hallituksen päätöksestä työsulkujen ja lakkojen kieltämisestä vuodeksi ja hallituksen taipuvaisuudesta suostua työnantajien vaatimuksiin 20 %:n palkanvähennyksistä. Tässä käsitelty pulakausisovinto-päätös vei sitten kruunun alemmaksi kuin alussa oli ajateltukaan. Se, että kaikki Tanskan tuottajat tähän aikaan ovat saaneet valuuttalisenssinsä tämän vuoden ens. kuukausia varten, on tietysti jossain määrin aiheuttanut sen, että valuutan osto on ollut tavallista vilkkaampaa jo viime viikolla. Mutta lähin syy kruunun alenemiseen on kylä peräisin Randersin liikkeestä; maatalouden - ja sen ehkä jo lähitulevaisuus tulee osoittamaan - kaikista päättäen lyhytnäköisistä inflatio-vaatimukset. Mutta Randersin liikkeen kruunun diktatuuri tuli sitten hallituksen diktatuuriksi.

Jo tämän päivän iltalehdissä on sähkösanomia Lontoosta, joitten mukaan siellä ollaan hämmästyneitä Tanskan kruunun äkilli-

sestä romahduksesta, varsinkin kun kauppaneuvotteluissa Tanskan puolelta on viitattu Englannin-Tanskan kurssien tasapainoon. Mutta toiselta puolelta myönnetään, että Wellingtonin hallituskin, jo vähän aikaisemmin kuin Tanskan, on alentanut rahansa alle Englannin punnan. Kuinka kauan Tanskan kurssi pysyy näin alhaisena on vaikea ainakin nyt sanoa; oikeisto, kauppa ja teollisuus ovat jo luvanneet ajaa se kohoittamisen asiaa. Itse asiassa Tanskan kruunu epäilemättä on parempi kuin sen nykyinen kurssi - ja kerran ennen, 1924-25, Tanska sai nähdä mitenkä inflatio, pikemmin kuin kukaan täällä oli laskenut, muuttui deflatioksi.

Köpenhaminassa, 31 päivänä tammikuuta 1933.

Ragnar Nurmi

Forslag til Lov

om

Forlængelse af Overenskomster mellem Arbejdsgivere og Arbejdere og om Forbud imod Arbejdsstandsninger.

(Som vedtaget af Folketinget ved 3die Behandling den 31. Januar 1933.)

§ 1.

Samtlige mellem en Arbejderorganisation paa den ene Side og enten en Arbejdsgiverorganisation eller en Enkeltvirksomhed (Enkeltmand, Firma, Aktieselskab) paa den anden Side, om Arbejdsforhold indgaaede Overenskomster, der er opsagt eller kan opsiges til Ophør inden 1. Februar 1934, forbliver, for saa vidt der ikke forinden mellem Parterne er opnaaet Enighed om ny Overenskomst, i Kraft som gældende indtil nævnte Tidspunkt.

Er ny Overenskomst ikke tilvejebragt inden 1. Februar 1934, men ønsker nogen af Parterne desuagtet, at den gældende Overenskomst skal ophøre den nævnte eller en senere Dato, maa de overenskomstmæssige Regler om Opsigelse m. v. iagttages.

§ 2.

I Tiden indtil 1. Februar 1934 skal Iværksættelse af Lockout eller Strejke være forbudt, hvor der er kollektive overenskomstmæssige Aftaler.

Overtrædelser heraf kan efter Begæring af en af Parterne eller efter Bestemmelse af den faste Voldgiftsret optages til Behandling af nævnte Ret til Afgørelse efter Reglerne om ulovlige Arbejdsstandsninger i Lov Nr. 536 af 4. Oktober 1919.

§ 3.

Der nedsættes under Statsministerens Ledelse et Udvalg, hvori Socialministeren, Formanden for den faste Voldgiftsret, Repræsentanter for Rigsdagen, for Arbejdsgivere og Arbejdere samt for Forligsinstitutionen skal have Sæde. Dette Udvalg skal foretage en Gennemgang af de bestaaende Love og Regler for Bilæggelse af Arbejdsstridigheder og tilvejebringe Forslag til Forelæggelse for Rigsdagen i Oktober 1933, hvorved Samfundets Interesse under Konflikter vedrørende Arbejdsforhold paa behørig Maade sikres.

§ 4.

Denne Lov træder straks i Kraft.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: O₃.

ASIA: _____

Köpenhaminassa olevan lähetystön rap. n:o 8.

Ministeri Tulas.

24/3 1933.

Köpenhaminassa, 24 p:nä maaliskuuta 1933.

N:o 497.

ULKOASIAINMINISTERIÖN	
11 66 kal.	33
28/3. 33 No	Litt.
OSTO	ADIA
5 Cs	

Herra Ministeri,

Saan täten kunnioittaen lähettää
Köpenhaminan lähetystön raportin N:o 8, jon-
ka nimikkeenä on:

Lainsäädännöllisiä toimenpiteitä
työttömyyden lieventämiseksi.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri,
syvimmän kunnioitukseni vakuutus.

Herra Ulkoasiainministeri

A. Hackzell,

Helsinki.

Salainen.

KÖPENHAMINA-SSA OLEVA LAHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 8.

Köpenhamina-ssa 24 p:nä maalis-kuuta 19 33.

SOCIALMINISTERIO	
11/66 h.e.	D. N. 33
28/3.33	LIK
5 Cs	ASIA

Asia: Lainsäädännöllisiä toimenpiteitä työttömyyden lieventämiseksi.

Tanskassa, kuten miltei kaikissa maissa, on työttömyys viime vuonna saavuttanut pelottavan laajuuden. Työttömyyden ollessa korkeimmillaan oli työttömäin lukumäärä lähes 200,000. Jos pitää silmällä yksinomaan valtion hyväksymäin työttömyyskassojen jäseniä, niin havaitaan, että näistä joulukuussa 1932 kokonaista 42,8 % oli työttömänä. Koko vuoteen nähden oli vastaava prosenttiluku 31,7. Viime viikkoina on tämä lukumäärä kuitenkin jonkunverran alentunut.

Tähän asti lainsäädäntövalta ei varsinaisesti ole muulla tavoin puuttunut työttömyyskysymykseen kuin järjestämällä työttömyysavustusta. Avustus on pääasiallisesti annettu joko suoranaisena raha-avustuksena tai luontais-avustuksena, jotavastein verrattain vähässä määrin on yritetty toimeenpanna varatöitä työttömille. Pitkän valmistelun jälkeen on sosialiministeri nyt esittänyt Kansankäräjille kolme lakiehdotusta, joitten tarkoituksena on lainsäädännöllisten toimenpiteitten kautta vähentää työttömyyttä.

Ensimmäinen lakiehdotus on: Laki valtion avustuksesta tuotanto-yritysten työntekijäin luvun lisäämiseksi. Lakiehdotuksen mukaan voidaan tuotanto-yrityksille erinäisissä tapauksissa antaa avus-

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....
3) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:

1) Tavallinen

tusta työntekijäin luvun lisäämiseksi. Edellytyksenä tähän on kuitenkin : 1) että myönnetty avustus on pienempi kuin mitä arvellaan voitavan suoranaudessa työttömyysavustuksessa säästää työtilaisuuksien lisääntymisen kautta, 2) että tuotanto-yrityksen työtilaisuuden lisääminen on koko maahan katsottuna todellinen, s.o. että tämän tuotanto-yrityksen työn lisääminen ei toiselta puolen aiheuta, että muut tuotanto-yritykset joutuvat sen kautta tuotantoansa rajoittamaan. Jos työtilaisuuksien lisääminen voidaan katsoa aiheuttavan huomattavaa alenemista kunnan menoissa työttömäin avustamiseksi, voipi sosialiministeri tehdä avustuksen myöntämisen riippuvaksi siitä, että kunta pienemmällä osalla ottaa osaa avustuksen suorittamiseen. Laki on ehdotettu voimassa olevaksi huhtikuun 1 päivään 1934.

Toisen lakiehdotuksen nimikkeenä on : Ehdotus laiksi 40 tunnin työviikon väliaikaisesta säätämisestä erinäisissä julkisissa ja yksityisissä töissä, jotka suoritetaan työttömyyden lieventämiseksi. Tämän lakiehdotuksen pääasiallinen sisällys on : Niissä töissä, jotka valtio toimeenpanee työttömyyden lieventämiseksi, samoin kuin töissä, jotka kunnat tahi yksityiset samassa tarkoituksessa toimeenpanevat ja joitten suorittamiseksi valtio myöntää lainoja tai muuta avustusta, alköön työ-aika olko viikossa pitempi kuin 40 tuntia. Niissä tapauksissa, joissa ensiksi mainitun lain nojalla annetaan avustusta työtilaisuuksien lisäämiseksi, voipi sosialiministeri niinikään määrätä 40 tunnin työviikon toimeenpanemista. Milloin tämän lain mukaan työ-aikaa lyhennetään on työstä maksettava se tuntipalkka, mikä sopimuksessa työntekijäin ja työnantajain välillä on sovittu tahi milloin sellaista sopimusta ei ole olemassa se palkka, mikä paikkakunnalla tavallisesti työstä maksetaan.

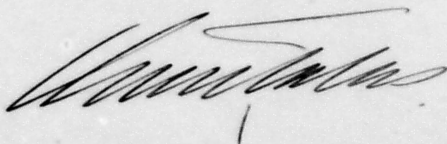
Työ-ajan lyhennys voidaan toimeenpanna joko niin, että jokaisen työpäivän tuntimäärä pienennetään tahi siten, että kukin työntekijä työskentelee vaan viisi päivää viikossa tahi niin, että

työntekijä kuuden viikon aikana on kokonaisen viikon vapaana työstä. Viimeksimainitussa tapauksessa ei tällaista työstä vapautta työntekijää voida katsoa työttömäksi. Laki olisi voimassa huhtikuun 1 päivään 1935.

Kolmas lakiehdotus kieltää ylityön käyttämistä erinäisissä tapauksissa. Ehdotuksen mukaan olisi ylityö kielletty käsitöissä, teollisuudessa, rakennustoiminnassa tietöissä, kuljetusliikkeessä, kauppa-,konttori- ja pankkitoiminnassa y.m. Erityisissä tapauksissa voidaan kuitenkin ylityön kiellosta myöntää poikkeuksia. On laskettu, että ylityön poistaminen tuottaisi työtilaisuuden järjestäytyneessä työväestössä noin 4000 työntekijälle, jotapaitsi luonnollisesti huomattava määrä järjestymätöntä työväkeä saisi työtä. Tämä laki on ehdotettu voimassaolevaksi kunnes koko maan työttömyysprosentti yhden vuoden aikana on ollut pienempi kuin vuonna 1930.

Todennäköisesti nämä lait ainakin pääkohdittain tulevat hyväksytyiksi. Mutta tuleeko niillä olemaan suurempaa käytännöllistä merkitystä on vähemmän luultavata. On huomattava, että ne tuskin saattavat tuotantoa kokonaisuutena katsottuna lisätä, jotapaitsi työ-ajan lyhentäminen vähentää työntekijäin ostokykyä ja siis vaikuttaa vähentävästi myöskin tuotantoon. Kaikki riippuu siitä, kuinka lakeja käytännössä sovelletaan ja siinä syntyykin varmaan erittäin suuria vaikeuksia.

Köpenhaminassa, 24 päivänä maaliskuuta 1933.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C₃.

ASIA: _____

Hämeenlinnassa olevan lähetystön kaps. n:o 9.

Ministeri Talas.

29/3 1933

Köpenhaminassa, 30 p:nä maaliskuuta 1933.

Nº 533.

12 67 he 33
8/4.33
5 C3

Herra Ministeri,

Saan täten kunnioittaen lähettää

Köpenhaminan lähetystön raportin Nº 9, jonka
nimikkeenä on:

Pormestari Lindhagen'in Sønderjyllan-
nin kysymystä koskeva kysely Ruotsin ulkoa-
sainministerille.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, sy-
vimmän kunnioitukseni vakuutus.

Herra Ulkoasiainministeri

A. H a c k z e l l,

Helsinki.

Salainen.

KÖPENHAMINA-SSA OLEVA LAHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 9.

Köpenhamina-ssa 29 p:nä maalis-kuuta 19 33.

1267/ae. 33
3/4.33
5 @3

ULKOASIAINMINISTERIÖN	ASIA
5	@3

Asia: Pormestari Lindhagen'in Sönderjyllannin kysymystä koskeva kysely Ruotsin ulkoasiainministerille.

Käydessäni tänään ulkoasiainministeriössä käytin tilaisuutta kysyäkseni ulkoasiainministeriön kansliapäälliköltä, kamariherra Bernhoft'ilta, miten Tanska suhtautuu siihen saksalaiseen kiihoitukseen, jota harjoitetaan Sönderjyllannin eteläpuolella. Kamariherra Bernhoft vastasi tähän, että Tanskassa suhtaudutaan näihin tosin erittäin valitettaviin ilmiöihin aivan levollisesti. Rajavartiostoa ei ole vahvistettu eikä mihinkään muhinkaan erikoisiin varovaisuustoimenpiteisiin ryhdytty, koska Tanskassa ei pelätä mitään ylälätystä. "Tietysti", lausui kamariherra Bernhoft, "jyrkästi torjumme esitettyjä väitteitä siitä, että raja muka ei olisi oikeudenmukaisuuden periaatteiden mukaan vedetty. Päinvastoin uskallan sanoa, että tuskin voitaneen osoittaa toista rajaa, jota vedettäessä niin tarkoin kun nyt puheena olevassa tapauksessa, on otettu huomioon kansallisuuskysymyksiä. Täytyy aina muistaa, että Tanska ei ottanut vastaan kaikkea sitä maata, mikä sille olisi annettu. Mutta minä tahdonkin mielihyvällä todeta, että kiihotusta nykyisen rajan muuttamiseksi huomataan ainoastaan rajaseuduilla. Esimerkiksi Berlinissä ei koko kysymykselle näytä pantavan mitään

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....
3) Ei ulkomaadustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaadustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:

1) Tavallinen, mutta ei sanomalehdille.

huomiota".

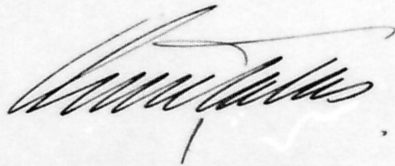
Kysyin tämän jälkeen, mitä kamariherra arveli pormestari Lindhagen'in asiata koskevasta äskeisestä kyselystä Ruotsin valtiopäivillä. Kamariherra Bernhoft hymyili hyvänsuopaisesti ja sanoi: "Luonnollisesti pormestari Lindhagen'in aloitteen tarkoitus on hyvä, mutta me emme voi pitää sitä tarpeellisenä. Emme ole pyytäneet mitään tällaisia palveluksia. Pidän varmana, että jos Ruotsin ulkoasiainministeri ylimalkaan antaa vastauksen pormestari Lindhagen'ille, niin vastaus ei tosiasiallisesti tule sisältämään mitään."

Keskustelun kuluessa kävi ilmi, että kamariherra Bernhoft itse asiassa oli paljon enemmän huolissaan siitä innokkaasta toiminnasta saksalaisuuden vahvistamiseksi, mikä nykyään tapahtuu Sønderjyllannissa. Kamariherra mainitsi, että niillä järjestöillä, jotka Sønderjyllannissa toimivat saksalaisuuden vahvistamiseksi, aina on ollut runsaasti rahavaroja käytettävänä. Mutta erityisestikin Tanskan kruunun arvon aleneminen on lisännyt näitten varojen suuruutta Tanskan kruunuissa laskettuina. Siten on käynyt saksalaisille mahdolliseksi avata yhä uusia yksityiskouluja tässä maanosassa, mitkä koulut, kun ne kerran on perustettu, nauttivat samoja etuja, jotka myönnetään tanskalaisillekin kouluille. Tähän lisäsi kamariherra, että tässä suhteessa Tanskassa on menty liiankin pitkälle saksalaisille suodussa tasa-arvoisuudessa, mutta sitä ei voi enää muuttaa. Aivan erikoisen vaarallisenä näytti kamariherra pitävän saksalaisten taloudellista toimintaa Sønderjyllannissa. Kuten useissa raporteissani olen maininnut, ovat taloudelliset olot Sønderjyllannissa erikoisen kurjalla kannalla ja varsinkin on nykyinen maataloudessa valitseva pula kohdannut Sønderjyllannin maanviljelijöitä kovemmin kuin maanviljelijöitä muualla Tanskassa. Seurauksena tästä onkin ollut, että maatiloja on Sønderjyllannissa myyty

pakkohuutokaupalla lukuisammin kuin muualla Tanskassa. Tätä ovat saksalaiset käyttäneet hyväksensä. Heidän taloudellista toimintaansa, joka ilmeisesti saa runsaita rahavaroja Saksasta, johtaa asianajaja Vogelgesang. Tämän johdosta koko liikettä kutsutaan nimellä "Fuglesang". Tämän liikkeen tarkoituksena on ostaa halvalla maata Sønderjyllannissa ja sitten myydä maa jälleen saksankielisille tanskalaisille. Siten nämä saksankieliset, jotka ehkä muuten siirtyisivät rajan yli Saksaan, saadaan kiinnitetyiksi maahan. Kun nyt maatiloja myydään valan polkuhinnoilla, niin ovat saksalaiset olleet tilaisuudessa entistä laajemmassa mittakaavassa toimimaan tarkoituksena hyväksi.

Tahdon vielä lisätä, että yhtä levollisesti kuin kamariherra Bernhoft suhtautui viimeaikaiseen saksalaiseen kiihoitukseen yhtä levollisesti näyttää siihen suhtautuvan myöskin Tanskan yleinen mielipide. Sanomalehdet ovat tyytyneet ainoastaan mainitsemaan joitakin tapauksia, jotka osoittavat saksalaista kiihoitusta. Myöskään tanskalaisissa seurapiireissä ei tälle kysymykselle ole osoitettu suurempaa huomiota.

Köpenhaminassa, 29 p:nä maaliskuuta 1933.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C₃.

ASIA: _____

Höfencheminassa olevan lähetystön rap. n:o 10.

Ministeri Talas.

29/3 1933.

Köpenhaminassa, 30 p:nä maaliskuuta 1933.

Nº 534.

13 67 ka. 33
3/4.33
5 03

Herra Ministeri,

Saan täten kunnioittaen lähettää
Köpenhaminan lähetystön raportin Nº 10, jonka
nimikkeenä on:

Formestari Lindhagen'in aloite balt-
tilais-pohjoismaisesta yhteistoiminnasta.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, sy-
vimmän kunnioitukseni vakuutus.

Herra Ulkoasiainministeri

A. H a c k z e l l,

Helsinki.

KÖPENHAMINA-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 10.

Köpenhamina-ssa 29 p:nä maaliskuuta 19 33.

18/67 he. 33
3/4. 33

5 C3

Asia: Pormestari Lindhagen'in aloite
balttilais-pohjoismaisesta yhteis-
toiminnasta.

Keskustellessani tänään ulkoasiainministeriössä kansliapäällikön, kamariherra Bernhoftin kanssa koskettelin myöskin otsakkeessa mainittua kysymystä ja tiedustelin kamariherran mielipidettä. Kamariherra Bernhoft lausui suunnilleen seuraavaa: "Olen kyllä tutustunut pormestari Lindhagen'in aloitteeseen, mutta toistaiseksi täytyy minun suhtautua siihen epäillen. Skandinavian maitten historiahan osoittaa, että kaikki yritykset, joita vuosisatojen kuluessa on tehty ja jotka tarkoittavat kiinteän poliittisen yhteistyön aikaansaamista näitten valtioiden kesken ovat rauenneet tyhjiin. Ja viime vuosisadalla syntynyt skandinavilaisuuden ajatuskin osoittautui lopuksi, kun tosi oli edessä - kamariherra viittasi 1864 vuoden tapauksiin - vain ylioppilaspoliitikaksi. Sitävastoin on ilolla tervehdittävä, että skandinavilaiset maat yhä enemmän ovat ruvenneet etukäteen neuvottelemaan sellaisissa kysymyksissä, jotka tulevat esille Genèveissä tai muualla, missä kansainvälistä politiikkaa pohditaan. Ja joskaan ei ole totta, että olisi olemassa joku nimenomainen skandinavilainen blokki niin tällaisen yhteistoiminnalla aina on suuri merkitys."

Huomautettuani, että pormestari Lindhagen'in aloite tähtää

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....
3) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:
1) Tavallinen, mutta ei sanomalehdille.

paljota laajemmalle kuin vain yhteistyöhön skandinavilaisten maitten kesken, lausui kamariherra Bernhoft, että yhteistyö sen kautta vaan tulee yhä vaikeammaksi. Hän sanoi, että kun aikoinaan Virossa ruvettiin puhumaan orienteerauksesta Skandinaviaan päin niin Viron puolesta tehtiin tiedustelu myöskin Tanskalle, jolloin Tanska oli vastannut, että Tanska luonnollisesti ilolla tervehtää kaikkia pyrkimyksiä, jotka tarkoittavat läheisten kulttuuri- ja taloudellisten suhteitten solmimista molempain maitten välillä, mutta politiikkaan tätä yhteistoimintaa ei saisi ulottaa. Täten torjuvalle kannalle tuntui kamariherra Bernhoft asettuvan myöskin Lindhagen'in ehdotukseen nähden.

Köpenhaminassa, 29 p:nä maaliskuuta 1933.

8014

1931 FEBRUARIS

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C3.

ASIA: _____

Rajaseurauksista olevan Oulichyston rap. n:o 11.

Ministeri: Talas.

21/3 1933.

Köpenhaminassa, 1 p:nä huhtikuuta 1933.

N° 538.

7 p. 33

DAGS MINISTERN	
<i>14/67 fac.</i>	<i>33</i>
<i>8/4. 33</i>	<i>33</i>
<i>5</i>	<i>03</i>

a. a. w

Herra Ministeri,

Saan täten kunnioittaen lähettää

Köpenhaminan lähetystön raportin N° 11, jonka nimikkeenä on:

Keskustelua Oslon sopimuksesta

Folketinget'issä.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri,

syvimmän kunnioitukseni vakuutus.

Herra Ulkoasiainministeri

A. Hackzell,

Helsinki.

Salainen.

KÖPENHAMINA-SSA OLEVA LAHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 11.

Köpenhamina-ssa 31 p:nä maalisk. kuuta 1933.

14 67 h. 33
3/4.33
5 C3

Asia: Keskustelua Oslon sopimukses-
ta Folketinget'issä.

Taloudellisen tilanteen yhä kasvava kiristyminen hallituksen kaikista toimenpiteistä huolimatta on aiheuttanut, että kysymys mitä pulan voittamiseksi tahi lieventämiseksi voitaisiin tehdä yhä on Tanskan polttavimpia. Helmikuun 22 päivänä esittivät vanhoilliset useita lakiehdotuksia pulan voittamiseksi. Näistä lakiehdotuksista joutui ehdotus kauppapoliittisista toimenpiteistä äskettäin Folketinget'issä käsiteltäväksi. Keskustelussa syntyi vanhoillisten edustajan Povl Drachmann'in ja ulkoasiainministerin välillä väittely, joka on siksi merkillinen, että se ansaitsee tulla selostetuksi. Puolustaessaan vanhoillisten ehdotusta huomautti herra Drachmann siitä suuresta vahingosta, joka on koitunut Tanskalle sen kautta, että se ei ole ajoissa suojellut itseänsä tulleilla. Tästä on ollut seurauksena, että samalla kun Tanska on vapaasti tai melkein vapaasti sallinut ulkomaalaisten tavarain tuonnin Tanskaan, markkinat toistensa jälestä on Tanskan tuotteilta suljettu. Tullisuojelelun puutteessa Tanska ei ole kyennyt estämään tätä kehitystä vastatoimenpiteillä. Lopuksi tosin, kun taloudellinen tilanne jo oli täydellisen luhistumisen partaalla, perustettiin valuuttakeskus, jonka tehtäväksi tuli tuonnin rajoittaminen.

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....
3) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:

1) Tavallinen.

Mutta tämä valuuttakeskus on katsottava aivan epätäydelliseksi ko-
neistoksi, josta lopullista apua ei voi saada. Tanskan on vih-
doinkin huomattava, että ei ole enää kysymys pulasta, joka pian-
kin voipi päättyä, vaan pysyväisestä, kestävästä pulasta. Tanskan
täytyy sentähden päästä omaperäistalouteen, jolloin seistään vankal-
la taloudellisella pohjalla, ja niissä tapauksissa, joissa Tanska
itse ei voi joitakin tavaroita valmistaa, on ne hankittava to-
dellisen vaihtokaupan kautta. Tämän saavuttamiseksi Tanskan ennen
kaikkea tulee saada taloudellinen toimintavapautensa takaisin ja
siinä tarkoituksessa vanhoilliset esittävätkin, että ulkoasiainmi-
nisteri valtuutetaan irtisanomaan Oslon sopimus. Oslon sopimuksen
irtisanominen ei merkitsisi luopumista pohjoismaisesta taloudelli-
sesta yhteistyöstä, päinvastoin tahtovat vanhoilliset juuri senjäl-
keen, kun sopimus ei enää ole voimassa, päästä lähempään pohjois-
maiseen yhteistyöhön kauppapoliittisella alalla. Oslon sopimus on
esteenä Tanskan kauppapolitiikalle, koska Tanskalla on matalimmat
tullit. Terveen kauppapolitiikan esteenä ovat myöskin useat Tans-
kan muitten maitten kanssa solmimat kauppasopimukset. Mikäli niin
on asian laita ovat nekin irtisanottavat, sillä Tanskalla ei to-
siaankaan ole varaa harjoittaa filantrooppista kauppapolitiikkaa.
Sentähden olisi ulkoasiainministeri myöskin valtuutettava irtisano-
maan kauppapoliittiset sopimukset, mikäli hän katsoo siihen aihet-
ta olevan.

Vastauspuheessaan ulkoasiainministeri vastusti Oslon sopimuksen
irtisanomista, jolle hän antoi suurenkin merkityksen. Nykyisinä
kauppapoliittisesti niin vaikeina aikoina on ollut paljon neuvot-
teluja Oslon valtioitten kesken, vaikkakaan nämä valtiot keskenäi-
sen kilpailun vuoksi eivät aina ole voineet kulkea käsikädessä.
Mutta silti on myönnettävä, että yhteistoiminta on ollut hyödyl-
linen. Oslon sopimuksen valtiot ovat ottaneet suurestikin huomi-
onsa sopimusvaltojen tarpeita milloin on ajateltu tullipoliitti-
sia toimenpiteitä asianomaisissa maissa. On kieltämätöntä, että
Tanskan teollisuus on hyötynyt sopimuksen kautta. Oslon sopimuk-

sen irtisanominen merkitsisi pohjoismaitten välisen taloudellisen yhteistyön tuntuva heikentämistä.

Kauppasopimusten irtisanominen ei liioin tällä hetkellä ole tarpeellinen, mutta ministerillä ei ollut mitään muistutettavaa sitä vastaan, että hänelle annettaisiin valtuus niitten irtisanomiseen. Parempi on kuitenkin esittää valtiopäiville jokaisen kauppasopimuksen irtisanominen erikseen, koska ei voida tietää, minkälaisissa olosuhteissa irtisanominen tulee tapahtumaan.

Kun vanhoillisia vastassa ovat Folketinget'in kaikki muut puolueet, niin voidaan pitää varmana, että heidän ehdotuksensa ei johda tulokseen. "

Köpenhaminassa, 31 päivänä maaliskuuta 1933.

A handwritten signature in cursive script, likely belonging to a government official, positioned below the typed text.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: O₃.

ASIA: _____

Köpenhaminassa olevan Zählstellen rap. n:o 12.

Ministeri Taler.

8/4 1933.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINSKA BESKICKNINGEN

Köpenhaminassa, 7 p:nä huhtikuuta 1933.

N° 572.

ULKOASIAINMINISTERIÖ	
15 6760.	33
10/4-33	
5 03.	

Herra Ministeri,

Saan täten kunnioittaen lähettää Köpenhaminan lähetystön raportin N° 12, jonka nimikkeenä on:

Haagin Pysyvän Tuomioistuimen päätös Grönlannin kysymyksessä.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvimmän kunnioitukseni vakuutus.

Herra Ulkoasiainministeri

A. H a c k z e l l,

Helsinki.

Salainen.

KÖPENHAMINA-SSA OLEVA LAHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 12.

Köpenhamina-ssa 6 p:nä huhti-kuuta 1933.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
15 68 lae.		33
10/4. 33		
5	C3	

Asia: Haagin Pysyvän Tuomioistui-
men päätös Grönlannin kysymyksessä.

Eilinen päivä oli riemun päivä Tanskassa. Pääkaupungissa liehuivat liput ja väkeä oli kadut täynnä. Mutta mitään remuavaa iloa ei ollut. Kaikki oli arvokasta, milteipä hillittyä.

Tanska oli voittanut Haagissa. Voitto ei tosin tullut yllätyksenä. Päinvastoin oltiin Tanskassa vallan yleisesti vakuuttettuja siitä, että Tanskan käsitys nojautui kansainväliseen oikeuteen. Mutta oli kuitenkin pelätty, ettei tuomioistuin antaisi yksinomaan oikeudellisten näkökohtien ratkaista, vaan, että se ehkä myöskin koettaisi kulkea sovittelun tietä. Siksipä voipikin sanoa, että sellaisena kuin voitto tuli, se sittenkin tuli yllätyksenä Tanskalle. Ei oltu uskallettu toivoa niin selvää ja niin täydellistä voittoa, joka lisäksi perustui tuomioistuimen tosiasiallisesti yksimieliseen päätökseen.

Vaikkakin suomalaiset sanomalehdet luonnollisesti ovatkin tehneet sekä tuomiosta että sen perusteluista selkoa, lienee kuitenkin syytä antaa tässäkin siitä lyhyt esitys, Oikeus antaa ensina laajan historiallisen esityksen Grönlannin vaiheista. Tämän esityksen nojalla selitetään, että Tanskan ja Norjan kuninkaalla vuonna 1814 oli suvereniteetti Grönlannin yli, vaikkakin Grönlanti

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....
3) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:
1) Tavallinen.

silloin oli katsottava kuuluvan Norjalle. Tässä suhteessa tapahtui 1814 muutos, sillä Kielin sopimuksen jälkeen siirtyi Grönlanti Tanskalle. Satavuotiskautena 1814-1915 on Tanska myöskin nyt riidanalaisilla Itä-Grönlannin alueilla harjoittanut sellaista ja niin laajaa valtiovaltaa, että se on riittävä oikeusperuste suvereniteetille. Kun Tanska vuosina 1915-1921 kääntyi Grönlannin kysymyksessä useitten vieraitten valtioitten puoleen, niin Tanskan tarkoituksena ei ollut hankkia itselleen suvereniteettia uusien alueitten yli, vaan ainoastaan saada jo olemassa olevan suvereniteettinsa tunnustetuksi. Ja vaikkapa ottaisiikin huomioon ainoastaan ajan 1921-1931, niin on katsottava, että Tanska lainsäädännöllisen, hallinnollisen ja tieteellisen toimintansa kautta on harjoittanut sellaista valtiovaltaa, mikä perustaa suvereniteetin. Norja itse on kolmessa tapauksessa tunnustanut Tanskan suvereniteetin koko Grönlannin yli. Ensinnäkin sitoutui Norja vuonna 1819 olemaan kieltämättä Tanskan suvereniteettia. Toiseksi on Norja erinäisissä Tanskan kanssa tehdyissä sopimuksissa uudistanut tämän tunnustuksensa. Kolmanneksi ulkoasiainministeri Ihlen'in tunnettu vastaus Tanskan lähettiläälle velvoittaa Norjaa pidättäytymään valtaamasta mitään osaa Grönlannista, sillä Ihlen'in selitys oli ehdoton ja se velvoittaa Norjaa olemaan kieltämättä Tanskan suvereniteettia Grönlannissa ja siis erityisestikin olemaan valtaamatta mitään osaa saaresta.

Näitten perustelujen nojalla tuomioistuin:

- 1) määrää, että Norjan hallituksen heinäkuun 10 päivänä 1931 antama valtausselitys ja kaikki ne toimenpiteet, joihin Norjan hallitus tässä tarkoituksessa on ryhtynyt, loukkaavat voimassaolevaa oikeustilannetta, minkävuoksi ne ovat laittomia;
- 2) kumoo kaikki Norjan hallituksen edellä sanotun kanssa ristiriidassa olevat väitteet;
- 3) lausuu, että sillä ei ole aihetta luopua ohjesääntönsä 64 artiklassa annetusta yleisestä säännöstä, jonka mukaan jokainen asianosainen itse suorittaa kustannuksensa.

Erityisellä ylpeydellä todetaan Tanskassa, että Haagin tuomio-

istuin ei vaan lopputulokseen nähden vaan myöskin perusteluissaan on täydellisesti hyväksynyt Tanskan väitteet. Täydellä syyllä huomautetaan, että tämä merkitsee sekä Tanskan ulkoasiainministeriölle että kaikille niille lakimiehille ja asiantuntijoille, jotka ovat Tanskan oikeutta Haagissa puoltaneet, loistavaa voittoa. On luonnollista, että Tanskassa vallitsee yksimielinen tyytyväisyys päätökseen, mutta puolueettomankin täytynee tunnustaa, että tämä päätös, jota laadittaessa on otettu huomioon yksinomaan oikeudellisia näkökohtia, on omansa tuntuvassa määrin vahvistamaan myöskin Haagin tuomioistuimen arvoa. Mehän olemme valitettavasti viime vuosina saaneet kerta toisensa jälkeen kansainvälisissä kysymyksissä havaita miten oikeudelliset näkökohdat saavat väistyä joko luuloteltujen poliittisten etujen vuoksi tahi, mikä on ollut vieläkin tavallisempaa, mahtavamman asianosaisen voiman vuoksi.

Vallitsevana sävynä Tanskan sanomalehdistössä on paitsi tietysti ilo siitä, että Tanska voitti, myöskin toivo, että tämän jälkeen sovinto voidaan palauttaa Norjan ja Tanskan välillä.

Sille seikalle, että tuomioistuin kuittasi kulut, ei täällä panna suurtakaan huomiota. Huomautetaan, että oikeus itsekin nojaa päätöksensä ohjesääntönsä 64 artiklaan sekä että Tanska ei aikonutkaan alussa pyytää kustannustensa korvausta vaan teki sen vasta sitten kun Norja oli esittänyt sellaisen vaatimuksen.

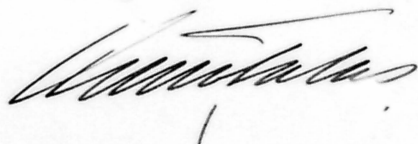
Tanskalle tämä päätös on siinäkin suhteessa erinomaisen tärkeä, että se ei vaan ratkaissut vireillä ollutta riitakysymystä Norjan kanssa vaan myöskin lopullisestikin vahvisti, että Tanskalla on suvereniteetti koko Grönlannin yli. On tosin totta, että Haagin tuomioistuimen päätös sitoo vain riitapuolia ja vain ratkaistuun asiaan nähden. Edelleen on totta, että itse päätöksessä ei puhuta Tanskan suvereniteetista Grönlannin yli. Mutta kun perustelut ovat tässä suhteessa aivan selvät ja kun suvereniteettikysymystä koskevat perustelutkin olivat hyväksyneet - norjalaista ja italialaista lukuunottamatta - kaikki muut tuomioistuimen jäsenet, niin tulevaisuudessa tuskin voitaneen enää tosiasiallisesti kieltää Tanskalta suvereniteettia koko Grönlannin yli.

Kuten tunnettua on Haagin tuomioistuimessa käsiteltävänä toinenkin Grönlannin valtausta koskeva kysymys. Kun nyt tuomioistuin on tunnustanut Tanskan suvereniteetin käsittävän koko Grönlannin, voitaneen pitää itsestään selvänä, että tämä toinen asia peruutetaan ja Norja ilman erityistä päätöstä luopuu myöhemmästä valtauksestaan.

Epäilemättä tulee Haagin tuomioistuimen päätöksellä olemaan suuri merkitys kansainvälisen oikeuden kannaltakin. Se tulee varmaankin lisäämään mahdollisuuksia valtioiden välisten riitojen ratkaisemiseksi oikeuden kautta. Eikä sovi kieltää, etteikö sekä Norjalle että Tanskalle olisi annettava täydellinen tunnustus siitä, että ne jättämällä näin tärkeän asian oikeuden ratkaistavaksi ovat antaneet kauniin todistuksen kummassakin maassa vallitsevasta korkeasta oikeuskulttuurista.

Aikana, jolloin Kansainliiton merkitys on saanut kovia kolahduksia, täytyy iloita siitä, että Haagin pysyväinen tuomioistuin tämän tuomionsa kautta on voinut omaa auktoriteettiaan erikoisesti lisätä.

Köpenhaminassa, 6 päivänä huhtikuuta 1933.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C₃.

ASIA: _____

Köpenhaminassa olevan Calcutyan rap. n:o 13.

Ministeri Toles.

7/4 1933.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINSKA BESKICKNINGEN

Köpenhaminassa, 7 p:nä huhtikuuta 1933.

N° 573.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
16/67	10/4.33	B. L. 33
		Liit.
		ASIA
5	CS	

Herra Ministeri,

Saan täten kunnioittaen lähettää
Köpenhaminan lähetystön raportin N° 13, jon-
ka nimikkeenä on:

Jauhamattoman viljan ja rehuva-
rain tuonnin rajoittaminen.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri,
syvimmän kunnioitukseni vakuutus.

Herra Ulkoasiainministeri

A. Hackzell,

Helsinki.

Salainen.

KÖPENHAMINA-SSA OLEVA LAHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 13.

Köpenhamina-ssa 6 p:nä huhti-kuuta 1933.

No 16/67		ae.	33
10/4-33	No	L	
5	C3	ASIA	

Asia: Jauhamattoman viljan ja rehu-
varain tuonnin rajoittaminen.

Hallitus on jälleen jättänyt eduskunnalle lakiehdotuksen, jonka pyrkimyksenä on maatalouspulan lieventäminen. Kun on selvää, että Tanskan edelleenkin täytyy tuntuvasti ryhtyä rajoittamaan pekonin tuotantoon, jotta tämä tuotanto saataisiin sopusointuun vientimahdollisuuksien kanssa, on hallitus tahtonut vähentää jauhamattoman viljan sekä rehuaineitten tuontia, jotta tämänkin kautta sikojen kasvattaminen saataisiin vähennetyksi. Tämän johdosta puheena olevassa lakiehdotuksessa ehdotetaan, että jauhamaton vilja sekä kaikki rehuaineet, joitten tuonti tähän asti on ollut vapaa, siirrettäisiin tuontilupaa vaativain tavarointen joukkoon. Kuvaavana sille seikalle kuinka suuressa määrin pekonin tuotanto, kuten karjatalouskin, Tanskassa perustuu ulkomailta tuotuihin raaka-aineisiin mainittakoon, että vuonna 1931 on viljaa ja rehuaineita tuotu Tanskaan lähes 250 miljoonan Tanskan kruunun arvosta.

Paitsi nyt mainittuja tavaroita ehdotetaan tuontijärjestelyn alaisiksi siirrettäväksi myöskin siemenvilja sekä teknillisiin tarpeisiin tarvittavat munankeltuaiset ja valkuaiset. Viimeksimainittujen tuonti v. 1931 Tanskassa nousi $\frac{1}{2}$ miljoonaan Tanskan kruunuun.

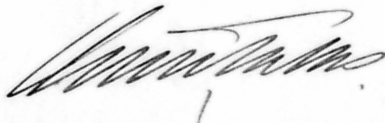
Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....
3) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:

2) Tavallinen ja lisäksi Maatalousministerille.

Tämä lakiehdotus katsottiin niin kiireelliseksi, että se käsiteltiin samana päivänä kolmessa lukemisessa sekä Kansan- että Maakaräjillä ja astuu se heti voimaan. Lain voimassaoloaika on kuitenkin rajoitettu tämän vuoden loppuun.

Tanskassa näytään arveltavan, että Tanska voisi nykyisinkin edullisesti tuottaa 5-6 miljoonaa sikaa vuodessa ja että tulevaisuudessa ei olisi mahdollista saada Tanskan maatalous sille kannalle, että se itse kykenisi tuottamaan mitä edellämainitun sikamäärän elättämiseksi tarvitaan, jos vaan Tanskan maanviljelijäin ei tarvitse pelätä halpahintaisten rehuvarain tuontia ulkomailta. Toistaiseksi ilmoitettiin kuitenkin hallituksen puolelta, että tarkoitus olisi vain alentaa ulkomainen tuonti 75 %:iin nykyisestäään ja että tätä hallituksen toimenpidettä ei saa pitää merkkinä siitä, että hallitus aikoisi pyrkiä viljan ja rehuvarain hintojen nostamiseen.

Köpenhaminassa, 6 päivänä huhtikuuta 1933.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C3.

ASIA: _____

Köpenhaminassa olevan lähetystön rap. n:o 14.

V.a. Arinhoit. Numelin.

21/4 1933.

Köpenhaminassa, 21 huhtikuuta 1933.

Nº 666.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
Ko	18/68	hi. 83
27/4.33		
5	C3	

Herra Ministeri,

Saan täten kunnioittaen lähettää Köpenhaminan lähetystön raportin Nº 14, jonka nimikkeenä on:

Dollarin lasku ja Tanska.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvimmän kunnioitukseni vakuutus.

Ragnar Nurmi

Herra Ulkoasiainministeri

A. Hackzell,

Helsinki.

Salainen:

KÖPENHAMINA-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 14.

Köpenhamina-ssa 21 p:nä huhti-kuuta 19 33.

18 69 / ae. 33
24/4.33:
5 C3

Asia: Dollarin lasku ja Tanska.

Vielä on tietysti liian aikaista päättää missä määrin dollarin eilispäiväinen lasku ja Rooseveltin alkava "kontrolloitu inflatio" tulevat positiivisesti vaikuttamaan Tanskan intresseihin, riippuen tämä maailmantalouden kehityksestä. Mutta sen ensimmäinen äkillinen vaikutus Tanskassa on, että ne, joilla on dollarimaksuja nyt pääsevät 12 % helpommalla kuin pari päivää sitten. Tanskan vienti U.S.A:han on siksi vähäpätöinen, että dollarin laskun negatiivinen puoli täällä ei juuri merkitse mitään. Sitävastoin Tanska tuottaa Amerikasta melko paljon rehuaineita, jotka siis nyt tulevat halvemmiksi - kunnes Amerikan hinnat nousevat.

Mutta eräässä toisessa suhteessa merkitsee dollarin lasku Tanskalle melko paljon. Tanskan valtiolla on kolme dollarilainaa, à yhteensä 110 miljoonaa dollaria, joitten vuosikorko on 6 milj. dollaria ja vähennys vuodessa 2,2 milj. dollaria. Nämä 8,2 milj. dollaria vastasivat, kultakurssin mukaan, noin 50 milj. kruunua vuodessa; ja 12 % lasku merkitsee siis noin 6 milj. kruunun säästöä.

Köpenhaminan kaupungilla on kaksi dollarilainaa, à yhteensä

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....
3) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:

1) Tavallinen.

27 milj. kruunua; vuosikorko merkitsee - kultavaluutan mukaan -
7,5 milj. kruunua, siis säästö on nyt 900,000 kruunua. Sitäpaitsi
on Köpenhaminan kaupungilla vuodelta 1930 30 miljoonan Ruotsinkruu-
nun laina, jonka korkoliput voidaan maksaa joko Ruotsin kruunuis-
sa tai dollareissa. Myöskin tähän lainaan nähden on siis nyt
olemassa maksuhelpoitus. Tosin ainakin Tanskan valtion toisessa
lainassa on kulta-väliehto, mutta - kuten hallituksen lehti Poli-
tiken tänään huomauttaa - koska U.S.A. tuskin voi pitää kiinni
näistä väliehdoista kotimaan lainoihin nähden, on mahdotonta aja-
tella, että nämä ehdot koskisivat ulkomaanlainojakaan.

Köpenhaminassa, 21 päivänä huhtikuuta 1933.

Ragnar Brundin

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C₃.

ASIA: _____

Norjanheimassa olevan lähetystön rap. n:o 15.

O. a. Asiantoit. Nunein.

25/4 1933.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINSKA BESKICKNINGEN

N° 715.

AINMINIST.	33
29/4.33	19/68 ne.
No	
5	C3

Herra Ministeri,

Saan täten kunnioittaen lähettää Köpenhaminan lähetystön raportin N° 15, jonka nimikkeenä on:

Sønderjyllannin kysymys.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvimmän kunnioitukseni vakuutus.

Ragnar Munster

Herra Ulkoasiainministeri

A. Hackzell,

Helsinki.

KÖPENHAMINA-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 15.

Köpenhamina-ssa 25 p:nä huhti-kuuta 19 33.

KOASIA
 1968 he. 33
 29/4.33
 5 C3

Asia: Sønderjyllannin kysymys.

Pohjoisschleswig'in nazistit jatkavat vilkasta propagandaansa; saksalaiset lehdet, varsinkin Flensborgissa korottavat ääntänsä ja vaatimuksiaan rajamuutoksesta. Sønderjyllannin tanskalaiset ryhtyvät vastatoimenpiteisiin: viime viikon suuri kokous Haderslevis- sa - johon otti osaa yli 1000 henkeä - oli selvä osoitus Sønderjyllannin halusta pysyä Tanskan valtion alaisena. Varsinkin Sønderborgissa - jossa saksalaisten prosenttiluku on vaan 20 - on saksalaisten toiminta hyvin intensiivistä, paljon vilkkaampaa kuin Tønderissä, jossa muuten saksalaisia on 45 %. Mutta Tønderin saksalaiset ovat aina suhtautuneet melko lojaalisesti Tanskaan, jotavastoin Sønderborgin saksalaiset muodostavat maanosan kiivaim- man elementin.

Tuntuu kuitenkin siltä kuin Pohjoisschleswigin saksalaisten alkama politiikka olisi - ainakin toistaiseksi - enemmän paikal- lista laatua, ilman että sillä ainakaan vielä olisi täyttä vas- takaikua Berlinissä. Tanskan ulkoasiainministeriössä suhtaudutaan verrattain rauhallisesti Sønderjyllannin tapahtumiin, tuntuu siltä kuin kamariherra Zahle, Tanskan lähettiläs Berlinissä, myöskin o- lisi antanut rauhoittavia tietoja. Kysymys on kuitenkin aktueelli, ja ehkä siitä syystä lienee mielenkiintoista hieman valaista Søn-

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....
 3) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:

1) Tavallinen.

derjyllannin taloudellisten olojen kehitystä sodan jälkeen, s.o. Tanskan vallan vuosien aikana.

Kun Sønderjyllanti jälleen yhdistettiin Tanskaan lisääntyi Tanskan alue 10 %:lla ja asukasluku 160.000:lla, s.o. 5 %. Senjälkeen on asukasluku kasvanut noin 10 %:lla. Sønderjyllanti ei koskaan ole ollut niin tiheään asuttua kuin muu Tanska, ollen asutustiheys vaan puolet emämaan asutustiheydestä. Mainittakoon, että Saksan vallan aikana asukasluku oli aivan sama - syntyväisyyslisä siirtyi ulkomaille. Nyt siis Sønderjyllannin väestö kasvaa normaalisti ja Sønderjyllannissa on kyllä tilaa.

Sønderjyllannin asukkaista elää $\frac{3}{4}$ maaseudulla ja $\frac{1}{3}$ kaupungeissa; 42 % on maanviljelijöitä - Sønderjyllanti on siis, enemmän vielä kuin koko Tanska, maanviljelijämaa.

Maanviljelys onkin nyt ollut tärkein kohta taloudellisessa kehityksessä. Heti maailmansodan jälkeen oli Sønderjyllanti joka suhteessa laiminlyöty maanosa. On sanottu, että Sønderjyllanti oli kuin liike, jossa on tapahtunut loppuunmyynti. Saksan armeija ja sotateollisuus söivät kaiken mitä Sønderjyllannista tuli. Tuotantovoima oli turmeltu.

Verrattuna Saksaan oli Sønderjyllannin maatalous jo silloin verrattain korkealla kannalla; toiselta puolen ei oltu läheskään Tanskan tasolla. Ja sodan päättyessä oli Sønderjyllanti vailla tuotantovoimaa. Sønderjyllanti vaati paljon uutta pääomaa, jota Tanskasta kyllä lämpimin käsin annettiin, mutta tällä tavalla velat lisääntyivät. Niin kauan kuin hintataso oli korkea ei tämä merkinnyt niin paljoa, mutta viiden viimeisen vuoden aikana on tilanne käynyt yhä vaikeammaksi.

Maatalouden jako käy ilmi seuraavista numeroista:

	v. 1920.	v. 1931.
vilja-alueet	90.700 ha	114.600 ha.
juurikasvialueet	23.400 "	31.600 "
muut sato-alueet	400 "	1.000 "
ruodo- ja viherrehu- alueet	198.000 "	180.000 "

Nämä luvut osoittavat selvästi, että viljelysintensiteetti on huomattavasti **kasvanut**. Elonkorjuu-prosentti hehtaarilta näyttää myös-

kin nousseen. Vielä vuonna 1923 oli tämä prosentti Haderslevin läänissä 21,4, 1931 : 26, Aabenraan läänissä 20,1, 1931 : 25,4, Sønderborgin läänissä 31,5, 1931 : 36,5, Tønderin läänissä 14,6, 1931 : 20,3. Ja tässä on otettava huomioon, että vuosi 1931 oli ainakin Tanskassa pulakausiajan ehkä vaikein vaihe.

Lehmien ja sikaeläinten määrä on noussut, edellisten 50 % ja jälkimmäisten 400 %:lla. Voituotanto on noussut 139 miljoonasta kilosta v. 1921 285 milj. kiloon v. 1931.

Sønderjyllannin maataloudessa on siis tapahtunut huomattava muutos Tanskan vallan aikana. Sitäpaitsi on Tanskan valtion aloitteesta 11.000 hehtaaria länsirannikon lietemaata ojitettu ja kuivattu. Tämä on maksanut 6,2 milj. kruunua - valtio maksaa 2/3.

Maatilat ovat paljon suuremmat Sønderjyllannissa kuin muualla Tanskassa. Mutta sodan jälkeen onkin perustettu noin tuhatta uutta maatilaa. Rakennustoiminta on ollut vilkasta ja kehitys jatkuu.

Käsityö ja teollisuus ei ole koskaan merkinnyt paljoa Sønderjyllannissa, lukuunottamatta tiiliteollisuutta. Sodan jälkeen on kuitenkin margariini- ja kampalankateollisuus melko paljon kehittynyt. Ajanmukaisia teurastuslaitoksia on sitäpaitsi nyt jokaisessa kaupungissa. Ja Sønderborgiin on perustettu korkeajännityslaitos, joka levittää sähköä yli koko maakunnan (laitos on maksanut 30 milj. kruunua).

Jälleenyhdistämisen tapahtuessa oli Sønderjyllannissa ainoastaan 400 kilometriä paikallista tietä, nyt on suur-maanteitä yli 800 kilometriä. Satamia on laajennettu ja syvennetty. Kaupaliikenvaihto on myöskin huomattavasti noussut; maanosan kolmesa suurimmassa kaupungissa (Haderslev, Aabenraa, Sønderborg) 300.000 tonnista v. 1921, 500.000 tonniin v. 1931.

Mutta joskin maatalouden ja kaupan kehitys Sønderjyllannissa maailmansodan jälkeen ja Tanskan vallan aikana on ollut melko positiivista, ei toiselta puolen tämä taloudellinen jälleenyhdistäminen luonnollisestikaan ole voinut tapahtua ilman

suurta pääomansijoitusta ja Sønderjyllanti onkin näinä vuosina saanut enemmän kuin mikään muu Tanskan maakunta. Korkohelpoituksia on runsaasti myönnetty, mutta sittenkin on Sønderjyllannin velka varsinkin pulakauden aikana suuresti kasvanut.

Pääoma virtasi alussa helposti Sønderjyllantiin, ehkä liiankin helposti, mutta rahoittaminen tapahtui hintatason ollessa nykyistä hintatasoa kaksinverroin suurempi. Velat ovat siis huomattavasti kasvaneet.

Jälleenyhdistämisen tapahtuessa oli Sønderjyllannissa 11 itsenäistä pankkia, Saksan pankkien haaraosastoja oli 14; sitäpaitsi 50 säästörahastoa ja joukko "Spar- und Dahrlehnkassen'ia". Nuo 11 itsenäistä pankkia jatkoivat toimintaansa, haaraosastot muuttuivat Köpenhaminan pankkien haaraosastoiksi. Vuonna 1920 perustettiin 6 uutta pankkia, vuonna 1926 vielä yksi. Pulakauden johdosta on nyt viimeainituista 7 uudesta pankista ainoastaan yksi jällellä ja Köpenhaminan haaraosastojen lukumäärä on vaan 8. Sønderjyllannissa on siis nykyään 13 itsenäistä pankkia ja 8 haaraosastoa. Säästörahastoja on 38. Sønderjyllannin laina- ja hypoteekkiyhdistys toimii itsenäisesti täällä ja neljä lainarahastoa ja kolme hypoteekkiyhdistystä on saanut ulottaa toimintansa myöskin Sønderjyllantiin. Sitäpaitsi on olemassa valtiollisia luottolaitoksia ("Kreditanstalt Vogelgesang" y.m.), osuuskassoja j. n.e.

Lainoista ei siis ole ollut puutetta, mutta velat ovat kasvamistaan kasvaneet. Mainittakoon, että valtio on mennyt 26 milj. kruunun takaukseen Sønderjyllannin hypoteekkilainarahastolle. Valtio on myöskin sitoutunut takaamaan paljon maantie-, satama-, rakkennus-, oja- ja kuivatustöissä.

Lasketaan, että Tanskan osuus Sønderjyllannin rahoittamisessa nousee 690 milj. kruunuun; Tanskan valtion suoranaiset menot jälleerakentamisessa ovat olleet 300 milj. kruunua, loppuosa, 390 milj. kruunua on lainoja yksityisille, kunnille, lääneille (suurin osa yksityisille). Voidaan siis sanoa, että Sønderjyllannin talouse-

lämällä on 400 milj. kruunun velka emämaalle ; jos summalle lasketaan 5 %:n korko, merkitsee se, että maakunnan on vuosittain luovutettava 20 milj. kruunun arvoinen osa tuotannostaan emämaalle, s.o. 120 kruunua henkilöä kohti. Kun vuosina 1931 - 32 Sønderjyllannin 46.000 veronmaksajan kokonaistulot nousivat 92½ milj. kruunuun, käy selvästi ilmi kuinka raskas velkataakka on (1/5 veronmaksajien tuloista menee emämaan lainojen korkoihin!)

Tosin täytyy ottaa huomioon, että Sønderjyllanti on myöskin saanut suuressa määrin realipääomaa, mutta tätä on arvosteltava toisen mittakaavan mukaan kuin ennen pulakautta. Engros-indeksi on v. 1920 - v. 1931 laskenut 503 - 114; yksityis-indeksi, samaan aikaan, 262 - 155. Tämän mukaan on realipääomankin arvo laskenut 50 %:lla. Nousuaika voi tuottaa helpoituksia, mutta tällä hetkellä tilanne ei ole suotuisa.

Tanskan tarkoitus jälleenyhdistämisen jälkeen oli tietysti luoda vahva Eteläjyllanti, luoda luoto, joka voisi vastustaa poliittisia myrskyjä, mutta velat ovat hieman uurtaneet luotoa. Toistaiseksi tanskalaisuus, Eteläjyllannin moraalinen voima, on siksi voimakas, että pohja kestää, mutta, jos saksalaisten poliittinen toiminta Eteläjyllannissa saa jatkoa ja Saksan valuutta pysyy entisellään, on vaara kylläkin tarjolla.

Sønderjyllanti on aina ollut ja näkyy edelleenkin olevan levottomuuden aihe, dramaattinen momentti Tanskan rauhallisessa politiikassa.

Tanskan suurin valta Saksaa vastaan on epäilemättä se seikka, että vaikkakin Tanska helposti Versailles'in rauhassa olisi saanut suuremmankin alueen Pohjoisschleswig'ia takaisin, vaikkapa Kiel'in kanavaan asti, Tanska tyytyi alueeseen, jossa kaikki paikkakunnat äänestivät tanskalaisella enemmistöllä. On myönnettävä, että nykyinen raja on hyvinkin objektiivinen. On epäilemättä myöskin pohjoismaiden ja Itämerenmaitten yhteisten etujen mukaista, että raja säilyy nykyisillään.

Köpenhaminassa, 26 päivänä huhtikuuta 1933.

Ragnar Nurmi

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C3.

ASIA: _____

Köpenhaminassa olevan Lähetyslain kirj. n:o 16.

V.a. Asiamieh. Nuuslin.

30/4 1938.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINSKA BESKICKNINGEN

Köpenhaminassa, 30 p:nä huhtikuuta 1933.

N° 743.

Työväestöministeri

KOOSTAMIN	
20/68 hie.	33
3/5-33.	
5	C3

Herra Ministeri,

Saan täten kunnioittaen lähettää Köpenhaminan lähetystön raportin N° 16, jonka nimikkeenä on:

Tanskan - Englannin kauppasopimus.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvimmän kunnioitukseni vakuutus.

Ragnar Nurmi

Herra Ulkoasiainministeri

A. Hackzell,

Helsinki.

Salainen.

KÖPENHAMINA-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 16.

Köpenhamina-ssa 30 p:nä huhti-kuuta 19 33.

ULKOASIAINMINISTERIÖ	
20 68 Ae.	33
3/5. 33	
5	C3

Asia: Tanskan - Englannin kauppasopimus.

Tanskan - Englannin kauppaneuvottelut, jotka aloitettiin Lontoossa viime joulukuussa, johtivat 24/4 lopulliseen sopimukseen. Sopimus hyväksyttiin Tanskan Kansankäräjissä 26/4 ja seuraavana päivänä Maakäräjissä, molemmissa yksimielisesti, s.o. Kansankäräjissä oli 1 kommunistinen ääni vastaan.

Sopimusteksti on jo aikaisemmin lähetetty Ulkoasiainministeriölle (lähetystön kirjeet N:o 728 ja 735.) Mainittakoon tässä sopimuksen pääkohdista.

Tanskalle on niitten kolmen vuoden ajaksi, jolloin sopimus on voimassa, annettu varmuus siitä, että Tanskan tärkein vienti Englantiin jatkuu samoilla edellytyksillä mitä tulleihin tulee kuin tähän saakka. Suur-Britannia sitoo toiselta puolen pekonin ja sianlihan tullivapauden ja taas toiselta puolen voi-, muna-, kala-, konservoidun kerman-, säilyke-, erinäisten lääketieteellisten preparaattien-, kookosöljyn-, juuston ja voin värin tullit.

Tanskalle on taattu vientioikeus ainakin 62 %:iin Suur-Britannian pekonin ja sianlihan tuonnista ei-brittiläisistä maista. Tämä vastaa suunnilleen Tanskan osuutta Englannin tuontiin vuosina 1929-31. Jos Englanti siirtyisi kontingenttijärjestelmään voin, munien ja kalojen tuonnissa, on Tanskalle taattu oikeus

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi..... 3) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin, mutta.....]:

1) Tavallinen.

vuosittain viedä minimimäärä näitä tavaroita, s.o. vähintään 2,3 miljoonaa sentneriä voita, joka taas vastaa Tanskan voinvientiä Englantiin vuonna 1930 ja vähintään 5 $\frac{1}{2}$ miljoonaa "great hundreds" (10 tusinaa) munia, vastaten tämä Tanskan vientiä Englantiin vuonna 1929 sekä ainakin 412,000 sentneriä kalaa (tässä on noin 10% vähemmän kuin ennen).

Tanskan voinvienti voi vieläkin kasvaa: jos Englanti jonakin vuonna sallii, että kokonaistuonti Englantiin on enemmän kuin 8,1 miljoonaa sentneriä, saa Tanska osuutensa siitä määrästä, jolla tuonti ylittää tämän määrän. Mutta munien tuonnissa on Englanti tehnyt sen varauksen, että jos ei-brittiläisten maiden tuontia yleensä, munien hintojen vuoksi, rajoitetaan, voi Englannin hallitus, neuvoteltuaan Tanskan hallituksen kanssa, edelleen tehdä rajoituksia. Tanskan osuus ei kuitenkaan tule olemaan alle 38,5 % Englannin kokonaistuonnista ei-brittiläisistä maista.

Vielä on Tanska saanut aikaan sen, että Englannin kaakeliuuni-, meijerikoneiden-, maidonkuletuksastioiden- ja hiutalesaippua-aineiden tulli alennetaan 20 %:sta 15 %:iin ad valorem sekä että hiivatulli muuttuu arvotullista painotulliksi.

Toiselta puolen ovat Tanskan myönnytykset Englannille seuraavat:

Tullien alennukset koskevat: omenaviiniä, marmelaadia, pickles'iä, kastikkeita, keksejä, huopahattuja, tekosilkkitavaraa, lattiamattoja, moottorialuksia ja autoja. Suuremman tullivapauden sidonnat ovat: hiiliä, koksia, rautaa, terästä, teko-asfalttia, liuskakiviä, vitriolia ja ompelukoneita. Tullialennukset: whiskyä, banaaneja, gramofoneja, lankaa, linoleumia, maanviljelyskoneita, moottoripyöriä, lentokoneita ja tekstiilitavaraa. Mutta jos kyseessä olevien tavarain tuonti Tanskaan muista maista lisääntyisi määrättyyn määrään, voivat Englannin ja Tanskan hallitukset jälkeen 1/7 1935 neuvotella Tanskassa voimassa olevien hintojen säilyttämistä tarkoitavista ehdoksista.

Tärkein kohta Englannille myönnettyistä eduista on epäilemättä se, joka löytyy sopimuksen pöytäkirjassa, nimittäin, että Tanska sitoutuu ostamaan 80 % hiilentuonnistaan Englannista. Englannilla on oikeus irtisanoa kauppasopimus kolmen kuukauden kuluessa, jos Tanska ostaa vähemmän kuin 80 %:ia hiilentuonnistaan Suur-Britanniasta. Tämä määräys johtunee pääasiallisesti siitä, että Tanskan vienti Englantiin vuonna 1932 oli 725 miljoonaa kruunua, mutta tuonti Englannista Tanskaan vaan 250 miljoonaa kruunua. Mutta Tanskan hiilentuottajat eivät ole tyytyväisiä tähän hiilentuontimääräykseen. Köpenhaminan konsulimme, herra Høyvald, joka on Yhdistyneitten hiilentuottajain johtaja, huomauttaa, että määräys sitoo epätaloudellisella tavalla Tanskaa, joka ennen on ostanut, halvemmalla, ainakin 40 % hiilitarpeestaan Puolasta.

Mutta yleensä ollaan täällä tyytyväisiä sopimukseen. Jos Englanti, syystä tai toisesta, - esim. jos Ottawajärjestelmä ei kestä - luopuisi kontingentoimisesta, tulevat Tanskan päävientitavarain tullisidonnat merkitsemään aika paljon. Empire-pekoniilla ei ole niin suurta merkitystä kuin Empire-voilla. Tanskan suurimmat kilpailijat voi-alalla ovat Uusi-Seelanti ja Australia, ja voidaan otaksua, että nämä maat saisivat edelleen preference- myönnytyksiä. Silloin merkitsee paljon, että Englannin-Tanskan sopimuksessa Tanskalle on taattu minimi-voinvienti, à 2-3 miljoonaa sentneriä, s.o. Tanskan vienti Englantiin vuonna 1930. Toinen asia on, että tällainen kontingentti nykyolojen vallitessa ei ole riittävä Tanskan viennille, koska huomattava osa siitä, joka ennen vietiin Saksaan, nyt on lähetettävä Englantiin.

Myönnetään kyllä, ja varsinkin oikeistolehdet ovat siitä huomauttaneet, että sopimus on paljonkin edullisempi Englannille kuin Tanskalle, mutta koska Tanska ainakin viime ja tämän vuoden aikana on säännöllisesti lisännyt tuontiaan Englannista, sivuuttaen usein muiden maiden intressejä, oli sopimus loogillinen tulos tästä politiikasta.

"Dagens Nyneder" huomauttaa, että do ut des ikävä kyllä on nykyajan kauppapoliittinen johtojatous. On kyllä merkillistä, että ne kaksi maata, jotka eniten pitivät kiinni vapaamielisistä periaatteista, nyt myöskin ovat "varet nødsaget til at følge med strømmen".

Köpenhaminassa, 30 päivänä huhtikuuta 1933.

P. Nuutila

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C3.

ASIA: _____

Rajaneuvonissa olevan lähetystön rap. n:o 17.

V. a. Asiantuntija Nuuselin.

22/5 1933.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINSKA BESKICKNINGEN

Köpenhaminassa, 23 p:nä toukokuuta 1933.

N:o 942.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
21/68 ae. 33		
26/5-33		LL
5	C3	

Herra Ministeri,

Saan täten kunnioittaen lähettää Köpenhaminan lähetystön raportin N:o 17, jonka nimikkeenä on:

Sønderjyllannin kysymys II.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvimmän kunnioitukseni vakuutus.

Ragnar Nurmi

Herra Ulkoasiainministeri

A. Hackzell,

Helsinki.

Salainen.

KÖPENHAMINA-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 17.

Köpenhamina-ssa 22 p:nä touko-kuuta 1933.

ULKOASIANMINISTERIÖN	
21/68 ae.	33
26/5-33	Litt.
5	C3

Asia: Sønderjyllannin kysymys II.

Sen jälkeen kun viime kuun loppupuolella lähetin lähetystön raportin N:o 15, joka koski otsakkeessa mainittua kysymystä, on tilanne Eteläjyllannissa kehittynyt seuraavasti:

Haderslevin tanskalaisen kokouksen jälkeen (josta raportissani mainitsin) pidettiin suuria kokouksia monessa paikassa Eteläjyllannissa. Tulos näistä kokouksista oli n.k. Dybbøl'in valtuuskunnan käynti Tanskan kuninkaan, pääministerin ja Valtiopäivien molempien käräjien puheenjohtajien luona. Valtuuskunnalla (jossa kaikki Eteläjyllannin porvarilliset puolueet plus sosialidemokraatit olivat edustettuina) oli kaksi päätarkoitusta: 1) esiintuoda Eteläjyllannin tanskalaisten yksimielinen toivomus jäädä Tanskan vallan alle, 2) (joka oli yhtä tärkeä kuin 1) vilpittömästi pyytää, että puolustusta heti ("med detsamme") vahvistettaisiin rajalla. Kuningas oli ottanut sangen ystävällisesti valtuuskunnan vastaan, mutta viitannut, mitä teknillisiin kysymyksiin tuli, pääministeriin. Stauningille ja Stauningin hallitukselle puolustuskysymys tietysti oli aika arka, jos kohta toiselta puolelta on myönnettävä, että hallitus hyvinkin huolellisesti on seurannut Sønderjyllannin kysymystä.

Mitä pääministeri puolustusanomukseen vastasi, siitä ei vielä

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....

3) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin, mutta .....

1) Tavallinen.

ole julkisesti ilmoitettu. Mutta tiedetään, että hallitus kyllä heti ryhtyi toimenpiteisiin: rajavartiostoa maan rajalla (joka on noin 90 km. ja josta pääasiallisesti on ollut kysymys) tosin vahvistettiin, mutta ainoastaan 100 miehellä (n.k. poliisivoima eli "gendarmeriet"); maantierajavartiostoa vahvistettiin jossain määrin myöskin neljässä pääpaikassa ja rajan tarkastus on nyt kaikkialla melko tarkka. Tästä on kyllä lehdissäkin mainittu, mutta asia, josta ei ole mainittu, on, että suurin osa Pohjoisjyllannin rakuunoita, - uljas jäännös Tanskan aikaisemmasta armeijasta! - jotka tähän asti ovat olleet Viborg'issa (Keski-jyllannissa), siirrettiin hiljalleen Tønderiin, Etelä-jyllantiin. Puhelin- ja lennätinlaitoksia vahvistettiin myöskin.

Pari viikkoa sitten, jolloin Hitler esiintoi Saksan itärajaa koskevan muutosehdotuksen, odotettiin täällä myöskin jotain Pohjois-schleswigiä koskevaa ehdotusta, mutta toistaiseksi ei ainakaan Berliinin hallituksen puolelta ole kuultu mitään. Ja Hitlerin ulkopolittisesta hiljaisempi ääni sekä näiden päivien kymmenen vuoden rauhan-pakti-ehdotus on melkoisesti rauhoittanut Tanskan muutenkin rauhallista mielialaa.

Tapasin tänään ulkoasiainministeri Munchin, joka katsoi Sønderjyllannin kysymyksen pro tempore "ligge ganske godt", väittäen, että sillä nyt oli enemmän paikallinen leima, ilman vaarallista vastakaikua Berlinissä.

Köpenhaminan oikeistolehdet vaativat sitävastoin edelleen voimakkaampaa rajapuolustusta. Vasemmisto- ja hallituksen lehdet taas väittävät, kuten julkisesti pääministeri itse, puolustuksen nyt olevan täysin tyydyttävän.

Eteläjyllannissa suhtaudutaan kuitenkin vielä melko skeptillisesti Saksaan, mikäli näinä päivinä olen asiasta kuullut Sønderborgin konsuliltamme. Ja varmasti täydellä syyllä.

Kun Hitlerin myöskin Suomessa tunnettu sanomalehtipropagandapäällikkö tri Bogs äskettäin Tukholmassa lausui, ettei Saksassa enää ole territorialikysymyksiä, epäili Eteläjyllannin saksanmielinen lehti Aabenraassa Nordschleswigsche Zeitung - tunnetun pastori

tri Bogsin

Schmidtin lehti - /olleen valtuutettu koskettelemaan asiaa tältä kannalta.. Ja samana päivänä, jolloin Hitler puhui rauhanaattees- taan, järjesti Kielin yliopisto suuren rajakokouksen, johon otti osaa, paitsi yliopiston opettajia ja ylioppilaita, Schleswig-Holstei- nin hallitus, Kielin maistraatti, laivasto-osasto (!), y.m. Kokouk- sen pääpuhuja oli tuomari Erichsen, Sønderjyllannin Haderslevin kaupungin pormestari, joka "Saksa-isänmaalle" lupasi, että Etelä- jyllannin saksalaiset uskollisesti tekevät työtä "kunnes kirkaam- pi aamu koittaa". Hamburger Fremdenblatt, selostaessaan tätä, pu- huu Pohjoisschleswigin (siis Eteläjyllannin) "uskollisuudenvalasta". Kielin ylioppilaskunnan puheenjohtaja huomautti kokouksessa, että viimeinenkin jalanlevy Saksaa oli saatava takaisin.

Sønderborgissa ja Aabenraassa jatkavat saksanmieliset propa- gandaansa kuten ennen. Saksankielisten ja -mielisten lehtien ääni on edelleenkin aika kiivas.

Tässä vain pari esimerkkiä siitä, mitä rajalla tapahtuu samaan aikaan, kuin Hitler puhuu Potsdamissa.

Tanskalla on tietenkin täysi syy vastata rajanvahvistuksel- la - toinen asia on sitten mitä Tanskan puolustus merkitsisi, jos Saksa todellakin aikoi ylittää rajan, mutta toivottavasti Genèveellä tässä kysymyksessä olisi suurempi sanavalta kuin kau- kaisen idän kysymyksissä.

Københavnissa, 22 päivänä toukokuuta 1933.

Ragnar Nurmi

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C3.

ASIA: _____

Wöpenhaminassa olevan Calcheton rap. n:o 18.

Ministeri Talas.

13/2 1933.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

FINSKA BESKICKNINGEN

Nº 1345.

*Viela - postissa
Köpenhamina
Tanskan*

Köpenhaminassa, heinäkuun 13 pnä 1933.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
22 heinäk. 33.
17/8.33
5 C3

Herra Ministeri,

Saan täten kunnioittaen, Herra Ministerin kirjelmän Nº 8902, 4/7 -33 johdosta lähettää Köpenhaminan lähetystön raportin Nº 18, jonka nimikkeenä on:

Tanskan lihan vienti.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvimmän kunnioitukseni vakuutus.

Herra Ulkoasiainministeri

A. H a c k z e l l,

Helsinki.

Salainen.

KÖPENHAMINA - SSA OLEVA LAHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 18.

Köpenhamina ssa 13 p:nä heinä kuuta 19 33.

22 68 ne.	33
18/2.33	
5 C3	

Asia: Tanskan lihan vienti.

Nykyinen pulakausi on ehkä kaikista ankarimmin kohdistunut lihamarkkinoihin. Paitsi että hinnat ovat vallan arvelluttavasti laskeneet, on lisäksi vienti nykyisiin alhaisiinkin hintoihin vaikeata.

Osoittaakseni lihamarkkinain merkitystä Tanskan taloudessa mainitsen muutamia numeroita. Vuonna 1929 vietiin maasta 262,294 nautaa ja 7,916 vasikkaa sekä 4,722,900 kiloa naudanlihaa. Tämä vienti tapahtui miltei yksinomaan Saksaan, muihin maihin vietiin vaan 4 % koko määrästä. Jo vuonna 1930 pieneni vienti jonkun verran senkautta että Saksa korotti lihatullinsa. Vienti käsitti silloin 169,034 nautaa ja 19,278,100 kiloa naudanlihaa. Kuten näistä numeroista näkyy, oli lihan vienti lisääntynyt, mutta li säys ei kuitenkaan vastannut suurta vähennystä elävain nautain viennissä. Lihanviennin lisääntyminen elävain nautain viennin kustannuksella johtui osittain muuttuneista tullimääräyksistä Saksassa, mutta suurin syy siihen oli kuitenkin se seikka, että vaikeus sijoittaa lihaa Saksaan pakoitta Tanskan hakemaan itsellensä muualta markkinoita. Tanskan onnistuikin saada suuressa määrin lähetetyksi lihaa Hollantiin ja Belgiaan. Niinpä 1930 vuoden li-

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....

3) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:

2) Tavallinen ja lisäksi:

Maatalousministerille, Kululaitosministerille.

hanviennistä jääkin Hollannin osalle 51 % kun Saksa vastaanotti vain 32 %. Sitä vastoin elävain nautain vienti edelleen tapahtui pääasiallisesti Saksaan, ollen Saksan osuus siitä 90 %.

Myöskin v. 1931 kävi kehitys samaan suuntaan nousten elävän ^{karjan} vienti vain 123,919 kappaleeseen ja lihan vienti 31,423,700 kiloon. Tästä osti Saksa 89,021 nautaa ja 5,592,000 kiloa lihaa. Vastaavat luvut Belgialle olivat 31,960 ja 9,619,000. Hollanti osti ainoastaan lihaa tehden sen osto 12,939,000 kiloa.

Kun virallinen tilasto vuodelta 1932 ei vielä ole ilmestynyt, en voi antaa siitä tarkkoja numerotietoja, mutta vasta v. 1932 ja varsinkin tänä vuonna ovat vaikeudet lihanviennissä esiintyneet erittäin vakavina. Saatavissa olevain tietojen mukaan nousi elävain nautain ja lihan vienti tuskin 70 prosenttiin edellisen vuoden viennistä ja tänä vuonna on väheneminen yhä jatkunut tehden se vuoden kuutena ensimmäisenä kuukautena vain jonkun verran yli puolet viime vuoden vastaavana aikana tapahtuneesta viennistä.

Rinnan lihanviennin pienemisen kanssa on kulkenut hintain aleneminen. Vertaus sodanaikaisiin hintoihin ei olisi paikollaan. Sen sijaan on syytä verrata nykyisiä hintoja ennen maailmansotaa vallitseviin. Naudan lihan keskihinta (elävän painon mukaan) vuosina 1909 - 1914 oli 55 äyriä kilolta. ~~Yleinen~~ Vuonna 1932 vastaava keskihinta oli 17 äyriä. Jos ottaa huomioon kruunun arvon aleneminen, niin suhdeluku käypi vieläkin epäedullisemmäksi. Kesäkuun noteerausten mukaan oli hinta kuitenkin 20 äyriä vastaten 19 äyriä viime vuoden kesäkuussa. Ne toimenpiteet lihamarkkinain parantamiseksi, joihin hallitus on ryhtynyt, eivät siis sanottavasti ole hintoihin vaikuttaneet.

Osittain viennin pienemisen, osittain hintain alenemisen johdosta, on puheena olevasta viennistä ollut Tanskalle yhä pienempiä tuloja. Elävain nautain ja nautalihan viennin kautta maa-

han saatu tulo oli

v. 1929	82,649,000 Kr.
" 1930	68,777,000 "
" 1931	54,295,000 "
" 1932 n.	25,800,000 "

Tanskan lihatuotannosta lasketaan yleensä 60 % joutuvan kuluttajille kotimaassa ja 40 % ulkomaille. Viennin kohdatessa uusia vaikeuksia eivät nämä suhdeluvut kuitenkaan tällä haavaa pidä paikkaansa. Kuitenkin on huomattava, että kotimainenkin kulutus on pienentynyt johtuen tästä etupäässä sianlihan hintojen alenemisesta. Viimeksi mainitut hinnat ovat kuitenkin viime aikoina tunyrtuvasti nousseet, joten voidaan toivoa kotimaisten nautalihamarkkinain vilkastuvan.

Vuonna 1932 ryhdyttiin vakavasti miettimään keinoja lihamarkkinain parantamiseksi. Neuvottelut johtivat siihen, että jo samana vuonna alkoi lihan hävittäminen, jotta markkinat eivät liiaksi rasittuisi. Saatiinkin aikaan sopimus erinäisten maanviljelijäin järjestöjen kesken, joka tarkoitti toimenpiteitä lihan suoranaiseksi hävittämiseksi. Jotta elukkain omistajille voitaisiin edes jonkinlainen korvaus myöntää, saatiin eräästä maatalousrahastosta 250,000 Kr. käytettäväksi ja tämän nojalla voitiin hyvittää hävitettävään eläinten omistajia 18 äyrillä lihakiloa kohti. Kun kuitenkin heti hävitettäväksi tarjottiin hyvinkin paljon eläimiä (aikana lokakuun 3 - 15 p. hävitettiin 5,893 lehmää vastaten 1,093,184 kiloa lihaa) johtui siitä että varatut 250,000 Kr. pian loppuivat. Silloin myönsi maanviljelysministeriö lisäksi 250,000 Kr., mutta nämäkin rahat loppuivat jo marraskuun puolivälissä, jolloin yhteensä oli hävitetty 22,160 lehmää.

Kun sittemmin ruotsalais-saksalaisen kauppasopimuksen irtisanomisen kautta Tanskan lihan vienti Saksaan kävi yhäkin vaikeammaksi, puuttui lainsäädäntökin kysymykseen. Oli kuitenkin jo sel-

vinnyt, että lihan hävittäminen kysyi niin suuria kustannuksia, ettei ollut ajateltavissakaan että valtio voisi varoja myöntää riittävästi. Katsottiin sentähden kohtuulliseksi, että tämä rasitus kohtaisi niitä eläintenomistajia, jotka lianhävittämisen perustuksella saivat paremman hinnan tavaramalleen ja niin säädettiin helmikuun 24 p:nä 1933 laki, jonka nojalla maanviljelysministeri oikeutettiin määräämään että jokainen, joka myypi naudan, joka hyväksytään ihmisravinnoksi, tulee suorittaa eläintä kohden 10 Kr. rahastoon, josta suoritetaan korvausta niille eläinten omistajille, joitten eläimet hävitetään. Tämän lain nojalla antoi maanviljelysministeri samana päivänä asetuksen, joka sisälsi edellämainitun määräyksen. Laki ja asetus määrättiin aluksi voimassa oleviksi vain huhtikuun loppuun v. 1933, mutta uudella lailla on sen voimassa oloaika pidennetty tämän vuoden marraskuun 1 päivään. Kun edellä mainitun 10 Kr:n lisäksi teurastamot maksavat eläintä kohden 4 Kr. oikeudesta saada maksan, sydämen, keuhkot ja rasvan, ja kun eläinten nahoista lisäksi saadaan 15 à 19 Kr., niin on rahoja saatu niin paljon, että on voitu maksaa jonkun verran korkeampiakin hintoja hävitettävästä lihasta. Hinta on vaihdellut 16 - 36 äyriin lihakilolta.

Aina ei kuitenkaan koko elukan lihaa hävitetä. Ensiluokkaisista eläimistä on varsinkin Italiaan lähetetty takaruumis, kun taasen eturuumis on hävitetty, koska siitä saatava alhaisempi hinta ei kestä lähetyskustannuksia.

Heinäkuun 1 p:nä on hävitetty kaikkiaan 60,000 eläintä.

Maanviljelijät ovat pitäneet tätä järjestelmää siksi edullisena, että voidaan todeta että karjastot ovat vähenemään päin.

Tämän jälkeen selostan Tanskan lihan vientiä eri maihin

Saksa. Kun Saksa ei ole irtisanonut kauppasopimustaan Romanian kanssa, johtuu siitä että Tanskalla on oikeus viedä Saksaan 6,000 nautaa 16 Rmk:n tulliin kilolta. Tämä kontingentti on kui-

tenkin jo vuoden alussa loppuunkäytetty. Saksan korkea tulli tekee ettei lihaa voitaisi viedä tämän lisäksi ollenkaan Tanskasta. Mutta kun juutalaisten uskonnon vaatima teurastustapa on Saksassa kielletty, johtuu siitä että Tanskasta lähetetään Saksaan jonkun verran tällä tavoin teurastettuja eläimiä. Kun kuitenkin juutalaiset saavat syödä vain eläimien etuosia, lähetetään takaosat useinmiten Italiaan.

Hollanti. Tanskalla on oikeus viedä puolivuositain Hollantiin 2,410 tonnia lihaa. On olemassa läheinen yhteistyö Tanskan maanviljelysministeriön asettaman toimikunnan ja Hollannin tuottajajärjestöjen välillä. Edellinen saapi jälkimäiseltä kuukautta ennen kuin viennin tulee tapahtua luettelon lihanostajista Hollannissa sekä ^{ilmoituksen} paljonko jokainen ostaja viikossa haluaa. Tanskalainen toimikunta jakaa sitten tämän vientimäärän lähettäjäin kesken noudattaen maanviljelysministeriön määräämiä jakoperusteita. Tulli Hollannissa on 20 % siitä hinnasta, joka Hollannissa määrätään ottamalla huomioon lihan hinnat kotimaisilla markkinoilla. Tämä hinta on tällä haavaa suunnilleen 50 fl. 100 kilolta, kun taasen Tanskasta saapuvan lihan hinta on noin 40 fl. samasta määrästä.

Belgia. Lihan tuonti on sallittu ainoastaan tuontilupaa saaneille belgialaisille tuottajille. Tanskan on onnistunut hankkia suhteellisesti paljon näitä tuontilupia, jotka kuitenkin täytyy ostaa. Hinta vaihtelee nykyisin 0,60 - 0,80 fr. kilolta elävää painoa. Tämän lisäksi on maksettava 1 fr. kilolta erikoismaksuna, johon vielä tulee ^{tulli} suunnilleen 1/2 fr. kilolta. Tanskan vienti käsittää yleensä enemmän kuin 50 % Belgian koko tuonnista, jopa huhtikuussa kokonaista 87 %.

Italia. Lihan tuonti on vapaa, mutta estääksensä lihan hinnan alenemista on Tanska rajoittanut vientinsä noin 14 vaununlastiin viikossa. Hintojen ollessa hyvin alhaiset on Italiaan voitu lähettää vain parasta tavaraa ja toisinaan on lähettäville Tanskassa täytynt

suorittaa pieniä lisämaksuja.

Ranska. Lihantuonti on kontingoittu ja Tanskan osuus siellä varsin pieni. Vuonna 1932 se oli 250,000 kg.

Saarin alue. Tanne on Tanska v. 1932 voinut lähettää noin 10.000 nautaa.

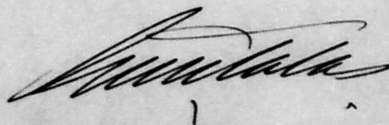
Muita maita. On yritetty saada aikaan elävien nautain vientiä myöskin Espanjaan, Portugaliin, Marokkoon ja Gibraltariin. Näytelähetyksiä onkin jo lähetetty, mutta varsinaisia tuloksia ei ole vielä saavutettu.

Nautain ja lihan vienti on maanviljelysministeriön asettaman toimikunnan johdonalainen. Ulkomaille ei saa lähettää nautoja eikä lihaa ilman että samalla tullilaitokselle jätetään lupakirja, jonka edellämäinittu toimikunta antaa. Yksityiset viejät toimivat oikeastaan vain asiamiehinä saaden vaivoistaan sopivan palkkion. Lupakirjoja viejille antaessa on pidetty silmällä että kukin viejä saapi suunnilleen sen verran lupakirjoja, jotka vastaavat hänen aikaisempaa vientiänsä kuhunkin maahan. Täten toivotaan saavuttavan että kukin maa edelleen saapi sellaista lihaa, johon se on tottunut.

Joka viikko kokoontuu toimikunta ja määrää hinnat, jotka seuraavalla viikolla maksetaan eläimiä ostettaessa. Hinnat määrätään niitten alkuperäisten laskelmain nojalla, mitkä jokainen viejä on velvollinen toimikunnalle lähettämään. Jos joku viejä laiminlyö laskelmaansa lähettäminen, niin hänelle ei anneta lupakirjoja. Eläinten-ostajain täytyy maksaa toimikunnan määräämät hinnat. Että näin tapah-
tuu tarkastetaan siten, että kaikki ostoluettelot ovat lähetettävät toimikunnalle. Hinnat vaihtelevat eläinten laadun mukaan. Ostajat määräävät itse laadun, mutta eläinmarkkinoilla on tarkastajia, jotka huolehtivat siitä, että väärinkäytöksiä ei tapahdu.

Köpenhaminassa, heinäkuun 13 pnä 1933.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C3.

ASIA: _____

Wienissä oleva lähetystön rap. n:o 19.

Ministeri Talas.

13/2 1933.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINSKA BESKICKNINGEN

Nº 1370.

Kööpenhaminassa, 13 pñä heinäkuuta 1933.

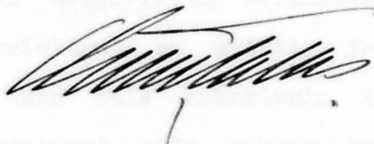
ULKOASIAINMINISTERIÖ		
K: 23/68 lae.		33
12/9.33		
5	23	

Herra Ministeri,

Saan täten kunnioittaen lähettää Kööpenhaminan lähetystön raportin Nº 19, jonka nimikkeenä on:

L. S. sotajalalla.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvimän kunnioitukseni vakuutus.

Herra Ulkoasiainministeri

A. Hackzell,

Helsinki.

Salainen.

KÖPENHAMINA - SSA OLEVA LAHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 19.

Köpenhamina ssa 13 p:nä heinä kuuta 19 33.

ULKOASIAINMINISTERIÖN	
KS 23/68 fac	1933
18/7.33 No	112
OSASTO	
5	C3

Asia: L. S. sotajalalla.

L. S. (Landbrugernes Sammenslutning) josta aikaisemmissa raporteissani olen usein maininut, ei ole pitempään aikaan antanut puhumisen aihetta. Se on tosin esittänyt vaatimuksia hallitukselle, mutta vaatimukset eivät ole johtaneet tuloksiin. Aivan äskettäin L. S:n Sönderjyllannin osasto hämmästytti tanskalaista yhteiskuntaa uhkaamalla ryhtyä aktiiviseen toimintaan.

Kuten usein olen maininnut on syistä, jotka myöskin olen esittänyt, maataloudellinen pula ankarimmin kohdannut Sönderjyllantia, josta myöskin on johtunut että pakkohuutokaupat siellä ovat olleet lukuisimmat. Nyt on tämän maanosan L. S:n johto antanut uhkavaatimuksen hallitukselle ja vaatinut siihen vastausta ennen elokuun 20 p:ää. Jos hallitus ei siihen mennessä täytä L. S:n vaatimuksia, niin uhkaa L. S. pysäyttää työn kaikissa maakunnan meijereissä ja teurastamoissa. Ja osoittaaksensa maanviljelijäin yksimielisesti tukevan näitä vaatimuksia, on L. S. julistanut että kaikkien Sönderjyllannin meijerien on oltava suljettuina t. k. 23 p:nä. Tämä uhka ei ole vallan vaarallinen, sillä kun 23 päivä on sunnuntai, ei sen johdosta useissa meijereissä sanottuna päivänä muutenkaan tehdä työtä. Mutta tämä

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....]

3) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:

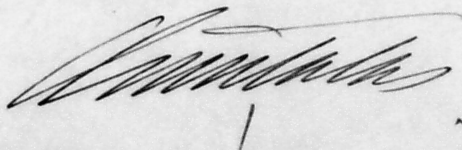
1) Tavallinen.

"lakko" onkin ajateltu vaan alkunäytännöksi, jota seuraisi täydellinen lakko sekä meijereissä että teurastamoissa elokuun 21 päivänä, jollei hallitus siihen mennessä ole täyttänyt L. S:n vaatimuksia. Kuitenkin rajoittuisi toiminta silloinkin vaan Sönderjyllantiin.

Tehostaaksensa toimenpiteitään uhkaa L. S. perustaa joko kaiseen kuntaan talonpoikaiskaartin (Bondegarde), johon kuuluisi vähintään 10 miestä ja kaksi autoa. Näitten tehtävänä on jo 23 päivänä huolehtia siitä, että lakko tulee täydelliseksi m.m. on uhattu kaataa kaikki maitokuormat, jotka sanottuna päivänä viedään meijereihin. Näitten tehtäväksi tulee myöskin estää maatalain pakkohuutokaupat, sillä L. S. on julistanut että tästä lähtien ei yhtäkään talollista häädetä talostaan.

L. S:n uhka on yleensä otettu vastaan levollisesti. Vaikkakin L. S. kylläkin ehkä voipi saada aikaan suuremman puoleisenkin lakon 23 päivänä, niin ei uskota, että sillä olisi menestystä, kun on kysymys pitempiaikaisesta lakosta. Ja vaikkapa niinkin kävisi, niin ei lakko, joka kehdistuu vain Sönderjyllantiin vielä merkitse suuria Tanskan taloudessa. Toinen olisi asian laita, jos lakko käsittäisi koko maan. Mutta vaikka L. S:n keskusjohto onkin selittänyt kannattavansa sönderjyllantilaisen johdon aikeita, ei kannatus kuitenkaan merkinne yritystäkään lakon laajentamiseen yli koko maan.

Köpenhaminassa, heinäkuun 13 pnä 1933.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 63.

ASIA: _____

Köpenhaminassa olevan lähetystön rap. n:o 20.

V.a. Asiahoidtaja Numelin

_____ 1/8-33.

*Suomen Lähetysto
 Finlands Beskickning*

N° 1459.

ULKOASIAINMINISTERIO		
N ^o 24 / 69 Salt. 12 33		
4/8-33	N ^o —	Litt /
RYHMÄ	CAFÉ	ASIA
5.	63.	

Kööpenhaminassa, elokuun 1 pnä 1933.

Herra Ministeri,

Saan täten kunnioittaen lähettää Kööpen-
haminan lähetystön raportin N° 20, jonka nimik-
keenä on:

Tanska ja agresseur-sopimukset.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvimmän
kunnioitukseni vakuutus.

Ragnar Nurmi

Herra Ulkoasiainministeri

A. Hackzell,

Helsinki.

Salainen.

KÖÖPENHAMINA - SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 20.

Kööpenhamina ssa 1 p:nä elo - kuuta 19.33.

ULKO	STER
N. 24/69 Sal	D. F. 33
4/8-33	—
5.	63.

Asia: Tanska ja agresseur-sopimukset.

Käydessäni tänään Tanskan Ulkoasiainministeriön kabinettipäällikön puheilla m.m. Mantšhukuon asiasta - josta eri kirje -, siirtyi keskustelu myöskin otsakkeessa mainittuihin sopimuksiin. Huomasin heti, että sopimuskysymys kiinnosti kamariherra Bernhoftia. Kysyin häneltä oliko Venäjä jo kääntynyt Tanskan puoleen pyynnöllä, että Tanska yhtyisi sopimuksiin. "Merkilistä kyllä ei", vastasi herra Bernhoft, jatkaen leikillisesti, "ehkä tämä riippuu siitä, että juuri näinä päivinä täällä tapahtuu Venäjän lähettilään vaihdos" (Koubetzky siirtyy ~~Kauka-~~siaan).

Nähtävästi tehdään Venäjän démarche samaan aikaan Norjassa ja Ruotsissa kuin Tanskassa. Ruotsin takäläinen chargé d'affaires'in mukaan ei Tukholmassakaan vielä olisi tehty kyselyjä.

Sain sen käsityksen, että Tanska kyllä aikoinaan tulee yhtymään sopimuksiin Norjan ja Ruotsin kanssa, jos kohta asia ei vielä ole akuutti. Kamariherra Bernhoft, joka näytti tietävän, että olimme ehdottaneet varaumia, sanoi kyllä hyvin ymmärtävänsä, että Suomi, jolla on enemmän tekemistä Venäjän kanssa kuin Skandinavian valtioilla, jo oli allekirjoittanut

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....
3) Ei ulkomaedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:

1) Tavallinen.

sopimuksen, Saman käsityksen Tanskan kannasta olen myöskin saanut keskusteluissa ministeri Nørgaardin kanssa.

Katsoin tässä yhteydessä voivani, mainitsematta lähdettä, varovaisesti herra Bernhoftille kosketella Suomen suhtautumista sopimukseen Ulkoasianministeriön Tiedoituksen n:o 13:n (26/7 -33) siv. 3:n mukaan.

Kööpenhaminassa, elokuun 1 pnä 1933.

Ragnar Munster

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C3.

ASIA: _____

Kööpenhaminassa olevan Kältehygieni rap. n:o 21.

Ministeri Talas,

8/9 1933.

Kööpenhaminassa, 9 p:nä syyskuuta 1933.

Nº 1742.

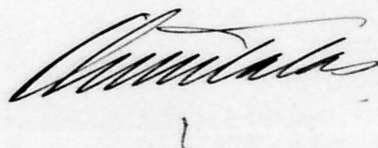
25/69 he. 10 33		
11/9.33		LIIR
FINLAND	SWEDEN	ASIA
5	C3	

Herra Ministeri,

Saan täten kunnioittaen lähettää
Kööpenhaminan lähetystön raportin Nº 21,
jonka nimikkeenä on:

Maatalouden kannattavaisuuden ko-
hottaminen.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri,
syvimmän kunnioitukseni vakuutus.

Herra Ulkoasiainministeri A. Hackzell,

Helsinki.

KÖÖPENHAMINA-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ

Salainen.

RAPORTTI n:o 21.

Kööpenhamina-ssa 8 p:nä syys-kuuta 1933.

Asia: Maatalouden kannattavuuden
kohottaminen.

15/69 me.		33
11/9-33	2	33
5	C3	

Toimenpiteet, joihin Tanskassa on ryhdytty maatalouspulan lieventämiseksi, ovat tähän asti pääasiallisesti tarkoittaneet maanviljelijäin suoranaista avustamista, jotavastoin vähemmän on toimittu maatalouden kannattavuuden kohottamiseksi. Viimeksi mainittua periaatetta on oikeastaan koetettu toteuttaa ainoastaan lihatuotannon alalla, kuten raportissani N:o 18 olen esittänyt. Samaan tulokseen on kyllä johtanut myöskin sikatalouden vähentäminen, mutta siihen ryhdyttiin vain välttämättömyyden pakosta, kun pekonin vienti Englantiin rajoitettiin.

Nyt sitävastoin on aivan äskettäin Landbokommissionen (21 henkinen lautakunta, jossa monipuolinen asiantuntemus ja lisäksi Tanskan neljä suurta puoluetta on ollut edustettuna) tehnyt suurisuuntaisen ehdotuksen maatalouden kannattavuuden kohottamiseksi. Valiokunnan ehdotuksen perustelut eivät tätä kirjoittaessani vielä ole tulleet julkisuuteen, mutta asian tärkeiden vuoksi katson tarpeelliseksi esittää nyt jo tulokset, joihin valiokunta on tullut.

JAKELUOHJE:

Tavallinen ja lisäksi Maatalous- ja Kulkulaitosministerille.

UE 2: A 4.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.
Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

On merkille pantavaa, että valiokunnan ehdotukset ovat sen kaikki jäsenet hyväksyneet erilaisesta valtiollisesta katsantokannasta huolimatta. Tässä on taasen uusi todistus Tanskan kansan korkeasta valtiollisesta kulttuurista, josta johtuu, että esiintyviä käytännöllisiä kysymyksiä arvostellaan objektiivisesti eikä puolueohjelmain värillisten silmälasien valaistuksessa.

Landbokkommissionin ehdotus jakautuu kolmeen osaan, joissa käsitellään liha-, vilja- ja voituotantoa. Teen senraavassa ehdotuksen pääkohdista selkoa.

Sitä ennen on minun kuitenkin huomautettava, että ehdotuksia ei ole vielä laadittu lopulliseen muotoon, vaan on valiokunta vaan esittänyt varsinaiset periaatteet ja jättänyt maanviljelysministeriön tehtäväksi laatia varsinaiset lakiehdotukset, jotka sitten jätetään eduskunnan hyväksyttäväksi.

Lihatuoanto. Ehdotus tarkoittaa lähinnä niitten toimenpiteitten kehittämistä, joihin jo aikaisemmin on ryhdytty lianhintojen korottamiseksi ja joista olen tehnyt selkoa raportissani N° 18.

Valiokunnan tekemän ehdotuksen pääkohdat ovat seuraavat.

Jokaiselle paikkakunnalle, josta harjoitetaan lihanvientiä, asetetaan lautakunta, johon kuuluu yksi lihanviejäin edustaja ja kaksi maanviljelijää. Tämä lautakunta arvostelee kaikkia teurastettaviksi tuotavia eläimiä, joitten elävä paino on vähintään 425 kiloa. Eläimet jaetaan laatunsa puolesta kolmeen luokkaan.

Maanviljelysministeriöön liitetty lihansäännöstelyvaliokunta (Kødreguleringsudvalg) määrää viikottain kaksi hintatasoa edellämaituille eri luokkiin jaetuille eläimille. Toinen hintataso

on niitä eläimiä varten, jotka lähetetään elävinä siihen maahan, jossa saadaan parhain hinta, toinen taasen eläimille, jotka lähetetään hintansa puolesta huonommille ulkomaisille markkinoille tahi jäävät kotimaahan. Hinta eläinten omistajille suoritetaan näitten hintamääräysten mukaan.

Mutta tämän lisäksi maksetaan niitten eläinten omistajille, joitten eläimiä, vaikkakin ne laatunsa puolesta on arvosteltu kuuluvan kahteen ensimmäiseen laatuluokkaan, ei kuitenkaan ole lähetetty hintansa puolesta parhaimmille markkinoille alempana mainittavalla tavalla koottavista varoista lisämaksu, joka on 4/5 edellä mainitun kahden hintatason välisestä erosta.

Tästä johtuu siis, että eläinten omistajat saavat jotakuinkin saman hinnan samassa laatuluokassa olevista eläimistään siihen katsomatta, mille markkinoille eläimet joutuvat. Määrääväksi lihan hintatasolle tulevat siis markkinat niissä maissa, joissa lihan hinta on korkein. Eläimen omistaja saapi kotimaisillekin markkinoille luovuttamistaan eläimistä korkean hinnan ilman että lihan hinta silti kotimaisilla markkinoilla nousisi.

Toinen yhtä tärkeä etu tästä järjestelmästä on se, että lihanviejät eivät keskenään kilpaile edullisimmista markkinoista eivätkä siis paina hintoja.

Tämän lisäksi jatketaan jo viime vuonna aloitettua lihan hävittämistä siten, että suoritetaan jonkinlainen korvaus hävitettävien eläinten omistajille.

Varoja sekä edellämainittuun hinnan tasoitteluun että hävitettävästä lihasta suoritettavaan korvaukseen saadaan siten, että jokainen eläinten omistaja, jonka omistama eläin hyväksytään ihmisravinnoksi, maksaa eläintä kohden korkeintaan 20 kruunua.

Edelleen ehdotetaan, että nykyinen järjestelmä, jonka mukaan työttömille annetaan lihakortteja, jotka oikeuttavat ilmaiseen lihaan, edelleen jääpi voimaan.

Viljatutanto. Viljan hintojen korottamiseksi ehdotetaan, että kaikesta maahan tuotetusta viljasta, olipa se tarkoitettu ihmis- tahi eläinravinnoksi, suoritettaisiin sellainen maksu, että maahan tuotettu vehnä ja mallasohra tulisi vapaasti tanskalaisessa satamassa maksamaan 14 kr, rehuohra, ja kaura 12 kr ja ruis sekä maissi 11 kr., kaikki 100 kilolta laskettuna. Saman periaatteen mukaan korotettaisiin myöskin kaiken muun viljan sekä jauhojen ja ryymien hinnat. Mutta ehdotuksessa lisätään, että hallituksen on huolehdittava siitä, että tämän takia leivän hinta ei koho.

Ehdotusta arvosteltaessa on otettava huomioon, että Tanskan viljantuonti on erittäin suuri, johtuen etupäässä sika- ja karjatalouden laajuudesta. Kun sikatalous tunnetusta syystä on tuntuvasti pienentynyt, on todennäköistä, että tämän vuoden tuonti ei saavuta edellisen vuoden määrää, mutta varsin huomattavaksi se sittenkin jää. Ulkomaalta tuotetun viljan hinnan korottaminen on siis puhtaasti maatalouden kannalta kaksiteräinen miekka, hyödyttäen tosin viljanviljelystä harjoitettavia maanviljelijöitä, mutta vahingoittaen karja- ja erittäinkin sikataloutta harrastavia. Vihdoin ei ehdotus ollenkaan hyödyttäisi niitä maanviljelijöitä, jotka maatiloillaan etupäässä tuottavat heinää tahi muuta eläinrehua, jota tanskankielellä kutsutaan yhteisellä nimellä "Grovfoder".

Mutta toisenkin vakavan muistutuksen voi valiokunnan ehdotusta vastaan tehdä. Jos tällaisen, maahan tuotetulle viljalle

määrätyn maksun kautta, ulkomailta tuotettu vilja aina satamassa tulee tuottajalle maksamaan saman hinnan, niin katoaa tuottajalta koko halu pyrkiä ostamaan tavaransa mahdollisimpaan halpaan hintaan. Tästä voisi Tanskalle koitua suuri kansantaloudellinen tappio. Mutta lisäksi voidaan kysyä, miten voidaan kontrolloida, että tehdyt hinta-ilmoitukset ovat oikeat. Tällaisissa tapauksissa eivät laskuissa esiintyvät menoerät ole vielä ehdottomasti todistuskelpoisia.

Mutta kun valiokunnan ehdotus on pääasiallisesti vaan periaatteellista laatua, on luonnollista, että ehdotusta toteutettaessa otetaan tällaiset muistutukset huomioon.

Voituotanto. Kotimaisilla markkinoilla myydyistä voista kannetaan niin suuri lisämaksu, että voin hinta nousee 2 kr. 15 Äyriin kilolta. Tämän lisämaksun käyttämisestä teen myöhemmin selkoa. Tässä on siis noudatettu päinvastaista periaatetta kuin viljan hintoja korotettaessa, jolloin nimenomaan määrätään, että leivän hinta ei saa nousta. Voin hinnan korotuksen tarkoituksena on kaupunkiväestön verottaminen maatalouden hyväksi, sillä kuten myöhemmin nähdään, käytetään tämän lisämaksun kautta saadut varat maatalouden hyväksi. Tämän tarkoituksen saavuttamiseksi lausutaan valiokunnan ehdotuksessa, että on huolehdittava siitä, että voin kulutus ei vähene. Tässä tarkoituksessa on määrättävä, ettei margariinin valmistus saa kohota. Jotta toiselta puolen margariinin valmistajat eivät hyötyisi voin hinnan korotamisen kautta, ehdotetaan, että margariinin hintaa ei saa nostaa.

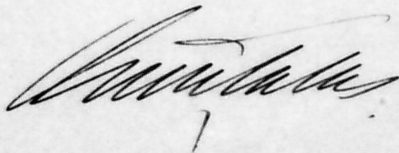
Kuten helposti huomaa on tässäkin lausuttu toistaiseksi vaan periaatteita, joitten käytännöllinen toteuttaminen voipi tuot-

taa suuria vaikeuksia.

Maahan tuotetulle viljalle ja voille määrättyistä maksuista muodostetaan rahasto, josta ensinnä käytetään 2 milj. kruunua ilmaisen lihan ostamiseksi työttömille ja heidän perheilleen. Jäännös annetaan suoranaisten avustuksena maanviljelijöille. Avustuksia jaettaessa olisi erittäin silmällä pidettävä, että niistä osallisiksi tulisivat juuri ne maanviljelijät, jotka ovat pakotetut ostamaan karjarehua ja joita siis viljan hinnan korottaminen muuten suorastaan vahingoittaisi.

Tänään on hallitus valiokunnan ehdotusten pohjalla ryhtynyt puolueitten johtajain kanssa neuvottelemaan. Jos hallitus olisi tyytynyt yksinomaan valiokunnan ehdotuksiin, niin olisi kai hyvin helposti päästy sovintoon. Mutta hallitus näyttääkin kytkevän yhteen monta muuta kysymystä, vaatien kaikkien kysymysten yht'aikaista ratkaisemista. Toistaiseksi hallitus ei ole julkaissut vaatimuksiansa, mutta huhuillaan, että hallitus ajaisi koron pakollista alentamista ehkä erikoisen korkoveron kautta, työttömäin suurempaa avustamista, työttömyyden vastustamista ja ehkäpä muitakin kysymyksiä. Hallituksen tarkoituksena olisi siis n.s. "Storforlig"in aikaansaaminen. Siinä tapauksessa voi tietysti maatalousohjelman toteuttaminen kohdata vaikeuksia.

Kööpenhaminassa 8 p:nä syyskuuta 1933.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C3.

ASIA: _____

Kööpenhaminassa olevan lähetystön rap. n:o 22.

V. a. Asiantunt. Kumpulainen.

28/9 1933.

Kööpenhaminassa, 29 p:nä syyskuuta 1933.

Nº 1939.

ULKOASIA.		
26/69/ae	D. 10 33	
2/10.33	LE	LIN.
	C. 200	ACIA
5	C3	

Herra Ministeri,

Saan täten kunnioittaen lähettää Kööpenhaminan lähetystön raportin Nº 22, jonka nimikkeenä on:

Tanskan rauenneet pulakausineuvottelut.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvimmän kunnioitukseni vakuutus.

Ragnar Nummi

Herra Ulkoasiainministeri A. Hackzell,

Helsinki.

KÖÖPENHAMINA-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 22.

Kööpenhamina-ssa 28 p:nä syys-kuuta 19 33.

Asia: Tanskan rauenneet pulakau-
sineuvottelut.

ULKOASIAI
26/69 hie. 33
2/10-33
5 03

Viime viikkoina on Tanskan eduskunta ollut ylimääräisesti kutsuttuna koolle käsittelemään hallituksen ehdottamia uusia pulakausilakeja. Tätä on kutsuttu n.s. "suursovinnoksi" (storforliget; vert. lähetystön kirjettä N° 1860 t.k:n 21 p:ltä). Käsitteily on nyt kestänyt noin pari viikkoa. Vanhoillisten ja vasemmiston ("Venstren") vastustus on ollut kova. Hallituksen on ollut pakko melkoisesti muuttaa alkuperäisiä tekstejä, mutta hallituksen äänenkannattajat ovat koko ajan ennustaneet, että pääministeri Stauning tälläkin kertaa tulee voittamaan. Ja myöntää täytyy, että viime vuosien aikana, jolloin nykyisellä hallituksella on ollut vaikeita pulakausikysymyksiä, Stauning aina lopulta on vienyt voiton kotiin.

Tällä kertaa ei se onnistunut. Eilen katkesivat neuvottelut lopullisesti. Ylimääräisesti koolle kutsuttu Eduskunta palaa kotiin. Mutta pääministeri on jo ehtinyt deklaroida, ettei silti tarvitse ajatella mitään uusia Kansankäräjävaaleja. Hallituksen vastoinkäyminen ei ole niin suuri. Valtiosäännön mukaan kokoontuu varsinainen eduskunta aina lokakuussa, kuukau-

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi .....ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

den ensimmäisenä tiistaina, jolloin siis voidaan aloittaa uudestaan.

Nyt rauenneissa neuvotteluissa oli konverttauskysymys pääasia. Hallituksen viimeinen ehdotus - monien tekstimuutosten jälkeen - koski 4:n %:n obligatioiden vaihtamista 1:n %:n hyvityksiin (Bonus) ja 5:n %:n obligatioiden vaihtamista 1½:n %:n hyvityksiin. Molemmissa tapauksissa saisivat osakkeiden omistajat 4:n %:n obligatioita aikaisempien obligatioiden sijasta, tai, lyhyesti sanottuna: Luottoyhdistyksen ("Kreditforeningen") obligatiot alennettaisiin ½:lla korkoprosentilla, joka tulisi maatalouden hyväksi. Tämän järjestelyn kautta oli hallitus laskeutunut valtion ansaitsevan noin 5 miljoonaa kruunua. Niille, jotka eivät vapaaehtoisesti hyväksyisi tätä järjestelyä, maksettaisiin pari-hinta obligatioistaan, mutta heidän tulisi valtiolle suorittaa päivänkurssin ja parikurssin ero.

Toinen tärkeä kysymys hallituksen esityksessä oli työttömyyskysymys. Hallitus oli ehdottanut ylimääräistä veroa à 40% kaikista vuosituloista yli 10000 kruunua (eduskunnan viimeisessä istunnossa muutettu 15000 kruunuksi), jonka kautta valtio saisi 12 miljoonaa kruunua työttömiä varten. Mainittakoon pari esimerkkiä siitä, miten tämä lisävero olisi käytännössä vaikuttanut:

15000:n	vuositulosta	lisävero	0 Kr.
16000:n	" "	" "	30 "
20000:n	" "	" "	150 "
30000:n	" "	" "	550 "
50000:n	" "	" "	1550 "

Sitäpaitsi hallitus oli ehdottanut yhteensä 5 miljoonan asuntoveroa samaa momenttia varten.

Toiselta puolen hallitus antoi toiveita erinäisten maataloustuotteiden hintain korottamisesta (niin kutsuttu vilja-, liha- ja

voijärjestys), m.m. voin minimihinnan korotuksesta 5:llä äyrillä nykyisestä 215 äyristä kilolta 220 äyriin kilolta.

Vanhoilliset ja Venstre eivät hyväksyneet hallituksen esityksiä. Venstre ehkä olisi ollut taipuvainen neuvottelujen jatkamiseen, mutta konservatiivit panivat jyrkästi vastaan. Sanotut puolueet eivät vastustaneet hallituksen ehdottamaa konverttauspolitiikkaa, mutta eivät periaatteellisista syistä voineet hyväksyä, että vero- ja sosiaaliset kysymykset kytkettiin maatalouden tuotantokysymyksiin ja uusi työttömyysavustus - korkoinen 18 miljoonaa kruunua - tuntui heistä mahdottomalta.

Vanhoillisten vastustus, jonka esiintoi puolueen puheenjohtaja, edustaja Christmas Møller, oli aika kova. Alussa puhutaan "hallituksen vanhuudenvaivojen tunnusmerkeistä ja täydellisestä tilanteen ymmärtämispuutteesta" ja "pääministerin puuttuvasta valtiomiesviisaudesta".

Vaikkakin hallituksen lakiehdotukset siis nyt on hylätty ja neuvottelut ovat rauenneet, olen tahtonut tehdä selkoa niistä jo siitäkkin syystä, että uusi eduskunta, joka siis aloittaa istuntonsa ensi viikolla, tietenkin saa ottaa samat kysymykset käsiteltäväkseen. Tietysti kestää jonkun aikaa ennenkuin päästään alkuun, mutta nähtävästi hallitus pääasiallisesti tulee pitämään kiinni vanhoista ehdotuksistaan. Jos Venstre yhä edelleen on taipuvainen vaihtoehdotuksiin, ei konservatiivisten vastarinta merkitse niin paljoa. Täällä otaksutaan, että Venstren avulla suursovinto aikaansaataisiin ehkä marraskuussa.

Mitä hallituksen nyt mainittuihin esityksiin tulee, täytyy niitä objektiivisesti tarkastellessa sanoa, että hallitus on

kiinnittänyt liian vähän huomiota Maatalouskomissionin (Landbo-kommissionen)- kaikkien puolueiden edustajien (myöskin hallituksen) kautta - yksimielisesti tekemiin ehdotuksiin pulakausilainsäädännöksi (joista ministeri Talas aikaisemmin on tehnyt selkoa), ja on hallitus koettanut käyttää nykyistä tilannetta hyväkseen kiristämällä tätä liian pitkälle meneviä vero- ja työttömyyslakeja.

"Børsen"-lehti, joka lähinnä vastaa Kauppalehteämme, ja jonka sävy melkein aina on ollut verrattain varovainen, valittaa tosin tänään, ettei neuvotteluista tullut mitään, mutta pitää tätä luonnollisena "niin kauan kuin hallitus, välittämättä vaikeista ajoista, ajaa vaan omia luokkapoliittisia intressejään". Ja samaan suuntaan kirjoittaa tietysti "Dagens Nyheder" konservatiivisten pää-äänenkannattaja ja myöskin "Berlingske Tidende". "Politiken" suhtautuu asiaan varovaisesti ja luottaa, kuten "Social-Demokraten", siihen, että uusi eduskunta sittenkin saa hallituksen ehdottamat lait läpi. Mutta näiden lehtien sävy on tällä kertaa verrattain rauhallinen.

Epäilemättä on hallituksen asema jälleen kärsinyt tämän vastoinkäymisen johdosta. Ja vastustus hallitusta ja varsinkin Stauningia vastaan lisääntyy. Tosin konservatiivinen puolue ei parlamentaarisesti merkitse niin paljoa, mutta tällä puolueella, samoin kuin jossain määrin Venstrelläkin on tukea puolueettomasta "valkoisesta liikkeestä" ("den hvide Front"), joka käyttää L.S.- eli Randersin maalaisliikettä muurinmurtajana ajaakseen sitten omia nazi-sukuisia intressejään. Että viimemainittu "valkoliike" toistaiseksi on työskennellyt melkein salaisesti, ainakin hyvin hiljaisesti, riippuu intressien ristiriidasta L.S.-liikkeen ja valkoliikkeen välillä; L.S.-llähän on suurin kannatus Etelä-Jyllannissa, missä taas Saksan rajan läheisyyden ja saksalaisten kiihoitustyön johdosta eniten ollaan nazeja vas-

taan. Kööpenhaminassa ja yleensä Tanskan saarilla työskentelee valko-liike jokseenkin riippumatta I.S.-liikkeestä, jolla aina on ollut jyllantilainen leima.

Kööpenhaminassa, 28 p:nä syyskuuta 1933.

Ragnar Nummi

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C₃.

ASIA: _____

Kööpenhaminassa olevan lähetystalon rap. n:o 23.

Ministeri Talas.

6/10 1933.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINSKA BESKICKNINGEN

Kööpenhaminassa, 6 p:nä lokakuuta 1933.

Nº 1997.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
27/69 he		33.
9/10.33		
5	C3	

Herra Ministeri,

Saan täten kunnioittaen lähettää

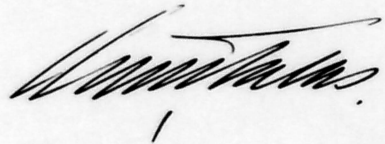
Kööpenhaminan lähetystön raportin Nº 23,

jonka nimikkeenä on:

Stauningin pulakausiohjelma.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri,

syvimmän kunnioitukseni osoitus.

Herra Ulkoasianministeri

A. Hackzell,

Helsinki.

KÖÖPENHAMINA-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 23.

Kööpenhamina-ssa 6 p:nä loka-kuuta 1933.

Asia: Stauningin pulakausiohjelma.

ULKOASIAINMINISTERIÖ	
27/69/ae.	33
9/10.33	
5	03

Raporttissani syyskuun 8 p:ltä N° 21 huomautin, että maatalouden tuottavaisuuden kohottamista tarkoittavien Landbokkommissionin ehdotusten toteuttaminen olisi ollut helppoa, kun kerran sanotussa toimikunnassa kaikkien neljän puolueen edustajat olivat - ainakin pääasiallisesti - päässeet yksimielisyyteen, mutta, että näitten ehdotusten toteuttamiselle tuotti suuria vaikeuksia se selkka, että pääministeri Stauning ei suostunutkaan antamaan eduskunnalle esitystä yksistään näistä, maatalouden parasta tarkoittavista ehdotuksista, vaan tahtoi näihin ehdotuksiin kytkeä eräitä toisiakin.

Kuten lähetystöneuvos Numelin raportissaan N° 22, syyskuun 28 p:ltä, jo on maininnut, ei tämä yritys toistaiseksi kuitenkaan ole onnistunut.

Kun uudestaan palaan näihin pulakausiehdotuksiin, jotka varmasti koko syksyn tulevat olemaan valtiollisen kamppailun etualalla, teen sen, koska lähetystöneuvos Numelinin raportissa toiselta puolen on puheena olevista ehdotuksista tehty niin vailinaisesti selkoa, ettei asiaan perehtymätön voi niitä täysin

JAKELUOHJE:

Tavallinen ja Maatalous- ja
Kululaitosministerille.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi .....ministeriölle.
Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

käsittää, osittain, koska sanotussa raportissa on väärinkäsityksestä johtuneita erehdyksiä.

Kokonaista 12 pulan lieventämistä tarkoittavaa lakiehdotusta jätti hallitus kansankäräjille. Ehdotukset olivat seuraavat:

1) Laki 10% suuruisesta korkoverosta.

2) Laki koron alennuksesta maanviljelijöille joko valtion suoranaisen avustuksen kautta tahi obligatioitten konverttauksen kautta.

3) Laki kiinnitetystä saatavasta maksettavasta korkeimmasta sallitusta korosta.

4) Laki valtion avustuksesta vanhanaikuisten asuntokiinteistöjen uudistamiseksi.

5) Laki minimihinnan määrittämisestä viljalle.

6) Laki minimihinnan määrittämisestä voille.

7) Laki lihakaupasta.

8) Laki sianlihatuotannon säännöstelyn jatkamisesta.

9) Laki liikelainoista käsityöläisille ja kauppiaille.

10) Laki valtiolainoista varattomille kalastajille.

11) Laki laajennetusta avustuksesta työttömille.

12) Laki lihan antamisesta työttömille.

Vaikkakin tämä hallituksen ohjelma pulan lieventämiseksi ei ainakaan vielä ole johtanut tuloksiin ja vaikkakin voidaan pitää varmana, ettei par'aikaa koolla oleva eduskunta tule niitä ehdotetussa muodossa hyväksymäänkään, katson kuitenkin olevan syytä tehdä näitten ehdotusten johtavista periaatteista selkoa, koska ne varmaan tulevat pysymään poliittisessa päiväjärjestyksessä tämän syksyn.

1) Korkovero kohtaisi - lakiehdotuksessa lueteltuja poik-

keuksia lukuunottamatta - yleensä kaikkia korkotuloja, johtuivatpa ne obligatioista, osakkeista tahi lainoista. Korkosummasta ei saisi vähentää kustannuksia, jotka koron hankkiminen on aiheuttanut, niinpä esim. jos osakkeet ovat ostetut lainavaroilla ja pantatut lainan vakuudeksi, ei silti saisi vähentää lainasta maksettavia korkoja. Kuitenkin myönnettäisiin vähätuloisille oikeus tehdä eräitä poistoja. Sama vero kohtaisi myöskin kiinteistöjen vuokratuloja, mutta tällöin saataisiin vuokrien bruttomäärästä vähentää menot.

Veron kovuutta lisäsi vielä se seikka, että vero budjettivuodelta 1933 - 34 olisi ollut suoritettava viimeistään helmikuussa 1934 ja vero vuodelta 1934 - 35 jo saman vuoden marraskuussa. Yhden vuoden kuluessa olisi siis ollut suoritettava 20 % korkotuloista.

Riippuen maatalouden kannattavaisuudesta olisi vero tulevaisuudessa alennettava. Maatalouden kannattavaisuusprosentin ollessa $2\frac{1}{2}$ alenisi korkovero $7\frac{1}{2}$ prosenttiin, kannattavaisuusprosentin noustua $3\frac{1}{2}$ alenisi korkovero 5 prosenttiin.

Tämä lakiehdotus oli se, joka kohtasi suurinta vastarintaa. Jopa Politikenkin, joka kuitenkin on hallituslehti, toivoi siihen suuria muutoksia. Kun hallitus näki mahdottomaksi saada lakia hyväksytyksi, ilmoitti se olevansa valmis siitä luopumaan, jos vastaavat tulot valtiolle saataisiin tuloveroa korottamalla.

2) Lakiehdotuksen mukaan myönnettäisiin valtion varoista maatalojen omistajille avustusta koron suorittamiseksi. Avustus olisi $\frac{1}{2}$ % puol'vuosittain eli siis 1 % vuodessa siitä kiinnitetystä velasta, jonka vakuudeksi myönnetty kiinnitys nousee yli

50 % tilan omaisuusveroa varten määrätystä arvosta. Toisin sanoen, avustusta ei myönnetä, jos tila on kiinnitetty vain omaisuusarvon puoleen määrään ja suurempien kiinnitysten rasittamille tiloille vain omaisuusarvon puolta määrää ylittävälle kiinnityksille.

Suoritettavan avustuksen korkein raja on myöskin määrätty. Avustus ei saisi vuodessa ylittää yhtä prosenttia kiinnitetyn tilan puolesta omaisuusarvosta siihen lisätyn irtaimiston koko arvo.

Samantapaisen avustuksen voisivat saada myöskin pienempien asuntokiinteistöjen omistajat sijaitisivatpa nämä kaupungeissa tai maalla.

Tämäkin avustus riippuisi maatalouden kannattavuudesta. Se alenisi puoleen määrään kannattavuusprosentin noustessa $2\frac{1}{2}$:een ja loppuisi kokonaan kannattavuusprosentin noustessa $3\frac{1}{2}$:een.

Edelleen voitaisiin saman lakiehdotuksen mukaan myöskin ryhtyä maataloihin kiinnitettyihin obligatioihin perustuvien lainojen koron alentamiseen obligatioita pakollisesti konverttaamalla.

3) Lakiehdotuksen mukaan ei kiinnitetyistä lainoista saisi kantaa enemmän kuin 4 % korkoa vuodessa, jollei hallitus nimenomaan myönnä poikkeusta. Kuitenkaan ei korko hallituksen luvalla saisi nousta yli 5 %.

4) Lakiehdotuksen mukaan voitaisiin vanhojen asuntotalojen uudistamiseksi myöntää lainoja valtion varoista lakiehdotuksessa lähemmin määrättyillä ehdoilla.

5) Perustuu pääasiallisesti Landbokommissionin ehdotukseen,

josta olen tehnyt selkoa raportissani N° 21.

6) Samoin.

7) Samoin.

8) Samoin.

9) Lakiehdotuksen mukaan saisi hallitus suurempia varoja kuin tähän saakka käytettäväksi lainojen myöntämiseksi käsityöläisille ja kauppiaille.

10) Lakiehdotuksen mukaan hallitus saisi 100000 kr. käytettäväksi lainojen myöntämiseksi puutteenalaisille kalastajille.

11) Lakiehdotuksen mukaan olisi työttömäin avustamiseksi ollut myönnettävä enemmän varoja kuin tähän saakka, samalla kun ehdot työttömyysavustuksen saamiseksi muutettaisiin työttömäin eduksi.

12) Lakiehdotuksesta olen tehnyt selkoa raportissani N° 21.

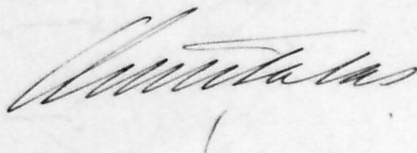
Kuten jo olen ilmoittanut eivät nämä lakiehdotukset tois-
taiseksi ole tulokseen johtaneet. Se seikka, että Stauning ei
suostunut jättämään Landbokommissionin ehdotuksia erillisinä e-
duskunnalle, jossa tapauksessa niiden hyväksyminen olisi ollut
taattu, on vanhoillisten ja Venstren piireissä herättänyt suur-
ta katkeruutta. Huomautetaan, että hallitus siis ei ole halun-
nut saada hyväksytyiksi lakiehdotuksia, jotka se kuitenkin itse
on myöntänyt välttämättömiksi, "medmindre den faar særlig Betaling
herfor i Form af klassepolitiske Indrømmelser". (Dagens Nyheder).

Nämä moitteet eivät vaikuta Stauningiin. Hän näkyy päättä-
neen ajaa koko ohjelmansa läpi ja käynee par'aikaa keskuste-
luja saadaksensa Venstren puolelleen. Varmaa on kuitenkin, että
jos Venstre jälleen auttaa Stauningin voittoon, se tulee vaa-
timaan myötävaikutuksestaan huomattavan hinnan. Korkoverostaan on

Stauningin joka tapauksessa luovuttava, sillä tämä vero on Venstrelle yhtä vastenmielinen kuin vanhoillisille. Venstren pääasialliset kannattajat, maanviljelijät omistavat Tanskassa suuressa määrin obligatioita. Pula-aikana ovat he olleet pakotettut panttaamaan ne ja nyt he joutuisivat suorittamaan veroa korosta, joka itse asiassa ei tule heille, vaan jolla he maksavat omat korkonsa.

Mutta Stauning on ennenkin osoittautunut politiikassaan varsin joustavaksi. En sentähden ihmettelisi, vaikka hän saisi ohjelmansa pääkohdat pelastetuiksi Venstren avulla.

Kööpenhaminassa, 6 p:nä lokakuuta 1933.

A handwritten signature in cursive script, likely belonging to the author of the text, is centered on the page below the typed text.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C3.

ASIA: _____

Ruotsenlaivassa olevan lähetystön rap. n:o 24.

Ministeri Talas.

24/10 1933.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C₃.

ASIA: _____

Hoopuhauissa olevan Calchyston rap. n:o 24.

Ministeri Talar.

24/10 1933

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINSKA BESKICKNINGEN

Nº 2171.

Kööpenhaminassa, 25 p:nä lokak. 1933.

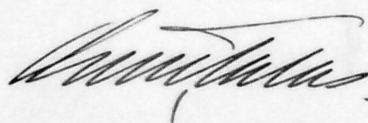
29/10/33	23
27/10-33	
5	C3

Herra Ministeri,

Saan täten kunnioittaen lähettää Kööpenhaminan lähetystön raportin Nº 24, jonka nimikkeenä on:

Pekoninvienti Englantiin.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvimmän kunnioitukseni vakuutus.

Herra Ulkoasiainministeri A. Hackzell,

Helsinki.

KÖÖPENHAMINA-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 24.

Kööpenhamina-ssa 24 p:nä loka-kuuta 1933.

Asia: Pekoninvienti Englantiin.

KOASIAI...
29 go lae. 33
27/10-33
5 C3

Suurta levottomuutta on herättänyt uutinen, että Englanti aikoo alentaa pekoni kontingentin. Tämä tieto on tullut verrattain yllättävänä, koska Tanska luuli - ja siihen suuntaan sanomalehdetkin kirjoittivat - ettei Englanti voisi saada pekoni tuotantoaan vallan suuressa määrässä kasvamaan, joten Tanska, joka kauppasopimuksensa nojalla Englannin kanssa saa lähettää 62 % siitä pekoni määrästä, jota Englanti ja sen dominiot eivät voi tuottaa, tulevaisuudessa saisi vientinsä lisätyksi. Nyt näkyy kuitenkin, että yksistään Englannin pekoni tuottajat arvelevat voivansa kasvattaa miljoonan verran sikoja enemmän kuin oli odotettu. Tämän erheellisen käsityksen johdosta Tanskassa ei ryhdytty rajoittamaan sianlihan tuotantoa niin ankaresti kuin olisi ollut tarpeellista. Kun hinnat Englannissa tunnetusti ovat olleet erittäin hyvät, on pekoni tuotanto ollut varsin tuottavata, vaikkakin Tanskan on täytyntä myydä yli tuotantonsa muille markkinoille halvemmalla kuin Englantiin. Kuinka pekoni markkinat itse asiassa nytkin jo - ilman Englannin uutta rajoitusta - ovat muuttumaisillaan, näkyy siitä, et-

JAKELUOHJE:

Tavallinen ja lisäksi Maatalous- ja Kulkulaitosministerille.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi .....ministeriölle.
Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

tä viikottain nykyisin tuodaan Tanskassa teurastamoihin noin 150,000 sikaa, samalla kun sijoitetuiksi voidaan saada vain 80,000 - 100,000 sikaa.

Jos Tanskan pekonikontingentti nyt alennetaan 16 %:lla, niin se merkitsee, että Englantia varten saadaan teurastaa viikossa 14,000 sikaa vähemmän kuin tähän saakka eli noin 700,000 sikaa vähemmän vuodessa. Rahallisesti se merkitsisi noin 50 miljoonan kruunun vähenemistä maatalouden tuloissa. Mutta todennäköisesti vähennys olisi vieläkin suurempi, sillä senjälkeen kävisi mahdolliseksi ylläpitää kotimaisilla markkinoilla nykyistä hintatasoa.

Nyt yhävaava isku kohtaisi sitäkin ankarammin Tanskaa kun Englanti vaatii, että vähennys on pantava toimeen jo marraskuun 1 p:stä. Täällä vallitsevalle mielialalle kuvaavata on, että kuului vaikutusvaltaisiakin ääniä, jotka tahtoivat asettaa sille kannalle, ettei olisi ollenkaan ryhdyttävä Englannin kanssa neuvotteluihin, vaan annettava Englannin ilman muuta samalla päätöksensä, koska Tanskan vallassa ei kuitenkaan ole vaikuttaa näihin päätöksiin. Päinvastainen mielipide näyttää sentään päässeän voitolle, sillä tänään ilmoitetaan jo että Englantiin lähetetään erityinen neuvottelukunta, jota johtaa Nationalbankenin johtaja, entinen valtiovarainministeri Bramsnas. Neuvottelukunta lähtee matkalle jo tänä iltana.

Ankaran tuontijärjestelynsä kautta on Tanskan onnistunut erittäin suuressa määrin ohjata ostonsa Englantiin. Tämän vuoden lokakuun 1 p:ään tekee Tanskan tuonnin arvo Englannista 255 milj. kruunua, kun sanottu summa viime vuoden vas-

taavaan aikaan oli vain 178 milj. kr. Ennen tuontisäännöstelyä oli tuonti Englannista vieläkin paljon pienempi. Näitä numeroita arvoiteltaessa on kuitenkin otettava kruunun arvon aleneminen huomioon. Mutta vienti Englantiin on kuitenkin huomattavasti suurempi ja on sekin kasvanut. Tanskan viennin arvo Englantiin tämän vuoden lokakuun 1 p:ään oli 588 milj. kr., vastaten 547 milj. kr. vastaavaan aikaan viime vuonna.

Mieliala on täällä sängen alakuloinen eikä paljoakaan uskota siihen, että neuvottelukunta saisi Englannin muuttamaan vaatimuksiaan.

Kööpenhaminassa, 24 p:nä lokakuuta 1933.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 63.

ASIA: _____

Köpenhaminassa olevan lähetystön raportti n:o 25.

Ministeri Talas.

25/10-33.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINSKA BESKICKNINGEN

Nº 2172.

Kööpenhaminassa, 25 p:nä lokakuuta 1933.

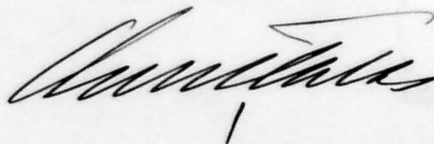
ULKOASIAINMINISTERIÖ		
Nº 30 / 70 Sal. D. 10 33		
31/10-33	2 -	LIIK. I
5.	83.	

Herra Ministeri,

Saan täten kunnioittaen lähettää Kööpenhaminan lähetystön raportin Nº 25, jonka nimikkeenä on:

Saksan tapahtumain vaikutus Tanskaan.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvimmän kunnioitukseni vakuutus.

Herra Ulkoasiainministeri A. Hackzell,

Helsinki.

KÖÖPENHAMINA-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 25.

Kööpenhamina-ssa 25 p:nä loka-kuuta 1933.

Asia: Saksan tapahtumain vaikutus Tanskaan.

ULKOASIAINMINISTÖ	
30/70 Sal	33
31/10-33	-
5.	62

Saksan tapahtumat ovat luonnollisesti herättäneet levottomuutta Tanskassa. Jo heti Hitlerin valtaan päästyä alkoi Sønderjyllannin etelärajalla voimakas tanskalaisvastainen liike. Eikä tämä liike edes aina ole rajallekaan pysähtynyt. Tanskassa oltiin alussa kuitenkin verrattain levollisia ja kuten aikaisemmin jo olen maininnut oli Tanska nähtävästi Berliinistä saanut rauhoittavia tietoja. Mutta tästä huolimatta pääsi levottomuus kansassa kasvamaan, varsinkin luonnollisesti Sønderjyllannissa. Monet merkit viittaavat myöskin siihen, ettei hallitukseen enää suhtaudu yhtä levollisesti kuin aikaisemmin saksalaisten liikehtimiseen Tanskan etelärajalla.

Luonnollista on, että Tanskan vastatoimenpiteet etupäässä tarkoittavat saksalaisen agitation vastustamista. Tämän ajatuksen voimaperäistä toteuttamista varten perustettiin tämän kuun alussa "Det unge Grænseværn" niminen nuorisoyhdistys. Tämän yhdistyksen tarkoituksena on "at udføre et maalbevidst Oplysnings- og Opbygningsarbejde til Styrkelse af dansk-nordisk Aandsliv i Grænselandet". Yhdistys toimii kokonaan nykyisten puolueitten ul-

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi .....ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

kopuolella. Jäseniä yhdistys koettaa saada yli koko Tanskan ja alku onkin ollut erittäin lupaava. Kööpenhaminassa pidettiin m.m. monituhatlukuinen kokous, jossa vallitsi innostunut mieliala.

Kuten jo sanoin, on havaittavissa, ettei hallitukseen enää suhtaudu saksalaisten agitatioon yhtä välinpitämättömästi kuin aikaisemmin. Tämä oli erittäin selvästi havaittavissa pääministerin äskettäin budjettikeskustelussa pitämässä puheessa. Puhe oli, kuten Stauningin puheet useimmiten, muodoltaan tyyni ja rauhallinen, mutta silti Stauning sai rivien välitse paljonkin sanottua. Vakuutettuaan, ettei hallitus ajattele muuttaa saksankielistä vähemmistöä koskevaa lainsäädäntöä, jatkoi puhuja pontevasti, että toiselta puolen täytyy kaikilta Tanskan virkamiehiltä samoin kuin maassa oleskelevilta saksalaisilta vaatia, että he eivät ota osaa agitatioon Tanskan valtiota vastaan. Puheen pääkohta oli kuitenkin se, jossa pääministeri selvin sanoin lausui, että Tanska tulee puolustamaan eteläistä rajaansa ja että hallituksen tarkoituksena ei koskaan ole ollut, että rajanpuolustusjoukot olisivat pelkkiä tinasotureita. Tällöin puhuja kuitenkin unohti, että hänen oma puolustusministerinsä toista vuotta sitten avoimesti myönsi, ettei Tanskan sotaväki kykenisi puolustamaan maan etelärajaa säännöllistä sotajoukkoa vaan ainoastaan tilapäisiä rosvojoukkoja vastaan. Ja kuitenkin hallitus silloin tahtoi vieläkin vähentää maan sotavoimia ja ajoikin tällaisen ehdotuksen läpi Folketinget'issa vaikka ehdotus sittemmin kaatui Landstinget'in vastarintaan. Mutta siihen aikaan Saksassa oli sosialidemokratinen hallitus ja puheessa mainitut tilapäiset rosvojoukot

tarkoittivat Saksan kansallissosialisteja. Mutta tehtyyn kysymykseen aikooko hallitus uudistaa ehdotuksensa puolustusjoukkojen vähentämiseksi (n.k. "Afrustningsforslaget"), vastasi pääministeri jyrkästi, ettei hallitus aijo sitä uudistaa. Tosin pääministeri lausui syyn tähän olevan, että se on riittävän monta kertaa jo hyljätty, mutta on vallan helposti huomattavissa, että todellinen syy oli etsittäväissä muuttuneissa ulkopoliittisissa olosuhteissa.

Pääministeri vetosi puheessaan myöskin muihin Pohjoismaihin, sanoen, että hyökkäys Tanskan rajaa vastaan katsottaisiin hyökkäykseksi kaikkia näitä vastaan sekä että Tanskalle on suuriarvoista, että täten on muodostunut yhteinen moraalinen rintama Pohjoismaitten kesken. Näitten sanojen selvä osoite on aiheuttanut vastauksen sekä Ruotsin että Norjan sanomalehdissä ja tällöin on Stauning saanut kuulla joitakin katkeriakin sanoja hänen hallituksensa aikaisemman puolustusohjelman johdosta, samalla kun kuitenkin itse Stauningin ajatuksen Ruotsin lehdet näyttävät hyväksyvän, jotavastoin ainakin Aftenposten Norjassa selvästi torjuu Stauningin vetoituksen sanoessaan "at Stemningen her i Norge for Tiden ikke ligger til Rette for Indbydelse til Samarbejde paa følelsemæssigt Grundlag. Det norske Folk har taalt en Uret, men langere strækker det sig nappe, før Retten igen er sat i Højsædet".

Ruotsin pääministerin ajottu vierailu Kööpenhaminaan Stauningin 60-vuotispäivän johdosta on asetettu nyt puheena olevain kysymysten yhteyteen. Virallisesti sanotaan kuitenkin, että käynti tapahtuu yksinomaan sen henkilökohtaisen ystävyysuhteen vuoksi, joka vallitsee Stauningin ja Ruotsin pääministerin

välillä. Ruotsin lähetystössä annettiin myöskin sama tieto, kuitenkin lisäyksellä, että on mahdollista, että pääministerit keskustelevat "om en moralisk försvarsgemenskap".

Kööpenhaminassa, 25 p:nä lokakuuta 1933.

W. W. W.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 63.

ASIA: _____

Kööpenhaminassa olevan lähetystön raportti n:o 26.

V. a. Asiantuntija Niemelin.

10/11-33.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINSKA BESKICKNINGEN

N° 2312.

Kööpenhaminassa, 11 p:nä marraskuuta 1933.

ULKOASIAINMI- NISTERIÖN			
N ^o	31 / 70 Sal		33
13/11-33	2 -		1
	CASTO	ALMA	
	5	CS.	

Herra Ministeri,

Saan täten kunnioittaen lähettää Kööpenhaminan lähetystön raportin N° 26, jonka nimikkeenä on:

Nykyinen pulakausitilanne Tanskassa.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvimmän kunnioitukseni vakuutus.

Ragnar Nurmi

Herra Ulkoministeri A. Hackzell,

Helsinki.

KÖÖPENHAMINA-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 26.

Kööpenhamina-ssa 10 p:nä marras-kuuta 1933. 31/11 Sal D. 133

Asia: Nykyinen pulakausitilanne
Tanskassa.

KOASIAINMINISTERIO	
13/11-33	LIV -
5.	63.

Huolimatta siitä, että kauppavaihto myöskin Tanskassa, kuten lähetystön taloudellisista kuukauskatsauksista ilmenee, on paljon vilkastunut, on pulakausitilanne tätä nykyä edelleen kriittinen.

Englannin hallituksen toimenpiteet Tanskan pekoninvien-
nin rajoittamiseksi (16 %) tulivat verrattain odottamattomina.
Otaksuttiin melkein varmasti, että Tanskan-Englannin kauppasopi-
mus olisi pelastanut Tanskan uusista rajoituksista. Nyt näyt-
tää siltä kuin rajoitukset tulisivat käsittämään enemmänkin
kuin 16 %:ia.

Näinä päivinä on hallitus antanut Eduskunnalle uudet,
pulakausiaikaa koskevat lakiehdotukset, joten uusi poliittinen
kriisi on tulossa: on ryhdyttävä uusiin sovintoyrityksiin, toi-
selta puolen hallituspuolueiden ja toiselta puolen vasemmiston
("Venstre") ja vanhoillisten välillä. Viime tammikuussa Stau-
ning vielä voitti ja hallitus sai aikaan sovinnon ("Krisefor-
lig"), mutta syyskuussa siitä ei tullut mitään.

Minkälaiset edellytykset nyt ovat ja saadaanko neu-

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi _____ministeriölle.

Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoi-
tuksiin.

vottelujen kautta, kuten toivotaan, suursovintoa ("storforlig") aikaan, on vielä vaikea sanoa, mutta tiedetään, että Stauning ahkerasti koettaa vaikuttaa tri Kragiin, Madsen-Mygdal-hallituksen sisäasiainministeriin, joka on suuren talonpoikaispuolueen mahtava johtaja ja taitava kompromissien aikaansaaja.

Työttömyys on vuoden kuluessa kyllä täälläkin vähentynyt, mutta maatalouden pulakausi on edelleen vakava. Ja vakavin on pulakausi Etelä-Jyllannissa, jossa taloudellisiin vaikeuksiin on, keväästä alkaen, tullut poliittiset; nazien kiihottustyö sekä pohjois- että eteläpuolella rajaa ja siitä johtuvat seuraukset Tanskan politiikassa, seuraukset, jotka jossain määrin ovat herättäneet Stauninginkin harrastusta Tanskan puolustuskykyyn. Berliinin vakuutukset, ettei Saksalla ole mitään ajatuksia tai suunnitelmia rajanmuutoksista, ovat täällä hyvin vähäisessä määrin rauhoittaneet mielialaa, eivätkä kyenne sitä tekemäänkään niin kauan kuin ainakin puol-virallisia saksalaisia laitoksia ja yhdistyksiä toimii vastaiseen suuntaan Pohjois-Schleswigissä.

Etelä-Jyllanti on vielä suuremmassa määrässä kuin koko Tanska maanviljelysmaa - asukkaista elää 3/4 maaseudulla ja 42 % asukasluvusta on maanviljelijöitä. Ja Etelä-Jyllannin maatalous, puhumattakaan siitä, että se oli laiminlyöty Saksan aikana, ei vieläkaan ole läheskään muun Tanskan tasolla.

Pakkohuutokauppojen lukumäärä lisääntyy yhä Etelä-Jyllannissa, jos kohta oikeisto-lehtien numerot tuhansista pakkohuutokaupoista ovatkin liioiteltuja. Jälleenyhdistämisen jälkeen virtasi kyllä alussa pääomaa Etelä-Jyllantiin, mutta hinta-taso

oli silloin nykyistä kaksinverroin suurempi. Etelä-Jyllannin laina- ja hypoteekkiyhdistys toimii täällä itsenäisesti ja kolme hypoteekkiyhdistystä on saanut ulottaa toimintansa myöskin Etelä-Jyllantiin - valtio on mennyt 26 milj. kruunun takaukseen Etelä-Jyllannin hypoteekkirahastolle j.n.e. Kuusi vuotta sitten myönsi Tanskan eduskunta 20 milj. kruunua Etelä-Jyllannin hypoteekkilainarahastolle, jonka kautta vaikeimmissa oloissa olleet tilanomistajat saivat vaihtaa lyhytaikaiset irtisanomislainansa edullisiin pysyväisiin lainoihin. Tällä toimenpiteellä on epäilemättä ollut merkityksensä, mutta monessa tapauksessa korkoja ei ole voitu maksaa ja sen johdosta hypoteekkilainarahaston on täytynt ottaa haltuunsa suuri määrä tiloja. Hypoteekki- ja säästörahastot saivat täten haltuunsa satoja maatiloja, jotka lainmukaisessa järjestyksessä tarjottiin ja tarjotaan myytäväksi huutokaupalla.

Hallituksen konverttauspolitiikka tarkoittaa tietenkin helpoitusta kyseessä olevaan tilanteeseen, mutta Tanskan maatilojen yhteenlasketut etuoikeusvelat ("prioritetsskuld") nousevat, tri Kragin antamien tietojen mukaan, ^{+) 5 miljardiin} kruunuun - korot tekevät noin 250 miljoonaa kruunua. Hallitus ehdottaa nyt $\frac{1}{2}$ ja korkeintaan 1 prosentin koronalentamista, joka merkitsee yhteensä noin 12 miljoonaa kruunua - jakaantuneena yli ^{maan} koko, siis ilman perinpohjaista vaikutusta. Nämä 12 milj. kruunua saataisiin takaisin uusilla veroilla. Vasemmiston ohjelmassa esiintyy nyt, kuten ennenkin, pääasiassa maataloustuottei-

---

+) Olen asiasta ollut tilaisuudessa puhumaan sekä tri Kragin että tri Moltesenin kanssa.

oli silloin nykyistä kaksinverroin suurempi. Etelä-Jyllannin laina- ja hypoteekkiyhdistys toimii täällä itsenäisesti ja kolme hypoteekkiyhdistystä on saanut ulottaa toimintansa myöskin Etelä-Jyllantiin - valtio on mennyt 26 milj. kruunun takaukseen Etelä-Jyllannin hypoteekkirahastolle j.n.e. Kuusi vuotta sitten myönsi Tanskan eduskunta 20 milj. kruunua Etelä-Jyllannin hypoteekkilainarahastolle, jonka kautta vaikeimmissa oloissa olleet tilanomistajat saivat vaihtaa lyhytaikaiset irtisanomislainansa edullisiin pysyväisiin lainoihin. Tällä toimenpiteellä on epäilemättä ollut merkityksensä, mutta monessa tapauksessa korkoja ei ole voitu maksaa ja sen johdosta hypoteekkilainarahaston on täytynt ottaa haltuunsa suuri määrä tiloja. Hypoteekki- ja säästörahastot saivat täten haltuunsa satoja maatiloja, jotka lainmukaisessa järjestyksessä tarjottiin ja tarjotaan myytäväksi huutokaupalla.

Hallituksen konverttauspolitiikka tarkoittaa tietenkin helpoitusta kyseessä olevaan tilanteeseen, mutta Tanskan maatilojen yhteenlasketut etuoikeusvelat ("prioritetsskuld") nousevat, tri Kragin antamien tietojen mukaan, ^{+) 5 miljardiin} kruunuun - korot tekevät noin 250 miljoonaa kruunua. Hallitus ehdottaa nyt $\frac{1}{2}$ ja korkeintaan 1 prosentin koronalentamista, joka merkitsee yhteensä noin 12 miljoonaa kruunua - jakaantuneena yli ^{maan} koko, siis ilman perinpohjaista vaikutusta. Nämä 12 milj. kruunua saataisiin takaisin uusilla veroilla. Vasemmiston ohjelmassa esiintyy nyt, kuten ennenkin, pääasiassa maataloustuottei-

---

+) Olen asiasta ollut tilaisuudessa puhumaan sekä tri Kragin että tri Moltesenin kanssa.

den hintojen parantaminen, mutta mitenkä tämä, joka toistaiseksi on vaan iskusana, on toteutettavissa, on vielä avoinna oleva kysymys. Huolimatta tarmokkaista ponnistuksista ei voim-,pekonin- eikä sianlihanhintoja ole saatu tämän vuoden aikana paljon nousemaan ja pientä nousua vastaan vaikuttaa viime tammikuussa tapahtunut kruunun arvon laskeminen.

Hallitus tulee jälleen pyytämään työttömiä varten ainakin 18 miljoonaa kruunua, ehdottaen samalla uusia veroja.

(Lähetystö palaa hallituksen uusiin ehdotuksiin sittenkun selviää, mitenkä Eduskunta niihin suhtautuu).

On todettava, että pulakausi, sikäli kuin se koskee maataloutta, ja varsinkin sellaisessa valtiossa kuin Tanska, jossa maatalouden kriisi on koko maan kriisi, on yhä kiristynyt.

Kööpenhaminassa, 10 p:nä marraskuuta 1933.

Ragnar Munster

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cg.

ASIA: _____

Höfrenhämnessa olevan lähetystön rapo. n:o 27.

V.a. Asialit. Kurvelin.

17/11 1933.

Kööpenhaminassa, 17 p:nä marraskuuta 1933.

N° 2333.

KOAS		
20/11-33	33/70 he	33
5	C3	

Herra Ministeri,

Saan täten kunnioittaen lähettää Kööpenhaminan lähetystön raportin N° 27, jonka nimikkeenä on:

Tanskan lehdet Helsingin katuhäiriöistä.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvimmän kunnioitukseni osoitus.

Ragnar Nurmi

Herra Ulkoasiainministeri A. Hackzell,

Helsinki.

KÖÖPENHAMINA-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 27.

Kööpenhamina-ssa 16 p:nä marras-kuuta 1933.

Asia: Tanskan lehdet Helsingin
katuhäiriöistä.

33 / 20 he. 33
20 p:nä 33
5 C3

Otsakeasiaan ovat Tanskan lehdet kiinnittäneet verrattain vähän huomiota.

Kun yleensä on kysymys Tanskan suhtautumisesta Suomen kysymyksiin, on useasti voitu todeta, mitenkä Tanska monessa suhteessa on paljon enemmän Keski-Euroopan kaltainen kuin muu Skandinavia. Vaikkakin Tanska on pohjoismaista pienin, on kansaluonne täällä vähemmän rajoitettu kuin esim. Ruotsissa. Saaris-
tovaltioidella on aina oma erikoinen mentaliteettinsä, naapurimaiden intressit koskevat heitä ainoastaan sikäli kuin heillä itsellään on etuja ja haittaa niistä. Tanskalaisten mentaliteetissä on, vaikeivät he itse sitä usko, paljon enemmän ranskalaista kuin saksalaista, tietysti pienoiskoossa, mutta sittenkin: ranskalaista vapautta, vilkkeutta ja - sen huomaa varsinkin nyt pulakauden aikana - taloudellisissa kysymyksissä ranskalais-
ta realiteettitunnetta. Mutta tanskalaisissa on myöskin "insularismin" merkkejä: "at vare sig selv nok". Toiselta puolen on kansainvälinen piirre täällä paljon huomattavampi kuin esim. Ruotsissa. Kansainväliset kysymykset, kuten esim. Martinin juttu

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi .....ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

Suomessa - varsinkin kun se on ollut riittävän jännittävä - kiinnostavat Tanskan lehtiä paljon enemmän kuin Suomen kielikysymykset. Mitä Martinin juttuun tulee, on moni Tanskan lehti aivan oikein huomauttanut juuri sen kansainvälisestä luonteesta. Mitä taas kielikysymykseen tulee, on muistettava, ettei se koskaan ole kiinnittänyt mieltä Tanskassa läheskään niin paljon kuin Ruotsissa. Tanskan suhtautuminen Suomeen on aina ollut verrattain objektiivinen ja enemmän koskenut myötätuntoa n.s. ulkopoliittisia kysymyksiä kohtaan, varsinkin ennen maailmansotaa Suomen-Venäjän kysymyksiä kohtaan ja itsenäisyyden jälkeen jossain määrin Suomen puolustusasemaa kohtaan pohjoismaiden itäkartana.

Otsakeasiasta oli tietysti ainakin kaikissa Kööpenhaminan lehdissä 9 p:nä marraskuuta uutinen, mutta sen jälkeen ei siihen ole kiinnitetty paljon huomiota, ja myöskin mainittuna päivänä oli "Berlingske Tidendessä" ja "Dagens Nyhederissä" ainoastaan yhden palstan otsikot, kuten seuraavat:

D.N. "Den finske Rigsdag stormet af Nationalsocialister",

B.T. "Alvorlige Tumulter i Helsingfors i Anledning af Sprogkampen".

10/11, Børsen: "Gadeoptøjer i Helsingfors i Gaar blev druknet i Regn og Brandsprøjter".

Ainoastaan Politikenissä oli 9/11 suuremmat otsikot: "Sprogkampen blusser voldsomt op i Helsingfors", "Vilde Slagsmaal mellem Finsk-Finner og Svensk-Finner", mutta itse uutinen on, kuten usein Politikenissä, paljon lievämpi. Politiken, siis radikaalien päälehti, on, mikäli lähetystä

on voinut todeta, ainoa Tanskan lehti - ainakin ainoa johtava Tanskan lehti - joka on kirjoittanut johtavan kirjoituksen asiasta. Lehti huomauttaa samaan tyyliin kuin ennenkin, että suomalaisten suhteet Skandinaviaan ("Suomen silta Skandinaviaan") riippuvat suuressa määrin ruotsinkielen asemasta Suomessa. Kirjoituksessa, joka alkaa Runebergistä, puhutaan yhtä paljon Suomen puolueoloista kuin kieliasiasta: lehti huomauttaa kuinka Lapuan liike ja oikeistopuolueet koettavat kiristää kielioloja, kuinka viime kesän eduskunta-vaalit kävivät oikeistoa vastaan kun taas vasemmisto voitti. Liitän Politikenin kirjoituksen raporttiin.

Maaseudun lehdissä on, mikäli lähetystä konsulien kautta ja sanomalehtileikkeiden avulla on voinut niitä seurata, ollut hyvin vähän kirjoituksia otsakkeessa mainituista tapahtumista. Suuremmat lehdet Aarhusissa, Aalborgissa ja Odensessa ovat ainoastaan uutisissaan maininneet asiasta, kirjoituksia ei ole ollut.

Samana päivänä, siis 9 p:nä marraskuuta, jolloin lehdet mainitsivat Helsingin katuhäiriöistä, oli Tanskalais-suomalaisen yhdistyksen syyskokous (jossa näytin Suomi-filmin). Tietysti keskusteltiin kokouksessa otsakeasiasta ja toiset kyselivät, jos Suomessa oli tulossa uusia levottomuuksia, mutta yleensä kiinnitettiin asiaan verrattain vähän huomiota.

Kööpenhaminassa, jossa syksyllä 1931 kommunistiset ylioppilaat omassa ylioppilastalossaan parikin kertaa heittivät kaasupommeja "Akademisk Skyttekorps'in" järjestämän, maan vapaaehtoista suojelua koskevan illan johdosta, Kööpenhaminassa Hel-

singin ylioppilaitten mielenosoitukset ja varsinkin katu-mielenosoitukset tiedetään vähentää sopiviin suhteisiin.+))

Kööpenhaminassa, 16 p:nä marraskuuta 1933.

Lugmas Munkelag

*) eräs Kööpenhaminan yliopiston professori sanoi niistä:
"Studenter har jo under alle tider plejet at faa gi
udtryk for sine følelser".

Finsk-Svensk-Nordisk

I Helsingfors har der i de sidste Dage været svenskfjendtlige Gadeoptøjer. I sig selv har de ikke betydet ret meget. Der er ikke faldet Skud, kun tørre Hug, og Politiet har kunnet ordne hele Affæren ved Hjælp af Brandslanger. Men som *Symptom* er disse Spektakler dog af betydelig Interesse. Det er ikke sket før, at Finlands svensktalende Befolkning er blevet forulempet i sit eget Land, det Land, som alle Finner, hvad enten de taler Finsk eller Svensk, kalder deres Fædreland.

Der bor i Finland ca. 3½ Million Mennesker. Heraf er 10 pCt. svensktalende. Men dette Befolkningselement er ikke noget nationalt Mindretal i sædvanlig Forstand. Det er en Del af det finske Folk. Og tilmed ikke den ringeste Del. Gennem alle Finlands Trængsler har Svensk-Finnerne staaet i første Række i den nationale Kamp. Under hele Russervældet stod de urokkeligt paa Fædrelandets Parti, og da Revolutionen i 1918 brød ud, kæmpede de med samme Tapperhed som Finsk-Finnerne mod de Røde. *Runeberg* var svensk-finsk, Finlands nuværende Præsident *Svinhufvud* er ogsaa af svensk-finsk Slægt. Det er kun to Eksempler, men imellem dem ligger tusinde andre, der med lige saa stor Styrke vidner om, hvad de Svensktalende har betydet for det fælles finske Fædreland.

Da Folket i 1918 endelig fik sin Frihed og kunde skabe sig sin egen Forfatning, betragtedes det derfor som en selvfølgelig Retfærdighedshandling, at det svenske Sprog fik sin grundlovmæssige Ligeberettigelse med det finske. Men denne Retfærdighed er der mange Finner, der nu fortryder. Uviljen mod det svensk-finske Befolkningselement har i mange Aar mere eller mindre latent været til Stede; nu er den ved at bryde ud i lys Lue. Under Rigsdagsvalget i Juli omtalte vi, hvordan *Lappo* søgte at rejse det moderne Racehads Fane mod Svensk-Finnerne og deres nordiske Kultur, og vi nævnte, hvorledes ogsaa andre nationalistiske Partier som for Eksempel *Egterfinnerne* og Højre gjorde sig til Talsmænd for en Indskrænkning af det svenske Sprogs Ret.

Valget blev en stor Fiasko for Nationalisterne. De gik stærkt tilbage i Stemmetal, medens *Socialdemokraterne* og det liberale *Fremskridtsparti* gik frem. Dette hindrede imidlertid ikke Højrepartierne i at fortsætte med den fjendtlige Agitation mod deres svensktalende Landsmænd. Da Rigsdagen i Efteraaret traadte sammen, fremlagdes der fra forskellig Side ikke mindre end 10 Forslag, der alle gik ud paa at beskære det svenske Sprogs Rettigheder. Et Par af dem tilsigtede en fuldstændig Forfinskning af Universitetet, medens andre rent ud vilde berøve det svenske Sprogs Stilling som det ene af Landets to Nationalsprog.

Universitetssagen har gennem de sidste Maaneder været Genstand for skarpe Meningsudvekslinger i Pressen. Den er endnu uafgjort. Derimod har nogle af de andre Forslag for nylig fundet deres Afgørelse. Forleden vedtog Rigsdagens *store Udvalg* med 25 Stemmer mod 20 at afvise Planerne om at gøre Finsk til eneste Nationalsprog.

Det var denne Vedtagelse i Forbindelse med Svensk-Finnernes Højtideligholdelse af Gustaf-Adolf-Dagen, den 6. November, der bragte de nationalistiske Gemyter i Kog. Uden for det svenske *Hufvudstadsbladet* og uden for det svenske Teater opstod der Tumulter, og Folk, der bar det svenske Emblem, blev forulempede.

Det er i Aar sket saa mange Steder, at Folk har faaet Prygl paa Gaden for deres Sindelag eller Nationalitet. Men dette Tilfælde har den særlige Interesse for os, at det sker i et Land, der betragtes som og vil betragtes som et *nordisk* Land.

Lad os se bort fra, at de Metoder, der i disse Dage er blevet anvendt i Helsingfors, ikke er nordiske. Lad os ogsaa se bort fra — skønt det falder lidt sværere — at de, der har været udsat for disse Metoder, er Nordboer. Tilbage bliver dog denne uafviselige Kendsgerning, at hvis Finnerne afbryder den eneste Bro, de har til Norden og Nordens Kultur, nemlig det svenske Sprog, saa er Finland ikke mere et nordisk Land. Det behøver ingen nærmere Paavisning.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: ..... 5. ....

OSASTO: ..... 83. ....

ASIA: .....

Köpenhaminassa olevan lähetystön raportti n:o 28.

V. a. Asialinnoitaja Niemelin.

21/11-33.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINSKA BESKICKNINGEN

Kööpenhaminassa, 21 p:nä marraskuuta 1933.

Nº 2351.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
34 / 70 Sel	10. 11. 33	
23/11-33	9 -	10. 11. 33
5	CB	

Herra Ministeri,

Saan täten kunnioittaen lähettää Kööpenhaminan lähetystön raportin Nº 28, jonka nimikkeenä on:

Etelä-Jyllannin saksalaiset.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvimmän kunnioitukseni vakuutus.

Ragnar Nurmi

Herra Ulkoasiainministeri A. Hackzell,

Helsinki.

KÖÖPENHAMINA-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 28.

Kööpenhamina-ssa 21 p:nä marras-kuuta 1933. 34/70 Sal. D. 1233

Asia: Etelä-Jyllannin saksalaiset. 23/11-33

Myöskin ne tanskalaiset yltiöihailijat, jotka Versaillesin rauhanneuvottelujen aikana ja vieläkin myöhemmin toivoivat, että Tanska olisi jälleenyhdistänyt koko Pohjois-Schleswigin Ejder-jokeen asti, myöntävät nyt, Etelä-Jyllannin kysymyksen jälleen tultua aktuaaliseksi, että tanskalaisilla on jonkunlainen kansainvälinen valtti siinä, ettei silloin yhdistetty muuta maa-aluetta, kuin missä oli tanskankielinen enemmistö. Siihen suuntaan puhui Eskettäin m.m. Etelä-Jyllannin "grand old man" H.P.Hansen, Saksan aikana Etelä-Jyllannin edustaja Reichstagissa. "En uskalla kuvitella", sanoi Hansen, "minkälainen tilanne nyt olisi, jos raja kävisi Ejder-jokea pitkin". Tähän olisi voitu lisätä, että taloudellinen pulakausi, joka on hyvinkin vakava varsinkin Etelä-Jyllannissa, olisi täydellisesti murtanut suuremman maaosan täällä.

Nykyinen raja on epäilemättä etnograafisesti objektiivisin, jos kohta sekä Tanskan että Saksan puolella on vähemmistökansallisuuksia. On myöskin pantava merkille, että esim. Tønderissä ja Høyerissä, joissa nyt on melkein saksankielinen enemmistö, saksalaiset suhtautuvat lojaalisemmin Tanskaan kuin

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi .....ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

Sønderborgissa ja Aabenraassa (siis itärannikolla), joissa kaupungeissa on suunnilleen 20 ja 30 prosenttia saksalaisia. Viimeksi mainitut kaupungit ovat saksalaisten kiihoituskeskuksia.

Ja saksalaisten propaganda Etelä-Jyllannissa jatkuu ja vilkastuu, huolimatta siitä, että Berliini vakuuttaa, ettei Saksalla ole rajanmuuttosuunnitelmia. Tosin on myönnettävä, että tri Sievers ja pastori Peperkorn, tarmokkaimmat Saksan asiamiehet täällä keväällä, jotka silloin julkisesti lausuivat Etelä-Jyllannin tien olevan vapaana Saksan nazeille, Berliinin hallituksen aloitteesta kutsuttiin pois rajaseuduilta - ja ylennettiin sitten, toinen Flensburgin pormestariksi ja toinen Kielin kaupunginhallituksen asiantuntijaksi.

Pohjois-Schleswigin saksalais-liikettä arvosteltaessa on kuitenkin muistettava, että kansanluonne tällä rajaseudulla on aina ollut poliittisesti erittäin vilkas - samoin, jossain määrin, Tanskan puolella; johtuuko tämä sitten verensekoituksesta tai muista seikoista on vaikeata sanoa. Viime vuosisadan keskivaiheilla haaveksittiin täällä jonkinlaisesta itsenäisestä Pohjois-Schleswigistä Tanskan vallan alla; kymmenen vuotta myöhemmin - Saksan vallan alla. Itsenäisyysliikkeet kukisti Bismarck siten määrätietoisesti. Mutta Saksan vallankumouksen aikana 1918 syntyi n.k. Rendsborgin liike, joka suunnitteli jonkinlaista itsenäistä Schleswig-Holsteinia, nyt Englannin vallan alla.

Mitä Tanskan saksalaisten asemaan tulee, on tämä siksi hyvä, että sen johdosta uudella saksalaisella liikkeellä täällä ei ole ollut mitään raison d'être'ä. Sillä onkin puhtaasti poliittinen (nazi-poliittinen) leima.

Tanskan saksalaisilla on edustaja Kansankäräjissä - ny-

kyinen edustaja, pastori Schmidt on nazi!

Etelä-Jyllannin 180.000 asukkaasta oli viime vuoden lopussa 28.300 saksalaista. Tanska kustantaa saksankielisiä kansakouluja ja yksityiskouluja ja Aabenraassa on ~~xxx~~ koulu, jolla on ylioppilastutkinto-oikeus; oppilaat suorittavat siis täällä tanskalaisen ylioppilastutkinnon saksankielellä. Kansakouluja perustetaan, jos on vähintään 10 lasta kouluiässä. Tästä seuraa, että saksalaiset tarmokkaasti koettavat lähettää lapsia paikkakunnille, jossa ei ole riittävää määrää koulua varten. Saksalaiset yksityiskoulut (Tanskan valtio maksaa 50 kruunua jokaisesta oppilaasta!) ovat naziliikkeen kiihoituskeskuksia. Nazi-vallankumouksen jälkeen ovat nämä koulut huomattavasti lisääntyneet. Keväällä ilmestyi yht'äkkiä 12 uutta koulua, saksalaisten (toisella puolella rajaa) rakentamaa. Ja Pohjois-Schleswigin saksalaiset maksavat Etelä-Jyllannin koululaisille avuliaasti matkarahoja ja antavat vapaalippuja rautateille ja autobusseihin Saksan puolella.

Koulupropagandan yhteydessä toimii kaikenlaisia muita hyväntekeväisyys- ja "Wohlfahrts"-komiteoja, sairaanhoitajatar-yhdistyksiä ja ennen kaikkea tilanostoyhdistyksiä ja lainakassoja (joista lähetystö aikaisemmin on tehnyt selkoa). Ei vähempää kuin 60 maatilaa on viime vuosien aikana vaihtanut omistajaa. Mutta saksalaisten lainarahaston johtaja onkin lausunut voivansa ostaa koko Etelä-Jyllannin! Tosin Tanska on kieltänyt saksalaisen poliittisen propagandan Etelä-Jyllannissa, mutta kulttuurityön otsakkeella on paljon mahdollista.

Tietysti Tanska on ryhtynyt vastatoimenpiteisiin. Tanskan valtio on aina avuliaasti myöntänyt lainoja Etelä-Jyllantiin,

mutta pulakausi on täällä vielä enemmän kiristynyt kuin muual-
la Tanskassa ja kilpailu Saksan rahan kanssa on vaikeata.
Tanskan kouluyhdistykset ja äskettäin perustetut yhdistykset,
kuten "Det danske Samfund" ja "Det danske Landeværn" ovat kyllä
ryhtyneet tarmokkaisiin propagandatoimenpiteisiin. Mutta maa al-
kaa taloudellisesti olla, saksalaisten taholta, uurrettu, sanokoot
Tanskan hallituspuolueiden lehdet mitä tahansa. Jos pulakausi
vielä kestää on tilanne hyvinkin vakava. Tanskalaiset myöntä-
vät itse, etteivät Etelä-Jyllannin asukkaat kuulu luotettavim-
piin kansanaineksiin. Rahan arvo merkitsee täällä sangen pal-
jon. Jyllannissa yleensä ymmärretään Etelä-Jyllannin kysymystä
paljon paremmin kuin Själlannissa, jossa ollaan niin vakuutet-
tuja rauhan säilymisestä, ettei tahdota ajatella vaikeita po-
liittisia kysymyksiä. Mutta, kuten konsulimme Esbjergissä sanoi:
"ne, jotka ovat eläneet lähellä "rajatragedioja", käsittävät nii-
tä".

Tanskan viranomaiset luottavat siihen, että, jos tilanne
kehittyy kriittiseksi, voidaan se pelastaa kansainvälisellä in-
terventiolla. Siihen tähtäävät Stauningin äskettäin lausumat a-
jatukset pohjoismaisesta yhteistyöstä - ajatusten realiteetti
on kuitenkin toistaiseksi melko hämärä. Siihen tähtäävät myös
ulkoasiainministeri Munchin (pitkän sairautensa jälkeen) 18/11
Etelä-Jyllannin tilanomistajayhdistyksen kokouksessa lausumat va-
kautukset, ettei Saksan hallituksella ole aikomusta herättää ra-
janmuuttoaajatuksia, sekä että kansainväliset sopimukset sitovat.
Mutta epäilemättä on Etelä-Jyllannin kysymys nyt koko Tanskan
polttavin ja, Grönlannin kysymyksen Tanskalle onnellisen ratkaisun
jälkeen, ainoa ulkopoliittinen kysymys.

Kööpenhaminassa, 21 p:nä marraskuuta 1933.

Ragnar Munch

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: ..... 5. ....

OSASTO: ..... 63. ....

ASIA: .....

Kööpenhaminassa olevan lähetystön rap. n:o 29.

Ministeri Tolas.

21/12-33.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINSKA BESKICKNINGEN

Nº 2526.

Kööpenhaminassa, 22 p:nä joulukuuta 1933.

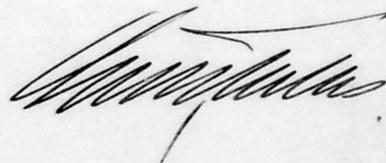
ULKOASIAINMINISTERIÖ		
38 / 71 Sal D. 1933		
27/12-33	83 -	L.M. 1
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5.	83.	

Herra Ministeri,

Saan täten kunnioittaen lähettää Kööpenhaminan lähetystön raportin Nº 29, jonka nimikkeenä on:

Lehmäkauppa, josta tuli joulusovinto.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvimmän kunnioitukseni vakuutus.

Herra Ulkoasiainministeri A. Hackzell,

Helsinki.

KÖÖPENHAMINA-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 29.

Kööpenhamina-ssa 21 p:nä joulukuuta 1933.

Asia: Lehmäkauppa, josta tuli
joulusovinto. +)

38/71 Sal 33		
27/12-33	-	-
5.	83.	

Jälleen on Stauning antanut uuden todistuksen siitä erinomaisesta taidosta, jolla hän kykenee oman tahtonsa mukaan hoitamaan Tanskan sisäpolitiikkaa. Hänen tarmokkaisuuteensa yhtyy valtiomiehelle kadettava joustavuus ja näitten ominaisuuksien sa kautta pääministeri kykenee hoitamaan puoluepolitiikkaa Tanskassa, niin, että hän lopuksi aina saapi enemmistön puolelleen. Että hänen tällöin monasti täytyy luopua tärkeistäkin periaatteista, jotka hänen puolueensa on omaksunut, on luonnollista. Kuvaava todistus tästä on, että sosialidemokraattinen hallitus viime talvisessa suursovinnossa kielsi työväestöltä lakkoilemisoikeuden, jonka saavuttamiseksi sama puolue viime vuosisadalla sai vuosikausia tarmokkaasti taistella. Mutta joskin Stauning on valmis myönnytyksiin, varsinaisesta suunnastaan hän ei luovu pysyäkseen vallassa. Vallan pitäminen käsissään ei ole hänelle pääasia, vaan pääasia on valtion ohjaaminen Stauningin hyväksymään suuntaan. Ja joskin hän ohjatesaan valtiolaivaa on pa-

+) Sairastumiseni ja kiireellisten juoksevain asiain vuoksi raportti myöhästynyt.

JAKELUOHJE:

Tavallinen ja lisäksi maatalous- ja kulkulaitosministerille.

UE 2: A4.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi _____ministeriölle.
Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

koitettu luovimaan, ei hän koskaan jätä oikeaksi katsomaansa suuntaa silmistään.

Raportissani N° 21 tein selkoa Landbokommissionin ehdotuksesta, joka tarkoitti maatalouden kannattavaisuuden parantamista ja joka oli tulos Tanskan neljän suuren puolueen yhteistoiminnasta. Kuten sanotussa raportissani jo kerroin, ei hallitus kuitenkaan suostunut antamaan esitystä tämän ehdotuksen pohjalla, vaan vaati, että samalla oli tehtävä sopimus myöskin muista asioista, joita hallitus ajoi. Viimeksi mainittujen kysymysten kytkemistä Landbokommissionin ehdotuksiin vastustivat jyrkästi sekä vanhoilliset että Venstre. Kumpikin puolue käytti aluksi siksi jyrkkää kieltä, että Tanskan oloja tuntematon olisi piankin luullut hallituspulan olevan edessä. Mutta, kuten raportissani N° 23 lausuin, oli sitenkin otaksuttava, että Stauning saisi ohjelmansa pääkohdat pelastetuiksi ja niin onkin sittemmin käynyt. Stauning pysyi jyrkkänä päätöksessään ja saikin aikaan neuvotteluja kaikkien puolueitten kesken.

Nämä neuvottelut ovat nyt johtaneet joulusovintoon (Juleforlig). Tosin tähän on yhtynyt vain kolme puoluetta, vanhoillisten jäädessä nyt, kuten viime talvenakin, ulkopuolelle. Mutta tämä ei voinut asiaan vaikuttaa, koska hallituksella on Venstren avulla varma enemmistö sekä Folketingetissä että Landstingetissä.

Tanskalainen Forlig on siksi omituinen ilmiö Tanskan sisäpolitiikassa, että siitä kannattaa hiukan lähemminkin kertoa. Tämä sovinto tapahtuu tosiasiallisesti eduskunnan ulkopuolella. Hallitus ryhtyy neuvotteluihin puolueitten johtajain

kanssa, jotka tosin neuvottelujen kestäessä ovat tilaisuudessa vuorostaan neuvottelemaan omien ryhmiensä kanssa. Kun tällaisissa sovinnossa voidaan yhdistää kokonaan eriluontoisia asioita, niin ne todellisuudessa ovat oikeita lehmäkauppoja, jommoisia kaikissa eduskunnissa tunnetaan. Eroitus on kuitenkin siinä, että kun muualla lehmäkauppoja tehdään eduskunnan käytävissä ja ryhmien kokoushuoneissa, ne Tanskassa tehdään hallituksen johdolla hallituksen ja puolueitten johtajain kesken.

Nyt tehty joulusovinto nojaa hallituksen ehdotuksiin, joista tein selkoa raportissani N° 23. Erinäisiin tärkeisiin muutoksiin on hallituksen kuitenkin täytynyt suostua.

Jo mainitussa raportissani lausuin, että Stauningin todennäköisesti täytyy luopua ehdottamastaan korkoverosta, koska se oli Venstren kannattajille erityisesti vastenmielinen. Niin onkin nyt käynyt. Korkoveron asemesta on, kuten alempana esitän, vajuus valtionvaroissa täytetty toisilla veroilla.

Kaikki ne lait, jotka edellä mainittu joulusovinto käsittää on koottu yhteen lakiin, jonka nimikkeenä on : Laki pulan aiheuttamista toimenpiteistä (Lov om Kriseforanstaltninger). Laissa on seitsemän lukua, joista jokainen käsittelee erikoista alaa. Nämä luvut ovat seuraavat.

I luku. Viljajärjestely

II " Voi- ja margariinijärjestely.

III " Toimenpiteet teuraseläinten ja raavaanlihan myynnin edistämiseksi.

IV " Sikatuotannon säännösteleminen.

V " Valtion tunnustamain työttömyyskassojen väliaikainen avustaminen.

VI luku. Raavaanlihan jakaminen puutteenalaisille sekä margariinin oston helpottaminen.

VII " Verovuotta 1933-34 varten säädetyn lisäveron korottaminen.

Seuraavassa selostan näitten lukujen pääasiallisimman sisällön.

I Luku. Viljajärjestely.

Landbokkommissionin ehdotuksen mukaisesti määrätään, että kaikesta maahan tuotetusta viljasta, olipa se tarkoitettu ihmisten tahi eläinravinnoksi, suoritetaan tuontimaksu. Maksun suuruuden määrittämisessä on jossain määrin poikettu valiokunnan ehdotuksesta.

Maksu suoritetaan maahan tuotetusta rukiista, vehnäsistä, ohrasta, kaurasta ja maissista. Maksun suuruus määrätään siten, että näitten viljalajien hinta, siihen luettuna puheena oleva maksu, vapaasti Tanskan satamassa on vähintään 11 kr. ja korkeintaan 13 kr. 100 hl:lta. Jos tavara tuodaan maahan jauhattuna, ryyneinä tahi muulla tavoin pienennettynä, korotetaan maksu vastaavasti.

Mikäli maahan tuotettu ruis on käytetty ihmisravinnoksi, on laissa määräyksiä, joitten nojalla suoritettu maksu saadaan takaisin perityksi. Tämän vuoksi onkin laissa edelleen säädetty, että ruisleivän hintaa ei saa kohottaa ilman maatalousministerin suostumusta.

Maksuista muodostetaan maatalousministeriön alainen rahasto. Rahastosta käytetään ensinnä 2 milj. kruunua raavaanlihan ostamiseksi puutteenalaisille henkilöille. Rahaston jäännös

jaetaan viljelystilojen omistajain kesken, joitten tilojen maa-arvo on korkeintaan 55,000 kruunua, jolloin hehtaarin korkeimmaksi maa-arvoksi saadaan laskea 1300 kruunua. Tilanomistajat, joitten maan arvo ei ylitä 10000 kruunua, saavat osuutensa lasketuksi maa-arvon koko määrän mukaisesti. Jos maa-arvo nousee 15000 kruunuun, saa omistaja saman osuuden kuin se, jonka maan arvo on 10000 kr. Mikäli maa-arvo nousee 15000 kr. korkeammalle vähennetään jokaisesta 5000 kruunusta, jolla maa-arvo ylittää 15000 kr. 10 % siitä osuudesta, joka suoritetaan omistajalle, jonka maan arvo on 10000 kr. Toisin sanoen omistajalle, jonka tilan maa-arvo on 20000 kr., suoritetaan osuus ikäänkuin hänen tilansa maa-arvo olisi 9000 kr. Jos maan arvo on 25000 kr. käytetään jakoperusteena 8000 kruunun maa-arvoa j.n.e.

Tässä luvussa mainitut säännökset ovat voimassa elokuun loppuun v.1934, mutta on nimenomaan säädetty, että esitys säännösten voimassaoloajan pidentämisestä on annettava ennen maaliskuun 15 p:ää 1934.

II Luku. Voi- ja margariinijärjestely.

Kotimaassa myydylle voille määrätään 35 äyriä maksu kilolta. Jos voim hinta Kööpenhaminan voiniteerauksen mukaan alenee alle 1 kr. 75 äyriä kilolta, nousee nyt säädetty maksu vastaavasti, jos noteeraus nousee yli 2 kr. 15 äyriä, alenee maksu sillä summalla, millä noteeraus on ylittänyt viimeksimainitun summan.

Maatalousministeri oikeutetaan määräämään, että voim vientiä ulkomaille saavat harjoittaa vain ne viejät, joille

maatalousministeri on myöntänyt oikeuden. Edelleen oikeutetaan maatalousministeri kieltämään voin, maidon ja kerman maahan-
tuonti. Voimaksun kautta saaduista varoista muodostetaan maa-
talousministeriön alainen rahasto, jonka varat jaetaan kaikkien
viljelystilojen omistajain kesken sen mukaan paljonko he ti-
loillaan tuottavat heinää tai muuta eläinrehua, jota tanskan-
kielellä kutsutaan yhteisellä nimellä "Grovfoder".

Koska voin hinnan kohottaminen saattaisi aiheuttaa margariinin lisättyä käyttöä ja siten lain tarkoitus jäisi saavuttamatta on myöskin säädetty maksu ulkomailta tuodulle margariinille ja margariinijuustolle sekä toiselta puolen niil-
le rasva-aineille, joista margariini valmistetaan. Tämä maksu kohtaa kaikkia öljyjä ja muita rasva-aineita, joita käytetään margariinin, margariinijuuston, Compound Lardin, palmiinin tai muitten tällaisten voin vastikkeitten valmistamiseen. Tästä maksusta ovat kuitenkin vapaat kaikki öljyt ja rasva-aineet, jotka valmistetaan yksinomaan sianrasvasta tahi talista. Maksu on 30 äyriä kilolta. Sama maksu kohtaa myöskin puheenaole-
via animaalisia tai vegetabiilisia öljyjä ja rasva-aineita, jotka tuodaan ulkomailta. Margariinista ja margariinijuustos-
ta, joka tuotetaan ulkomailta suoritetaan 25 äyrin maksu ki-
lolta. Maatalousministerille myönnetään oikeus kieltää marga-
riinin, margariinijuuston ynnä muitten tällaisten rasva-aineit-
ten maahantuonti. Margariinista ja edellämainituista öljyistä ja rasva-aineista suoritettavat maksut joutuvat suoraan valtio-
varain hyväksi. Kuitenkin on näistä varoista varattava 5 mil-
joonaa kruunua margariinin jakamiseksi ja 2 miljoonaa kruunua raavaanlihan jakamiseksi puutteenalaisille henkilöille.

Tämän luvun säännökset ovat voimassa lokakuun loppuun 1934.

III Luku. Toimenpiteet teuraseläinten ja raavaanlihan myynnin edistämiseksi.

Maatalousministeri oikeutetaan määräämään, että jokaisesta ihmisravinnoksi hyväksytyistä teuraseläimistä on suoritettava 20 kruunun maksu ja juottovasikasta maksu, joka saattaa nousta 15 kruunuun. Nämä maksut muodostavat myöskin maatalousministeriön alaisen rahaston, jota käytetään lihan hinnan parantamiseksi. Laki jättää maatalousministerille oikeuden lähemmin määrätä kuinka nämä rahat on käytettävä. Näitten varojen avulla jatketaan lihan hävittämistä, josta aikaisemmin olen raportoinut.

Valaistakseni lihasäännöstelyn merkitystä Tanskan taloudessa mainitsen muutamia numeroita. Vuonna 1929 lähetti Tanska ulkomaille 270,000 teuraseläintä. Tänä vuonna tämä vieni on siihen määrin pienentynyt, että se todennäköisesti nousee vain hiukan yli 100,000 kappaletta. Samaan aikaan kulu tus omassa maassa ei myöskään ole kasvanut.

Tämäkin luvun säännökset ovat voimassa lokakuun loppuun 1934.

IV Luku. Sikatuotannon säännösteleminen.

Maatalousministeri oikeutetaan ryhtymään toimenpiteisiin, jotka tarkoittavat sikatuotannon rajoittamista. Tämänmu kaisesti on maatalousministerillä oikeus määrätä, että sian tuottajille maksetaan korkeampi hinta määrätystä sikamäärästä

ja että jos tuottaja tuottaa enemmän sikoja niin niistä maksetaan pienempi hinta, edelleen, että ihmisravinnoksi hyväksytystä siasta on suoritettava määrätty maksu. Näinsaaduista maksuista muodostetaan maatalousministeriössä rahasto, joka käytetään sianlihan myynnin edistämiseksi.

Tämän luvun säännökset ovat voimassa 31 p:ään joulukuuta 1934.

V Luku. Valtion tunnustamain työttömyyskassojen väliaikainen avustaminen.

Monivuotinen ja laajalle ulottuva työttömyys on aiheuttanut, että suuri osa työttömistä on jo saanut sen korkeimman työttömyysavustuksen, joka laissa työttömyysvakuutuksesta on määrätty. Kun nämä työttömät siis eivät enää viimeksi mainitun lain nojalla voisi saada avustusta, olisivat he joutuneet suoranaisesti kuntain rasitukseksi ja välillisesti osittain myöskin valtion, koska valtion olisi täytyntä avustaa ainakin enin rasittuneita kuntia. Nyt puheenaolevan luvun säännökset tarkoittavat varain hankkimista työttömyyskassoille, jotta ne olisivat tilaisuudessa auttamaan niitäkin työttömiä, jotka edellä sanotun mukaan jo ovat kadottaneet avustuksen saannin oikeutensa. Tämän vuoksi säädetään, että valtiovaroista korvataan näille kassoille tällä tavoin työttömille ylimääräisesti myönnettyt avustukset, mikäli ne tarkoittavat aikaa tulevan vuoden huhtikuun 30 p:ään. Valtiovaroista maksettava summa on laskettu nousevan 16 miljoonaan kruunuun, josta kuitenkin kunnat suorittaisivat kolmanneksen, joten valtion rasitukseksi jäisi n. 11 miljoonaa. Tämän summan peittämiseksi käytetään edellämainitun margariinimaksun jäännös,

jonka lasketaan nousevan 8 miljoonaan kruunuun, ja loppusumma peitetään lain viimeisessä luvussa säädetyllä lisäverolla.

VI Luku. Raavaanlihan jakaminen puutteenalaisille sekä margariinin oston helpottaminen.

Tässä luvussa annetaan lähempää määräyksiä siitä, miten on käytettävä aikaisemmin mainitut yhteensä 4 miljoonan määräraha raavaanlihan jakamiseksi puutteenalaisille sekä samoin miten on käytettävä jo mainittu 5 miljoonan kruunun määräraha margariinin myöntämiseksi puutteenalaisille.

VII Luku. Verovuotta 1933-34 varten säädetyin lisäveron korottaminen.

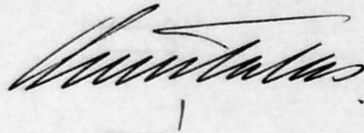
Tässä luvussa säädetään, että verovuodeksi 1933-34 säädetty 40 %:n lisäys tuloveroon korotetaan 50 %:ksi ja annetaan lähempää määräyksiä tämän johdosta.

Uusien lakien yhtenä tarkoituksena on parantaa maanviljelijäin taloudellista asemaa ja tämä tarkoitus on jossain määrin saavutettukin. Sitävastoin näitten toimenpiteitten avulla Tanskan tulot maataloudestaan eivät tule paranemaan; mikäli maanviljelijäin asema paranee, tapahtuu se vain toisten kansalaisryhmäin kustannuksella. Puheenaolevat lait aiheuttavat siis oikeastaan vain tulojen siirtymistä toisten yhteiskuntaluokkain taskuista maanviljelijäin taskuihin. On toimitettu laskelmia minkä verran maanviljelijäin tulot paranevat puheenaolevain toi-

menpiteitten kautta ja tultu siihen, että nämä tulot paranisivat 30,5 miljoonalla kruunulla. Samaan aikaan säädetyn konvertauslain kautta, jonka seurauksena on ollut maanviljelijäin korkomenojen pieneneminen, on laskettu maanviljelijäin säästävän menoissaan 7 miljoonaa kruunua. Näin ollen maanviljelijäin koko voitto olisi 37,5 miljoonaa kruunua.

Kööpenhaminassa, 21 p:nä joulukuuta 1933.

A handwritten signature in cursive script, likely belonging to a member of the Danish government or parliament, positioned below the typed text.